

ŐRANGYAL.

VALLÁSI ALMANACH,

HONUNK'

GYÖNGÉD HÖLGYEINEK

SZENTELVE.

1844.



SZERKESZTI:

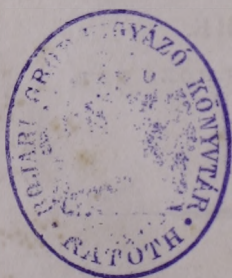
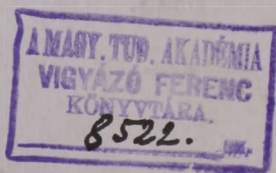
SZABÓ IMRE.

VESZPRÉMMEGYEI ÁLDOZÓ PAP.

PESTEN,

KIADJA EMICH GUSZTÁV.

311.372





ÖRANGYAL

ÓRANGYAL.

ORANGE

ŐRANGYALHOZ.

Neked hozunk dalt, keblünk' hő dalát,
Zarándok-éltünk' szende, hő vezére,
Ki fényt derítesz a' bús pályatérre,
Melly bűn 's erény közt visz sirunkig át.

Ki égi arczczal üdvnek hajnalát
Mosolygod bölcsőnk' tiszta szőnyegére,
'S erőt lehelsz a' küzdők' lágy szívére,
'S mi győzelemnek látjuk nappalát.

O lengj felettünk védő szárnyaiddal,
Lengj, és vezérelj, ovj meg karjaiddal,
Ha ránk hadával bűn hoz ostromot!

Éleszd hitünket égi szent erénynyel,
Add, hogy szeressünk végig hő reménynyel,
Teremts szívünkéből élő templomot!

G s á s z á r.





R O Z A L B A.

TÖRTÉNETI BESZÉLY.

I.

A' KAPUSNÓ.

Tiszta őszi nap viradata volt: hasonló ahhoz, mely-
lyen először készüle mosolyával boldogítani a' nap az ifju
földet, 's minők ma is nem ritkán örvendeztetik meg a'
magyar tengeröböl' partjain lakókat. A' korány enyhe
szellője futosott a' tenger nyugovó habjain, mellyeknek
a' Monte-Maggiore' kopasz szirtgerinczei mögé szállt hold'
árnyékától haragos kékjét a' dalmatiai hegyláncz' sziklás
orma felett előmlött bíbor szelidité; a' borostyánkoszorús
halmak 's fürtökkel még dúsan megrakott lugasok örö-
mmel várak a' felkelőnek már nem égető, de édesen hevítő
sugárit; a' galyak' sötétjén gyöngén töre át a' szürkület'
világa, 's a' lég' csendes ölében szellemek' susogása hal-
latszék: hasonló a' Teremtőt imádó hymnusz' elhaló visz-
hangjához. Ünnepe ült a' szirtes partokon, ünnep a' ten-
geren, ünnep az ébredő természetén, magasztalására az
azt alkotó, éltető teremőnek.

*

Keletre fekvő partjain Isztria félszigetének, melly Triest és Fiume között messze nyomul be az ádriai tengerbe, nyájosan fejledeztek ki Lovrana házfedelei a partot borító borostyánerdőből. E' csinos falucska' közelében, szirtes partok közé szorulva, kicsinyded öblöt képez a' magyar tenger, melly midőn történetünk' hősei éltenek, *Quarnero* név alatt ismeretesb vala; noha már akkor sem volt ott teljesen idegen a' magyar: mert megismerteték e' nevet az öböl' partjain lakókkal, kivált az anjoui házból származott királyink, kik alatt dicsőséget jártak aratni a' magyar hadak e' szűk tengeren Nápoly' virányos telkeire; 's keleti partjain, és a' szigeteken változó sorssal bár, de mégis század éveken át uralkodott a' magyar szent korona.

A' lovranei öböl' éjszaki részén magas gesztenyefák 's búján tenyésző borostyánok között fehérlett nyaralója Soranzo Bertalan velencei nemesnek, ki — midőn távozását a' lagunákból a' köztársaság' ügyei engedék — itt szereté tölteni az őszi hónapokat biztosb családkörben; ha nem is egészen tul, legalább kissé távolabb a' velencei kémek' ezer szemétől.

A' kisdud öböl keletéjszaki végpontján, Soranzo nyaralója közelében, gazdag csalikok fedék a' part' szirtjeit, 's a' mogyorófák és borostyánok' galyai lehajladoztak szinte a' tenger' színéig: elrejtve torkolatait a' sziklaüregeknek, mellyek' egyikéből ovatosan látunk előtűnni egy csónakot. Benne egy evező matrónon kívül, egy de-li arczu ifju ül, ki a' kormányt tartja kezeiben. A' sajka, fordulást téve a' benyuló szirtorom körül, a' part' azon

részénél állá meg, hol a' nyaraló' ura kényelmes bejárást készítettett sajkábaszállhatásra. A' matróz czövekhez köté a' csónakot, 's a' kormányos, vállalai köré vetve ke-rekköpenyét, miután néhány szót szóla a' matrózhoz, partra lépett, 's a' borostyános közt tűnék el.

A' nyaralót 's környékét tenger felől magas falak ke-ríték: csak kapuján, melly mellett kalyiba állott, 's a' ház körüli kert' délnyugati oldalán levő kis ajtón lehe-te abba jutni; ezt, a' falon belül és kívül, facsoportozatok rejték el szem elől: amazon át, szárnyai' láncsaalakú vasszálai között, a' magasabban álló nyaraló erkélyéről gyönyörű kilátás nyílt a' partfölötti úton és magyaröblön keresztül Veglia-szigetére 's a' dalmatiai hegyekre.

Az ifju, ki csak imént szállott partra a' sajkából, ovatosan bontakozék ki a' kert' kis ajtóját rejtő facsoportók közül, 's figyelmes léptekkel közeledék a' kapu mel-letti kalyibához, 's gyöngén zörgete annak tengerre szol-gáló ablakán.

— Susanna, Susanna! Nem hallja, vagy al-szik még. Boldog, kit keble' szenvedélye nem űz tova az álom' enyhe karjaiból, 's ki sima szalmáján csendesen nyugodva, felejtí a' nap' bajait. Sohajta búsan az ifju. — Oh, ha tudná a' jó anyóka, mint viraszték én egész éjen át kín és épedés közt sajkámban a' part' szirtei alatt, csakhogy láthassam őt a' szivem' szerettét, mielőtt e' vi-déktől megválok, nem hagyna várakozni illy soká, 's megnyitná az ajtót, melly földi mennyembe vezet. . . . Susanna, Susanna!

A' lassu szó, melly a' kalyiba' ablakán át vala csak hallható, elhangzott. Az ifjú, ki a' kis ajtót zárva találván, a' kapusnőt jöve keresni, bágyadt fővel hagyá oda az ablakot, 's nyugtalan léptekkel sietett vissza az ajtócska felé; majd ismét kémlelődvé járt, rést keresve a' magas falakon, mellyen a' kertbe juthatna. Rést nem lele. Megállá, 's visszasiete a' kunyhóhoz; de itt mély csend vala. Majd — mint kinek boldogító ötlet villan meg agyában — ledobja köpenyét, 's kődarabokat illeszt halomra a' fal mellé, hogy lépcsőül használhassa azokat. A' lépcső kész: az ifjú felszáll, 's fejével fölülérve a' kertfalon, tévedező szemekkel néz körül.

— Susanna, Susanna! sohajt inkább, mint kiált; nehogy meghallja más is, mint a' kitől egyedül akarna hallatni. — Ah, hol jár, jó Susanna? Mióta várom, és hívom már.

A' kertből női hangon, mellyben szánakozással vegyes csodálat, 's bizonyos neme az azzal rokon íjedelemnek vala kifejezve, e' választ nyeré az ifjú:

— Az Istenért, signor Giulio, mit mivel, mire adá fejét! Hátha meglátja messer Bartolo, vagy szolgái? Nem értette-e tegnap estve szavaimat; azt akarja-e erővel, hogy kolostorba zárassék szegény Rozalba? Aztán ez szerelem?...

— Bocsánat édes, jó Susanna. Mindent tudok, mindent. ... De szóljon, fen van-e Rozalba?

— Fen; de ön távozzék; mond Susanna.

— Távozom, igen, távozom, csak bocsásson be előbb.

— Nem lehet, nem szabad.

— A' Madonnára, jó Susanna, bocsásson be; talán utolszor kérem önt.

— Istenem, istenem! mire kényszerít?... No szálljon csak le, 's jöjjön a' kis ajtóhoz, mondani valóm van.

Giulio odahagyá kőhalmazoni állását, 's köpenyét ismét nyaka köré borítva, az ajtócskához sietett.

— Jó volna a' halálért küldeni e' jó anyókát; szólt az ajtócskához érve, és Susannát ott nem találva Giulio. Siessen kinyitni, folytatá szavait az érkező kapusnőhez. — Hol van Rozalba? szóljon, drága Susannám; láthatom őt?

— Siessek, siessek; mormogá válaszul Susanna. Bizony nem tudja, mit beszél. Hiszen elég korán jövék ismételni önnek, mit már elébb is mondtam, hogy nem szabad, nem lehet kinyitnom az ajtót ön előtt, hacsak öreg napjaimban kalyibámtól megválni 's földönfutóvá lenni nem akarok; messer Bartolo parancsa igen határozott: önnek nem szabad többé e' kertbe lépni.

— Susannám, édes jó Susannám, önnek különös kedve van ma engem kínozni... Nyissa ki, kérem; vagy ha kérésem nem használ, 's kínom nem lágyítja meg ön szivét, darabokra rázom ez ajtó léceit; mert látni akarom, látnom kell Rozalbát. 'S ezt mondva a' türelmét vesztett 's lángszenvedélyétől izgatott ifjú, megragadá a' léczajtót, 's olly erősen kezdé azt ingatni, hogy az öreg Susanna ijedtében akaratlanul is a' zárhoz emelé drótabroncsra fűzött kulcsait.

— Lassan, egekre, signor Giulio! lassan; bizony még fölveri az egész vidéket lármájával. Isten bocsássa meg bűneimet.... Én kinyitom, ki; de ígérje meg legalább, hogy meghallgat, mielőtt a' kertbe menne.

— Ígérem; válaszolt Giulio elhatározott hangon és lecsöndesülten.

— Rozalba lányasszony a' Madonnára kéreti' önt — folytatá szavait a' kapusnő — igen, kéreti önt, és esdeklik önnek, távozzék mentüelőbb e' vidékről, 's ne kívánja, hogy önnek újabb bucsúszavai felszaggassák keble' sebeit. — E' levélkében akart önnek vég istenhozzádot mondani... Vegye, és távozzék. 'S most szemeit törölve, levelkét ada át reszkető kezekkel az e' közben kinyitott ajtón a' kertbe lépő ifjúnak.

Sebesen ragadá ki Giulio Susanna kezéből a' levelkét, 's még sebesben futá keresztül tartalmát. Olvasás közben eltűnedeztek a' szenvedély, és búfellegek, melyeket Susanna késedelmezése, és izenete hajtának gazdag fekete fürtöktől árnyékozott magas homlokára.

— Megyek, röpülök a' kápolnába; mond ihletéssel Giulio, ajkaihoz vive a' levelet. Oh ő mindig az én kedves Rozalbám!... Ezt mondva tova iramlott a' kert' nyugatibb oldala felé vezető ösvényen.

— Giulio, Giulio! kiálta utána féligfojtott hangon Susanna; hát így tartja meg ígéretét?

— Ígértem, jó Susanna, hogy meghallgatom, felelé utjában Giulio, visszafordulva egy pillanatra a' kádusnőhez 's nemde végig hallgatám leverő izenetét?

— Hová leszek, ha messer Bartolo megtudja, hogy itt volt, 's én eresztettem be Giuliot? szóla aggodalmában Susanna.... Megteszek mindent, mindenre kész vagyok a' kedves leányért; ha életemet kívánná, odaadnám: mert olly jó, olly áldott, hogy az ég' angyala jobb már nem lehet. De mi lesz szegénykéből, ha atyja itt találná őket a' kertben?... Oh ifjuság, ifjuság! milly könnyen teszed túl magad a' nehézségeken, mellyek vágyaid' teljesülését akadályozzák, milly meggondolatlanul a' szomorú következéseken, mellyek szenvedély vezette lép-teid' nyomában keletkeznek!... De hiszen a' Madonna örködni fog Rozalba felett, tevé hozzá mintegy önmagát megnyugtatólag a' jó öreg. Megyek magam is, hogy lássam őket, hogy siettessem az ifjú távozását.

Ezt mondva kivoná a' kulcsot a' zárból, 's a' nélkül hogy az ajtót bezárná, visszatolá azt sarkaiba, mintegy szabadon hagyva az utat Giulio előtt, 's távozott.

II.

AZ ÁLDÁS.

A' nyaralót övező kert' délnyugati részében agg platanok 's terebélyes hársak közepett egyszerűn csinos kápolna emelkedett, mellyben Don Anzelmo, a' család' öreg házkáplánja, szokta végezni az isteni tiszteletet. A' nemesizlésű oltáron, mellyhez Velencze' leghíresb művészei késziték a' szobrokat 's oszlopokat, Giovanni Bel-

lino, a' velencei festész-iskola' előbajnoka 's a' nagy Tiziano mesterének szép Madonnája volt látható. E' kép előtt szokta végezni Rozalba reggeli 's déleesti imáját; ide szokott fohászival jöni a' kedves, szelíd leányka, midőn szívét érzelmek szorongaták, melyeket angyaltisztaságuk mellett is, nem volt kinek megpanaszolhatna az anyátlan szűz.

Itt vala ő e' reggelen is, hogy kínaira, melyeket szerelmesének távozása most előszer fakaszt a keblében, az égi vigasztalás' és megnyugvás' szent balzámát imádkozza le az Istenanya irgalmától. Susanna nyitá meg neki a' kápolnát, 's ő ott térdele reggeli patyolatöltönyében, hosszú fekete fátyolát vállaira vetve vissza, az oltár' lábainál, forró fohásokba merülten, 's észre sem véve, midőn Giulio a' kápolnába lépe.

— Oh milly magasztos vagy Rozalba, angyalokkali társalgásodban! A' Madonna édesen mosolyg le ahítatos imádra, 's dicsőült ajka mintha mondaná: remélj — reméljete, jó leány: ti még boldogok lesztek! Oh igen, szűm sugalja, mi még boldogok leszünk, Rozalba! Az ég nem fordítja el kegyes arcát a' benne bizókról; sohajta Giulio, megállva a' kápolna' küszöbén. Majd közelítve az oltár zsámolyához szóla:

— Rozalba, ime Giuliod, hogy veled esengjék a' Madonna' kegyéért. 'S ezt mondva odatérdele az imádkozó szűz mellé.

— Giulio?... Nagy Isten! sohajta Rozalba, fölrezenve elmélyedéséből, mint magános gerlicze a' berek'

árnyaiban közelgő hime' szárnycsattogásira, 's meglepetéssel tekintve a' mellette térdelő ifjúra.

— Látni akaralak, látnom kelle téged, szeretett leányka, mielőtt távozzam; monda Giulio.

— De itt, 's illy időben? kérdé szelíd szemrehányással Rozalba?

— Bocsáss meg, lelkem' kedvese te, hogy elég vakmerő valék zavarni ahítatosságodat; de lehet-e parancsolni a' szirtekről szakadó sédnek, hogy ne siessen a' völgy' kies ölébe, 's az elárnyékolt fűszálnak, hogy ne keresse a' nap' éltető világát? Oh Rozalba! te vagy kies völgye érzésim' rohamának, te éltető napfénye vágyaimnak. A' tenger' mély ölében, 's az égiek' szent csarnokában feléd vonz, hozzád vágy e' kebel; 's a' tiszta érzélem, melly szivemben fellobog, szabadon kereshet fel téged a' Teremtő' hajlokában is; hiszen ő alkotá e' szívet, 's az ő örök lángszerelme lehelt szerelmet kebelembe is; neki kedves áldozat a' halandók' szeráftiszta szerelme. Oh ne neheztelj, hogy megszegém parancsodat; jer, olvadjanak össze imáink itt a' szent szüz' képe előtt; ő az Istenanya, ki annyira szeretett, 's annyit szenvedett, ő meghallgatandja a' te ártatlan lelked' imáját, meg kebelem' hő fohászit, és örködni fog szerelmünk, örködni a' te drága napjaid felett, midőn én messze bujdosom e' feledhetetlen partoktól, mellyeken életem' gyökere tenyészik, 's midőn csak sohajimmal kereshetlek fel itt az oltár' lépcsőzetén.

— Nem, Giulio, mond Rozalba mély bánat' szende hangján; atyám' tilalma fekszik szerelmünkön, 's ha

parancsa ellen imával kísértjük az égiek' kegyes ótalmát, fog-e az tetszhetni az örök szerelem' szent forrásának? Erőt jövék én esdekelní itt a' fájdalom' anyjától, erőt, Giulio, hogy elviselhessem az atyai tilalom' súlyát; 's ha szeretsz, Giulio, jer, esdekelj velem, hogy meg ne szakadjon e' szív a' szörnyü kín alatt, melly a' legforróbb szerelem és gyermeki engedelmeskedés közti tusában nehezül e' gyenge kebelre.... Oh Istenem!....

'S kendőjét emelve jobbjaival könyüs szemeire, mintegy öntudatlanul roskadt térdeire Giulio mellé, ki hófehér balját mindkét kezével átszorítva, buzgó imával emelé föl szemeit az oltár' Madonnájára.

— Ne, ne szólj így, Rozalba! mond néhány pillanatnyi szünet után Giulio. Az ég nem kíván olly nagy áldozatot. Elöltni azt, mit a' Teremtő lehelt kebleinkbe, a' szent, tiszta szerelmet, nem akarhatja! Atyádnak hódolunk: ő akarja, hogy messzekerüljem e' helyt, hol te vagy; 's én távozni fogok. Igen, Rozalba, én megyek; atyád nyugodt lehet; de nem tilthatja, hogy szeresselek, hogy érted forrjon minden csepp vére szívemnek: te nem fogsz látni engemet, soká, talán soha többé!... Rendelkezhetik kezedről, válaszhat jegyest a' „kék-vérü“ családok ¹⁾ elkorcsúlt, feslett fiai közül: de parancsolhatja-e szivednek, hogy szeresse azt?...

¹⁾ „Kék-vér“ nek — sangue bló — hivatának Veleuczében a' gazdag patricius családok.

— Ne tovább, Giulio!... Tiéd e' szív nagyon is érzem azt, 's nélküled tova fog sorvadni, mint letört ág' zsenge levelei. Szeretni foglak síromig, 's ha lehet, meghajtom atyám' negédét; és ha visszatérsz egykor e' partokra, Giulio, talán tiéd leend e' kéz, mint az, és az maradand e' szív' szerelme örök lánghevével.

— Rozalba, kedves Rozalba! rebegé Giulio örömitas ajakkkal, gyöngéden karolva át a' mellére hanyatló szüzet. Tisztán, mint szerette isteni magzatát a' ránk mosolygó Madonna, fogom hordani kebelemben irántadi hő érzésimet. Te léssz egyetlen gondolatja lelkemnek, angyalarczod fog kísérni vándorútaimon, szerelmed adni erőt a' sors' csapási alatt lankadandó keblemnek; 's ha megtagadná a' gondviselés a' földöni viszonzlás' és egyesülhetés' kéjperczeit: ott fen, Rozalba, a' szeráfszerelme' mennyei honában, ott elválhatlanul egyesülni fognak lelkeink!...

— Úgy legyen! Az ég' kegye maradjon rajtatok; mond egy ismeretes szelíd hang Giulio' szavaira, 's a' szerelmes pár' fejeire Don Anzelmo tevé áldólag reszkető kezeit.

Giulio 's Rozalba a' kéj' és fájdalom' kifejezhetlen vegyületü érzésiben nem vevék észre Don Anzelmo' bejöttét a' kápolnába; 's midőn szavát hallák, 's remegő kezeit fűrtjeiken érzék, meglepetve, de ijedelem nélkül tekintének föl a' hit' fölszentelt szolgájára, ki szívfrigyöket megáldó szavaival önte erőt az elválás' keserétől elnyomott keblébe a' szerelmes párnak, kik az oltár' lépcsőjéről főlegyenesedve, odaborulának a' jó aggastyán' ma-

gasan dobogó mellére, szót sem találva elfogultságukban, hogy megköszönjék áldó szavait.

— Illy érzelmek csak kedves áldozat az égieknek, őrizzétek meg gondosan azokat; mond Don Anzelmo, átkarolva a' mellén pihenőket. Ámde ne feledd, Giulio, Soranzo' parancsát: ő jóltevőd, atyád vala neked, 's azért is tisztelned illik akarátját. Menj, és boldogítson a' gondolat, hogy olly kincset viszesz magaddal, melyet férfikebel a' földön csak ohajthat — Rozalba szerelmét. Menj, Giulio; a' nap első sugarai áttörve a' magas plátánok sűrű galyai közt behatnak e' szent falak közé, 's téged a' délre sietőnek nem szabad itt találnia.

Ki írja le a' jelenetet, melly Don Anzelmo' szavaira következett? — Mindhárman odahagyák a' kápolna' bel-sejét, 's csarnoka oszlopai közt hosszú — talán örök — időre vett bucsút két egymásért 's egymásban élő szív, melly a' hit' szent öröme, a' remény' édes vigasztalása nélkül — legalább a' gyöngé lánykebelben — talán nem is fogá' tulélhetni az elválás' perczeknek kínait? ... Még egy forró kézszorítás, 's egy csók, melyet először nyom vala a' lánghevű ifjúszerelmes szüzének búfellegzett homlokára, egy sovár pillanat, mellyben édeskeserűen a' roskadó szív' hatalmas szenvedélye feküdt — és Giulio a' kert' lugasai között sieté csónakába.

III.

ELJEGYZÉS.

Az őszi napok kellemeit a' közelgő tél' borongási 's viharai válták fel. Nehéz felhőket hajtottak a' kelet-déli

szél' fuvalmai a' tengerre, 's a' Quarneron és Isztria hegyei felett gyakran megújuló csatát küzdtenek az éjszaki és délkeleti szelek' nedves szárnyai. A' lovranaí nyaraló körül csak a' borostyánok zöldeltek még: a' füvek és virágok kiasztak, a' fák lombtalanul hajlongtak a' reggel' sűrű ködeiben, 's az öreg Susanna, nagy rézmedenczében égő szene körül fütözve, búsán tekintgetett ki kunyhója ablakán a' szelektől felkorbácsolt habokra: fel-felsikoltva olykor ijedtében, midőn a' hegyekké tornyosult hullámok közt el-eltűnni látá a' vakmerő chioggiaiaknak hazatérő halászsajkait.

A' lovranaí nyaraló üres volt: Soranzo Velenczébe költözött övéivel. — A' carneval közelge, 's leánya előszer vala megjelenendő atyai nagynénje Giuditta örökódése mellett a' lagunák zajos vigalmiban. A' büszke nagynéne öccsére kíváná vonni egész Velencze' szemeit; 's az apa, ki egyike volt az oroszlánsköztársaság leggazdagabb tőzséraristocratáinak, örömmel nyitá meg szekrényeit leánya ékesítésére.

— Soranzo leánya, mond egy estve a' nagynéne, midőn először öltözté fel Rozalba a' keleti drága szövetekből készült ruhákat, — Soranzo leánya csak így jelenhetik meg méltólag Velencze palotái ékes termeiben. E' gyönyörű atlaczsövet, a' ragyogó fejük, nyak- és karpereczek hirdessék Soranzo' kincseit; tevé hozzá küszke mosolylyal, mialatt ragyogó drágakövek- 's érzekkel teli szekrényt adott át az öltözéssel bajlódó Rozalbanak.

— Oh kedves néném, felelé bánatos mosolylyal a dúsan felpiperézett szende leány, milly terhes nekem e,

drága öltözék; alig bírom azt viselni; súlya nagy, 's úgy tetszik nekem, mintha lelkemet szoritná el terhe. Viselése feledteti velem a' pompát, melly rajta előmlik. Ugyan nem lehetnék én el mind e' nélkül?...

— Bohó te, esék szavába a' nagynéne; szokni kell ahhoz. Majd ha a' szép leventék' sovár szeme csügg a' rajtad előmlő pompán, ha imádók' serege fog körül, magasztalva sudár termetedet, 's melly azt ékesíti, a' drága gyöngyöket, érzeni fogod: mint enyészik el a' szokatlan súly....

— Nem, édes nénikém; azt hiszem én, egyszerü tunikám 's fátyolom, mellyekben a' nyaralói kápolnában a' Madonnának tevém imalátogatásimat, 's mellyek anynyira tetszetek Giulionak.... Ah!

— Ismét e' gyűlöletes név ajkidon? esék haragos hangon a' nagynéne Rozalba szavába; ki megijedve a' kitörhető fergetektől; éles felkiáltás közben tev éjjait piros ajkaira, önmagát feddőleg vigyázatlanságaért.

— Mondám, leány, ne többé soha egy szót e' nyomorú fiúról, ha boszúmat, ha atyád' haragját fejedre vonni nem akarod; folytatá Giuditta. A' vakmerő! szerencsésnek tarthatja magát, hogy botor vágyaiért meg nem lakoltatá őt a' hatalmas Soranzo. 'S neked tudnod illenék, hogy Soranzo' unokájának gyilkosa nem vágyhat soha bűn nélkül Soranzo' leánya birtokára.

— Oh ég!... Ő gyilkos?... Nem, kedves nénikém! Giulio gyilkos nem lehet. Tagadjátok meg tőle kezemet, vonassátok őt kintpadra, tiltsátok ki Velenczéből, tegyetek mindent, mit talán megvallott szerelmem miatt

ránehezuült haragtok követelhet; de ne mondjátok; hogy ő gyilkos! E' szív, melly érte lángol, melly őt hamvaig szeretni fogja, 's melly gyilkost szeretni nem tudna, e' szív mondja nekem, hogy Giuliot méltatlanul terheli gyanútok.

— Leány, leány! vága közbe Giuditta éles hanggal, szavait gúnykifejezésü mosolylyal kísérve, mellyben döllyf, lángoló boszuérzelem 's káröröm tükröződék; 's te védni tudod még a' gonosz, a' nyomorú fiút? 'S előttem mered-e megvallani, hogy őt szereted? És nem tudod te, hogy Balbi Vittoriot, egyetlen fiamat, az ő töre döfé át. Avagy nem ismered-e e' nevet?... 'S itt egy közel szekrényből kivont véres gyilkot tarta Rozalba szemei elé.

Istenem! sikolta Rozalba, mialatt kezével képét födé el, 's egy karszékre hanyatlott. Lehetlen!...

— Lehetlen? E' tört fiam sebében lelők. 'S ha Soranzo nem szereti annyira a' hálátlan fiút, kit elébb gyámatyaként szoríta keblére, eddig meg lett volna boszúlva az iszonyu bűn.....

A' nagynéne dörgő szavait a' belépő szolga szakasztá félbe, ki jelenté, hogy a' sajka és fáklyások készen várják a' Signorákat.

— Fel, szép leány! parancsolá Giuditta; menjünk. 'S Rozalba, erőt véve lesujtott kedélyén, némán követé a' kegyetlen nagynénét a' széles lépcsőkön a' sajkába, 's kevés percz mulva a' Polani-palota' tündérileg diszített teremai fogadák a' Soranzo-család' nőszemélyeit.

Giuditta büszkesége diadaltaratott. Rozalba szépsége és kelleme csakhamar királynéjává avatá őt Velencze te-

remeinek ; rajta csüggött minden szem, körüle gyűlt össze a' lagunai ifjuság' virága, 's közölök többen, lángra gyúlva Soranzo' lánya iránt, versengve keresék kedvét Giuddának, kire bizá volt az atya a' férjválasztás' nehéz feladatának teljesítését: egyet kötve ki, hogy a' férj nemes és különösen dús legyen. Rozalba nyájossága szelidsége, mellyet boldogult anyjának gondos nevelésén tul, nagy részben boldogtalan szerelmi lángja idéze fel, 's mellyel testi kecsseinek ellenállhatlan varázst kölcsönze, növelé a' hódolók' számát, kik közül Fabio, a' gazdag és hatalmas Miranik egyike leginkább megtudá hódítani a' nagynénét, 's általa Soranzot.

Utolsó napjaiban a' carnevalnak, melly a' keleten jó szerencsével vitt táborzások tekintetéből ez éven szokott élénkséggel folyt vala, a' doge-palotában tartatott álarczos vigalomban egy alakos férfiú keresé alkalmat Rozalba' figyelmét magára vonni, vele szólhatni. Egyik csarnokablakba vonulván a' leányka, megközelíté őt a' férfiú, 's csendes hangon mondá:

— Rozalba?...

'S a' lány megfélekezve magáról visszatekinte a' karjába szövődő alakosra.

— Ön szeret, Rozalba; susogá az álarczos. Giulio derék fiú, érdemes ön érzésire.

— Mit akar ön; szóla megilletődve Rozalba; ki ön, ki így mer itt szólni Soranzo' leányához?

— Ne kutassa nevemet, mindegy, bárki vagyok. Tudom, hogy ön szeret, 's pedig boldogtalanul szeret.

— Én ismerem Giuliot. Ön Mirani mátkája....

— Signore?!... szólt megdöbbenve Rozalba.

— Ne haragudják, szép angyal; ön Mirani Fabio mátkája: 's ha nem az még, bizonyosan az leend; nagy-nénje 's atyja úgy akarják, 's ön hiába szegezné magát ellenök. — Ön nem ismeri Miranit?

— Igen, találkozom vele a' vigalmakban.

— Ön szerethetné őt?

— Uram?!

— Bocsánat, e' kis faggatásért; én csak ön javát akarnám.

— Köszönöm a' jó akaratot, ha nem tudom, ki az, ki irántam ollyal viseltetik.

— Jőnek, Mirani közelg; távoznom kell. Olvassa el ön e' sorokat, mielőtt Miraninak adná örökre kezét. Kérem, őrizze, és olvassa el azokat. Aztán tépje szét. Megigéri ön?

— Ki ön? 's mint vehetek el én öntül itt iratot?

— Vegye, 's igérje, hogy elolvassván, megsemmisíti azt. — Ezt mondva a' leány' kezébe ejtő a' zárt levelkét, 's a' következő pillanatban, mielőtt Rozalba meg-lepetéséből magához térhetne, az álarczosok' tömegében tűnt el.

A' carneval és bőjt elmulának. A' lagunai élet szokott csendességébe hanyatlott, 's a' villeggiatura¹⁾ korszaka közelgett. Giuditta készülleteket tön az indulásra; de e' készületek most szokottnál nagyobbak, gondosbak valának. Rozalba szinte készüle kedves magányába, hol legalább szabadon fogott szólhatni Susannával, és szaba-

¹⁾ Falunlakás.

dabban Don Anzelmoval is szíve' édes titkairól, kedves Giuliójáról, kit a' zajos lagunák pompás estélyei sem válnak képesek tovaűzni emlékéből.

Egy estve az öreg Soranzo hivatá leányát. Egyedül volt az atya, tereme' magas ablaka mellett, aranybojtokkal gazdagon kiveret karszékében. Midőn Rozalba belépe, egy levelet emelt le az öreg szemei elől, 's inte a' kezét gyermekded szeretettel csókoló leánynak, maradna mellette.

— Rozalba, mond atyai méltósággal, tudod nemednek rendeltetését. Elérted a' kort, mellyben e' rendeltetéshez az első lépést tedd. Velencze' legjelesb ifjai esengnek kezédért: köztök a' Solanik, Bembik, Contarinik, Dandolik, Pisanik' ős családiból vegyesen jelenték magokat, 's kérék kezeddal atyai áldásomat. Giuditta nagynénéd, kire, mióta özvegyül ismét házamba jött, téged egyetlen magzatomat, bizálak, 's ki édesanyailag örökédék eddig is feletted, Fabiót lelé, a' gazdag és hatalmas Miranik derék sarjadékát, kezedre 's atyai áldásomra legérdemesbnek. Akaratom egy Giudittáéval. Fölösleg többet szólnom; tudod, mennyire szeretlek, mennyire ohajtom boldogságodat.

— Atyám, édes jó atyám! esék szavába Rozalba, térdre omolva az agg szülő előtt. Atyám te szereted leányodat, száz alkalom győzé meg arról magzatod' keblét; te akarod hogy boldog legyek?... Oh, engedd kimonданom, hogy én Miranival boldog nem leendek.

— Bizd rám, leányom; viszonzá Soranzo, főlemelve Rozalbát; a' szülők' szent kötelessége a' leggondos-

ban intézni sorsát magzataiknak, kik élettapasztalat hiányában, szívök' sugalmát követve, igen gyakran vakon rohannak az élet' tengerére, hol ezer vész és nyomor közt csak akkor bánják tévedésöket, midőn elháríthatlanul nőtt fejökre a' végzetnek átka. Fabio, a' Miranik ős családjának egyetlen, dús ivadéka. Mindenki tiszteli őt Velenczében, 's a' köztársaság' bármelyik patriciusa büszke fogna lenni, ha őt vejéül nyerhetné.

— Atyám, én keblem' édesb hajlamából ohajtanám kezemet nyújtani a' férfiúnak, ki férjem legyen. Büszkeséget olly értelemben, mint említéd, szűm nem ismér. Szeretnem kellene Fabiot; 's azt atyám! bocsáss meg, nem tehetem.

— Jó volna, ha szeretnéd, viszonzá Soranzo azon hidegséggel, melly az agg kornak egyik kitűnő sajáta; de szerelem nélkül is sok boldog házasságot láttam én, 's miért nem lehetne boldog e' szövetség is? 'S mi most lehetlennék látszik, leányom, az idővel megjöhet.

— Szeretni Fabiot? Nem soha! mond Rozalba, arczát kendőjébe rejtve. — E' szív már nem enyém....

— Nem tiéd?... Leány! szólt a' székeből fölegyenesedő Soranzo haragos pillanatot vetve a' reszkető leányra. Mond, te szeretsz?... De, ne mondd ki, ne többé!.... A' harag és düh megtörhetné ez agg kebelt, melly édes magzatként szorítá magához a' kigyót, melly családja' egyik virágát fulánkjával ellankasztá. Ne mond ki a' nevet! Tudok mindent: hugom Giuditta....

— Atyám, drága jó atyám! sohajta Rozalba atyja térdeit átkarolva; Giuditta....

— Igen, Giuditta fölfedezte már kárhozatos szenvedélyedet, mit én hinni nem akarék, hinni nem tudék, míg enfüleimmel nem hallám. — Szobádba, leány. Holnapután lesz a' kézfogó.

Rozalba elfojtva kétségbesését, gyermeki hódolattal vonult vissza az atyai csarnokból.

Harmadnapra nagy pompa volt Soranzo' palotájában. A' köztársaság első családjainak tagjai voltak jelen a' fényes ünnepélyen, mellyen Rozalba Mirani Fabio nejéül jegyeztetett el.

IV.

BÉRGYILKOS.

Hagyjuk el egy időre a' lagunák' városát, hagyjuk el az ádriai tenger' isztriai partjait, 's menjünk át keletre, hol egykor Görögország' szabad népei éltenek, 's hol azon korban, midőn beszélyünk' története fonódott, II. Mahomet' hadai küzdöttek fel az elfajúlt ivadéokra a' rabszolgaság' véres bilincseit.

Giulio, kit a' lovranei öbölben sajkába szállni látunk, kitiltva Soranzo' házából, keletre sietett, hogy csekély vagyonát az ott virágzott kereskedés által, ha a' szerencse kedvezne vállalatának, szaporítsa. Candiába vitorlázó hajót bérelt átszállítására némelly áruinak, mellyeket gyámtyja Soranzo által kiadott csekély örökségén Velenczében vásárlott, 's a' beállott télen már Candiában települt le.

Giulio' apjával Soranzo, mint vegliai provveditore ismérkedett meg. Sogliani Felice, Giulio' apja, velencei polgárjoggal földiszítve, Vegliában kereskedő volt; 's midőn áruit a' kalózok kirabolva, vesztesége feletti — három árvájának sorsa által nagyított — keserve halálát siettetné: Soranzot kéré, venné pártfogásába a' tizenkét éves Giuliot, 's ügyelne nevelésére 's atyai csekély vagyónára. Soranzo, nem levén fimagzata, teljesíté barátja' utolsó kérését; de nem feledve a' gőgös patricius Giulio nemtelen sorsu származását, kereskedésre képezteté, 's majd muranoi üveggyárai 's kereskedési ügyei' felügyelőjévé alkalmazá.

Giulio együtt neveltetvén Rozalbával, gyenge koruk óta rokonszenvvvel vonzódtak egymáshoz, melly rokonszenv a' folytonos együttlét 's a' fesztelenebb társalgás által a' serdülőkbén szerelmi lángszenvvedélylyé növekedett. Soranzo 's nővére Giuditta, ki férje halála után bátyja' házába települvén, az anyátlan Rozalba' nevelésére felügyelt, nem sejdíték az egyre hatalmasabban kifejlő érzelmeket, melyeket Giulio, ki előtt Soranzo' negéde és saját polgári származása nem vala rejtély, gondosan titkola.

Kevés hetekkel a' lovranei kápolnában bucsúzás előtt, Giuditta fia, a' keletről nem régiben megtért hadakban szolgált Balbi Vittorio, orgyilkosilag mellébe vert törrel egyik szűk sikátor' hidján halva találtatott. A' törön „Sogliani“ név vala olvasható, 's a' gyilkosság' gyanúja Giuliora nehezült, ki e' miatt a' tizek' rettenetes bírószeke elé állitva, ártatlan volta állítására börtönéből 's a' to-

vábbi kinzástól csak a' hatalmas Soranzo' közbejárására menekült. A' meggyilkolt Balbi nagybátyja nem akará a' vétket a' saját magzataként nevelt Giulio halálával megboszultatni. Átadá neki örökségét a' kezelése alatt szép összegre gyűlt kamatokkal együtt, 's meghagyá életét olly feltét alatt, hogy Velenczéből távozzék, 's háza' küszöbére lépni rettegjen. — Giulio, elhallgatva Rozalba előtt a' ránehezült gyanút 's az e' miatt tört szenvedéseket, mielőtt végkép odahagyná a' lagunákat, látni akará még egyszer az időközben Lovranára költözött Rozalbát, és Susannát titkaikba avatva, sikerült is a' szerelmeseknek találkozhatni.

Candiába érkezve üzéri foglalatosságai után látott Giulio, 's ügyessége és szerencséje által naponta növekedni látta vagyonát. Ezen időtájban történt, hogy a' törökök mindegyre tovább terjesztve hatalmukat, a' velencei köztársaságnak levantei birtokában tőnek foglalásokat; miket tűrni nem akarván a' Signoria, erős hajóhadat küldé keleti gyarmatai' védelmére. E' hajóhad egyik osztálya Candia' ótalmára volt rendelve, 's e' sziget' erősségei fölött örködött.

Egy estve Giulio dolgai miatt tovább tartózkodván a' kikötőben, midőn lakása felé sietne, dőfést vön észre, melly egy szűk sikátorból eléje szökő férfitől mellének irányozva, bő köpenye' ránczain át csak gyöngén érheté oldalát. A' seb csekély volt, 's Giulio rablót vélván a' gyilkosban lappangni, ki pénze után törekednék, feledte az esetet, 's folytató ügyeit, és Rozalbáról édes-kínos álmadozásait...

Gennaro a' matróz, kit a' lovranei öbölben együtt látánk Giulioval a' csónakban, követé urát Candiába. A' hű cselédnek, a' velencei új hadak' érkezésével gyakran esett alkalmá ismerőivel találkozni. Egy éjjel a' kikötőre nyíló csapszék' asztalai körül vígan borozott több matróz, 's velők Gennaro is; és a' borozás közben hossza-vége nem volt a' merények' elbeszélésének, mellyekben a' vigadók' némellyike szerepelt, 's mellyeket most önmagasztalólag sorza elő a' bortól felmagasztalt cselekvők' mind-egyike.

— Gennaro, te! szóla többek közt egy naptól sötétvörösre perzselt arczu legény ingó fővel; Gennaro te, jó szolgálatot tehetnél nekem.

— Halljuk, halljuk! kiálták a' mámoros czimborák; halljuk Berillot!

— Ötszáz arany a' jutalom; új mind; még csak az oroszán' szárnyairól sem fuvá le a' szellő a' hamvat. . . .

— Ötszáz ép arany! Lelkemre, szép jutalom! Öt élet sem sok érte, kivált ha magunké nincs köztök; mond egyik czimbora, bajuszáról a' jó candiai' cseppjeit letörölve.

— Szép jutalom, úgy-e? kérdé hunyorgó szemekkel Berillo. Szeretném magamnak az egészet; de hiába! Ugy látszik, mintha a' gonosz szellem távozott, 's megvonta volna tőlem segélyét, nem tudok boldogulni.

'S hatalmas kaczagás kíséré Berillo' szavait.

— Szegény fiú! Majd megkisértsük mi; hallasd csak a' szolgálatot; rebegé vigyorgva egyike a' jelenlevőknek.

— Egy tördőfés; mond kissé halkabban Berillo; semmi egyéb.

— Egy tördőfés! sohajta kettő a' vig czimborák közül. Egy tördőfésre ötszáz ép arany! 'S te nem tudsz boldogulni? Hé, hé, hé. Szegényke!...

— Közel valék már egyszer, 's azt hívé, hogy kezem, melly nem hibázta el soha a' czélt, biztosan döfött. Csalódtam. Az ember él, 's én csak tizet kapék, mutatványul az ötszázból; mert nem követé temetés döfésemet. Megosztanám szívesen, kettővel is, ha sükerülne a' szolgálat. — Gennaro te, lásd, könnyen tehetné szert kétötödére....

— Ki az? ki az? halljuk hát; talán mi is kaphatunk legalább mutatványul néhányat. Most jó világ van; a' törökkémekre sok ráfér; kiálta két hang a' csapatból.

— Egy szigetbéli, bizonyos Sogliani, ki — mint hallám — maga is jól értvén a' törforgatáshoz, kénytelen volt Velenczét odahagyni, 's most Candiában tartózkodik.

— 'S ki az, ki bért tön fejére? kérdé Gennaro, fölegyenesülve ültéből.

— Mindegy, akárki; elég, hogy ötszáz ép arany üti markunkat, ha megelőzve a' természet' kaszáját, temetését siettetjük. Te ismered Soglianit, Gennaro?

— Ismerem; a' legbecsületesb, legjobb ember, kit valaha a' föld hordozott. 'S ki azon galád, ki bért tűz életére? Szólj Berillo, vagy korsóm legitt szétlapítja gonosz koponyádat....

— Hohó, szép madár! csöndesedjél. Ha bért nem akarsz, ím gyilkom; csikorgá Berillo.... 'S törét hajítá

Gennaro fejének, ki meghajolva, elkerülé a' halálos fegyvernek fejébe ütdését.

Zaj lön, 's Gennaro és baráti megrohanák Berillot, ki csakhamar a' lovranei matróz izmos karjai közt kezde hörögni.

— Szólj, nyomorú orgyilkos; dörgé Berillo fülébe Gennaro, mialatt földre sújtva azt, mellére térdele, 's torkát szorongatá. — Szólj, ki tevé a' gyilkos bért uram' fejére? vagy legitt kiszorítom gyáva lelkedet átkos testedből.

— Megmondom, csak bocsáss el; sipítá Berillo, kegyelemért esdekelve; megmondom.... Mi...ra...ni Fab...

— Elég, elég! gaz lélek. Mirani Fabio, a' kevély patricius. A' derék hős! méltó, hogy a' szárnyas-oroslánu lobogók alatt küzdjön Szent-Márk' dicsőségeért. — Menj, 's mondd meg uradnak: gondom lesz rá, hogy aranyai' bősége megapadjon. 'S itt elbocsátá Berillot, ki két czimborája' társaságában haragos pillanatokot vetve Gennaro- 's barátira, kiosontott a' csapszékből.

Gennaro, magához véve Berillo gyilkát, melly az elhibázott hajításban a' háttérbeni fogas' deszkáiba szuródott, elhagyá szinte pajtásival a' csapszéket, és sietett urát a' történetekről tudósítani.

V.

NEMES ÉS POLGÁR.

Vannak emberek, kiknél a' színlés, szokásnál fogva, második természetté vált, 's kik következőleg a' legőszin-

több jóakarat 's legodadóbb barátság' arczát öltik magok-
ra: mig kebelökben a' leggyalázatosabb árulás és ártani
készség honol; kik örömet mosolygnak a' barátul nevezett
egyén előtt, avagy bánat' és részvét' redőit vonják homlo-
kukra: mialatt agyukban tervet koholnak megsemmisíté-
sére! Utálatos faja az embereknek, legérzékenyebb os-
tora a' jószivűek és könnyenhivőknek, ha magokat ádáz
karjaikba vetni elég együgyűek. Kisértőkül küldé őket a'
gondviselés, hogy átaluk próbakőre tegye szívét válasz-
tottainak; örökre boldogtalanok, ha az ég nem erősíti
hitőket az emberiség' jobbjai iránt.

A' köz- és családnevelésnek, leginkább pedig az ál-
lomány törvényeinek, nagy részök van és volt mindenkor
e' bűn terjesztése- és kiképezhetésében. Szabad hazában,
szabad törvények mellett, gyéreb az: mint hol önkény
uralkodik a' polgárokon. Mert hol az emberi méltóság e-
gész fenséges öntudatában fejlődhetik szilárdná a' polgá-
rokban, ott nincs ok, melly elnyomná a' kebel' ártatlanabb
vágyait, nemesb érzéseit. — A' velencei köztársaság-
nak időjárával szinte zsarnokságig szigoruakká vált tör-
vényei mellett, valóban nem volt csoda, 's így nemis
ritkaság, látni embereket, kik a' színlés' galádságaiban
mesterileg szerepeltek. A' rosza kissé hajlandóbbakban
természetes következménye volt az ama folyvást erőtetett
helyzetnek, mellybe az állományi inquisitorok 's a' tizek'
iszonyu eljárása mintegy kényszeríté a' lagunák lakóit. E'
helyzet a' gyöngébbeknél levetkezhetetlen sajáttá tévé a'
színlést; 's valamint a' nemesb jelleműeknél főleg arra
szolgált, hogy legnemesb gerjedelmöket, legtisztább

lángjokat a' hon , szabadság 's minden dicső tett iránt elnyomja : úgy a' gyöngébb lelküeknél szülőjévé lön ama gyűlöletes bűnnek , melly nemcsak egyes polgárokkal , de gyakran egész családokkal , sőt állományokkal érezteté a' nyomor' átkait.

Berillo nem mulasztá el rögtön tudtára adni Fabio-nak Gennarovali esetét. — A' ravasz Mirani , ki előtt a' hozzá baráti érzelmekkel vonzódó Giulio' szerelmi viszonya nem vala titok , 's ki a' féltés' furiáitól gyötörtetve , bérelt tör által ohajtott menekülni szerencsés vetélytársától : tanácsosbnak hivé barátság színe alatt távolítani el magától a' gyanút , melly Berillonak Gennaro általi vallatása után rá hárulandott , 's így majd talán kedvezőbb körülmények közt , czélt is érhetni : mint okot szolgáltatni Giulionak arra , hogy élete' biztosítására olly módokat legyen kénytelen keresni , mellyek őt nem legszebb oldalról tüntessék fel a' közönség és szép mátkája előtt.

A' csapszéki jelenetet követő napon , kora reggel , kopogás vala hallható Giulio' ajtaján , 's a' kisiető Gennaro Mirani Fabiot bocsátá ura' szobájába. Gennaro ismeré Fabiot ; gyakran látta őt urával társalgni , midőn még Velenczében laktanak ; de Berillo szavai után , féltve Giulio életét , mintha szokás volna úránál : a' vendéget annak szobájába kísérni , utána ment , 's a' szobát csak ura' intésére hagyá el.

— Légy üdvöz , Giulio ! mond a' szobába lépő Fabio , áradozó örömrözetet színlő arczczal. Valahára ismét keblemre szoríthatlak , régi jó barát.

Giulio komolyan lépe az üdvözlő elé. Arczvonásin szokatlan harag 's kétkedés vala észrevehető, mintha azok után, miket Gennarotól hallott, önszemeinek sem akarná hinni, hogy Fabio áll üdvözlőleg előtte.

— Mivel szolgálhatok, Signore? kérdé szárazon a' még egyre tárt karokkal előtte álló Miranit?

— Giulio, így illik-e fogadnod az ifjúkori meghitt barátot, ki megtudva ittlétedet, siet a' viszonzítás' örömeit élvezni; siet, hogy hő kebelére szorítson, 's átadja Soranzo Rozalba' köszöntését. . . .

— Rozalba' köszöntését? Ismétlé mintegy öntudatlanul, Giulio, ki szeretett szüze nevére, feledé az előtte álló hazug hirnököt, feledé a' Gennaro által közöltteket.

— Igen, igen; Rozalba' köszöntését; viszonzá színlét vidámsággal Fabio.

— Hol, mikor láttad őt? kérdé Giulio.

— Lovranában, ipam' nyaralójában; távozásom előtt néhány nappal; lön Fabio válasza.

— Ipad' nyaralójában? . . Ipadéban. . . . mondád? kérdé elhalaványulva Giulio, mialatt szenvedélye' izgalmát legyőzendő küzdeések tükröződtek arczain.

— Igen, jövődő ipam, Soranzo' nyaralójában; felelé kárörömet tanusítólag Fabio.

— Tehát Rozalba jegyesed? . . 's a' szavak elhaltak Giulio' ajakán.

— Ugy van, 'S mi különöst látsz benne? Miután Velenczéből távozá, tenmagad közölvén Soranzoékkal viszonyidat, megkisértém szerencsémét; 's a' leányka. . . .

— 'S a' leányka? ... Esék szavába Giulio kitörő szenvedélylyel.

— 'S a' leányka. ... jegyesem lön.

— És te birod szerelmét is?

— Azzal ugyan mindeddig nem igen dicsekedtem; válaszolá Fabio látszó közönyösséggel. Rozalba példánya a' női szendességnek, mint az szinte a' gyermeki hódolatnak is szülői akarátára nézve. Felmagasztalt képzelettel csügg egyre még első szerelmén; hanem az idő, a' szokás, a' házasság élet... majd azt is meghozzák.

— 'S te, ki földi üdvömet készülsz elrabolni, barátomul mérészelsz szemem elé lépni? Te, ki tudtad e' szerencsétlen szív' dobbanásait, ismeréd lángomat, te közelíthetél szentségtörő kezekkel Rozalba' körébe, te vágyhatál kezére?

— Furcsa vagy, Giulio? Azok után, mik veled történtek, tiéd ő már nem lehet; 's így gondolám, inkább enyém legyen, ki barátod vagyok, mint más idegené.

— Ne tovább; ne fertőztessék meg a' barátság' szent nevét gonosz ajkaid. Lator vagy te; és nem barát. Orgyilkos; ki miután elraboltad a' kincset, 's valahai birtatása iránt is, mellynek reménye kötött egyedül az élet-hez, kétségbeejtél: eljövél meggyilkolni a' szűt, melly e' kincsért 's e' kincsben dobogott. ...

— Giulio, te szólsz-e így? mond keserőséget tetetve Mirani, de a' homlokán feltűnedező redők elárulák a' boszút a' düht; melly keblében ég vala.

— Igen, én szólok így, nyomorú orgyilkos! Tudom, ötszáz aranyat tévél életemre, gazdag patricius, e' törnek kelle átjárnia keblemet; de mindeddig megőrzé, daczodra, napjaimat a' gondviselés! 'S most tenmagad jövől, hogy füláinkoddal semmítsd meg életemet. . . .

— 'S te hihetnéd mindezt, Giulio? egy bortól ázott bérgyilkos' szavainak adsz hitelt barátod' rovására? Az egekre, Giulio! én nem ismerek benned a' barátira, kit olly hőn karolék keblemre. . . .

— Mellyben poklot készítél az őszinte érzéssel rápihent barátnak; vága szavába Giulio kitörő haraggal. — E' gyilok, melly engem 's hű cselédemet fenyegette már halállal; hangosan szól gyalázatos szándokidról. . . . De elég. Rozalba férjévé lenni akarni annyi; sőt több, mint egyszerű halállal ölni meg engemet. Ő tiéd nem lehet; vagy csak akkor lehet, ha majd én nem leszek.

— Csöndesedjél, Giulio. Megbocsátom vak szenvedélyednek a' szitkokat, mellyeket büntelen fejemre szórsz. Megyek, 's majd ha kedélyed csilapuland, elfogadandod a' kellő felvilágosítást. Ezt mondva, indúlt az ajtó felé.

— Nem; áruló! nem mozdulsz e' szobából, míg véred nem mossza le a' galád piszkokat lelkedről. — Gennaro, kardokat!

Gennaro két kardot hoza.

— Mint látom, örültté tön féltésed, Giulio. Majd máskor vívunk; most bocsáss.

— Nem, mondom, egy tapodtat sem! Fogd, és véd magad. . . .

Mirani, kinek arczulatán e' közben a' gög, pokoli meglegedés, boszú és káröröm vegyesen tükrözék magokat, daczczal hajítá tova a' neki nyujtott aczélt.

— Nem kell fegyvered; mond daczosan. — Vágj, ha tetszik; védni magamat aczéled ellen nem fogom.

— Nem kell aczél? kérdé böszült kacajjal Giulio. Oh igen... neked nem kell fegyver; te aranyaiddal bérelt gyilkokat szeretsz csak használni elleneid irányában. De most nem szabadulsz. Víjj...

— Víni, teveled? Aczéлом' fényét nem mocs-kítandom be nemtelen vérrel. — Majd, ha aranykönyvbe lesz írva ön neve, signore, akkor víhatunk egymással; mond gúnyos megvetéssel Fabio.

E' szavakra, mint mikor a' déli szelektől felbőszített hullámokat a' hatalmas boreas visszacsapdozva a' partoktól nyugalomra kényszeríti. lecsöndesült a' habzó vér Giulio' ereiben, 's a' kard kihullott kezéből.

— Ön gazdag, hatalmas patricius, 's én csak szegény polgár vagyok; szóla néhány pillanatnyi csend után halkabban Giulio. Igen, mi nem víhatunk! Önnek szabad polgárbarátját elárulni, szerelmesét elorzani, életére díjt tenni, gyilkosokat bérleni; ez önnek mind szabad, mert ön patricius! Hanem az elárult, megorzott, bérgyiloknak díjul tüzött barátnak nem szabad lovagilag megboszulni a' rajta elkövetett sérelmeket, mert ő — csak polgár! mond keserű csüggedéssel Giulio.... De ez egyszer ne sikerüljön önnek e' gyáva menekvémód. Nem lát senki, ne féltse ön patriciusi disztét. Fogja ön az aczélt; tevé hozzá növekvő elszánással Giulio, mialatt lehullott kardját föl-

emelé, 's védje magát. Ha elesem, e' hű cseléd eltemetend, 's hallgatni fog, mint hallgatandok én siromban, a' történteokről; ha önt éri a' halálos csapás, gondom lesz rá, hogy titokban maradjanak ön galádságai. — Siessen!... vagy gyáva lelkét. ...

— Nyomorú bohó! mond metsző gúnykaczajjal Fabio, veled víni nem fogok; de ha már kedved van a' halálra, ím, ez a' fegyver, melyet érdemelsz. 'S ezt mondván tört ragada elő öve alól, 's Giuliora rohant. — A' döfő kart Gennaro tartá fen; 's Mirani Giulio' vasába fúrá magát.

Giulio magához véve pénzeit, árui' 's egyéb dolgai rendbeszedését, mint szinte Fabio' eltakarítását is Gennarora bizván, odahagyá Candiát, 's Trapezusba vitorlázott.

VI.

HALÁL.

Hasztalanul küzd embererő a' Mindenható' akarata ellen; hiú bölcsesége, kiszámított előrelátása, mellyekkel büszkén tüzé ki a' jövőnek öntetszése szerinti történendőit, mint a' hatalmas éjszaki szelektől korbácsolt tenger' habjai, szétporlanak az ő örök végzése előtt, és erejébeni daczos bizakodása, mint száraz tölgyág a' vihar' leheletére: megtörik az ő határozatinak nyilatkozatára. A' fellegvárak, mellyeket hatalma hirdetőiül rakott vala vakmerő ábrándjaiban, mint a' völgy' köde szétolvadnak, 's eljő a'

pillanat, midőn gondolatai visszabolygva a' mult idők' lefolyt perczeire, kénytelen felsohajtani: „Uram! tiéd a' hatalom 's dicsőség; én por' férge vagyok, útaidat nem akarám ismerni, nem akarám követni, 's megtört a' lélek' büszkesége hatalmas jobbodban!”

Soranzo, miután leányát Fabioval eljegyzette, örömmel ringatá magát azon kéjekben, mellyeket a' köztársaság' első családjávali ezen frigy nyújt vala negédrteli lelkének. Már látá jövődjö vejének fején a' dogesüveget, mellyhez alig lehele a' korabeli ifjuság közt bármellyiknek annyi igénye, mint Fabionak. És látá, mint rajongá körül leányát, a' herczegnőt, a' hatalmas respublika' nemes hölgyeinek koszorúja. Ringatni vélte remegő térdein a' herczeg-unokákat, kiknek neveit nemcsak az aranykönyv foglalandá magában, hanem egy újabb Sabellico fogá följegyezni a' köztársaság krónikái örök lapjaira; a' büszke Giuditta pedig részéről nem mulasztá el az agg Soranzo botor ábrándinak bő tápot nyújtani azon magasztalásokkal, mellyekkel Fabio nemes, hős tulajdonit, kedves, deli külsejét ecsetelé.

Mig Giulio keleten, szívében Rozalba' képével, vagyona' szaporításán fáradozott, 's Mirani az általa parancsnokolt velencei hajóhaddal Candiában mulatott: azalatt a' Soranzo-család Velence és lovranei nyaralója közt megsosztva tölté a' megszokott patriciusi élet napjait. A' diadalkoszorúk, mellyekkel ékesülten térendett meg a' törökcsatákból Fabio; a' jövőrei fényes kilátások; a' menyekzőrei készületek feledteték Soranzoval 's nővére Giudittá-

val a' keleten megholtnak hirdetett Giuliot. Csak Rozalba őrizé meg híven emlékét a' kedvesnek, 's titkos bánatával szívében imádkozék nyugalmáért az elhunynak; enyhet egyedül jegyese Mirani távollétében, bizonytalan megtérésében, 's még inkább Don Anzelmo' vigasztaló szavaiban találván, kinek szelid intésire, mindinkább erősödve a' gyermeki engedelmesség' szent erényében mármár nyugodtabb kebelrel néze eléje a' frigynek; melly a' szívének idegen férfival életét vala a' sírig összekötendő.

Két éve múlt, mióta Giulio honából távozott, 's a' második tavasz boritá zöld szőnyegét a' ligetek 's mezőkre, mióta Mirani a' lagunai hajóhadat Candiába vezette. E' tavasz kezdetén fegyvernynyugvás köttetett a' Respublica és ozmánok közt, 's Mirani — kit Giulio' aczéla nem ért halálosan, 's miután vérveszteség okozta ájulásából magához tért, Gennaro' ápolása ismét erőre juttatott — candiai osztályával honába vitorlázott. Megtérte örömnep leendett a' Soranzo családban: mert utána tizenötödnapra meg fogott történni a' menyekző.

A' Candiából Velenczébe vitorlázó hadhajókat, a' jóniai szigetek közelében dühöngő szélvész verte szét, 's egyelőre csak néhány érkezett meg a' lagunákba. Rajtok a' dögmirigy vészes magvai jutottak Velenczébe, 's a' nyavalya rendkívüli sebességgel terjedvén, az év egész nyarán át tartó irtózatossáapássá lön a' lagunák' szigetein, mellyek tehetős lakói sietve hagyák el márványpalotáikat, távolabb nyaralóikban keresendők menedéket a' bizonyos vész előtt.

Soranzoék a' mirigy' első jeleire Lovranába költöztek.

Mirani nem volt a' Velenczébe érkezett hajókon : ő Epirus partjaira vetődvén, életben maradt embereivel Zarába, 's innen — hallván a' lagunákban szerencsétlenséget — egyenesen Lovranába hajózott, honnan csak a' járvány' megszűntével menendett Velenczébe, a' belcsapással elfoglalt tanácsot a' rábizottak' mikép történt végzéséről értesítendő

A' menyekző, Rozalba' esdeklésire, a' veszély' megszűnése utánra halasztatván ; már kedvezőbb hírek érkezének Velenczéből. Fabio tehát sietett dolgait végezni, 's néhány napi mulatása után a' lagunákban ismét Lovranába jött: gazdag ajándékot hozva mátkájának gyöngyök-drágakövek- 's keleti szövetekben.

A' szerencsétlen! Jegyajándékiban, mellyek nagy része a' Velenczébe előbb érkezett hajókra vala terhelve, elhozá a' járványos mirígyet is a' biztos partokra.

Kitűzve a' menyekzői nap, 's Rozalbát kivéve, öröm honolt a' lovranei öböl' partjain. — De a' Mindenható, ki megvigasztalja a' bánatos kebleket, 's megalázza a' kevélyeket, kiterjeszté kezét a' Soranzo-családra.

Mirani Fabio, a' menyekzői napon sírba szállt!... Meggondolatlan tette önéletén boszúlá meg magát. — Kévs napok mulva Giuditta követé őt, 's ezt Soranzo, a' büszke patricius! — Rozalbát, ki beteg atyját végpillanatáig gyöngéden ápolá, az elvesztett szülő feletti keserűség, 's az éji virasztásokból következett erőfogyatkozás szinte halálos ágyba vivé.

Menyekzői öröm helyett az enyészet' angyala ült gyászünnepet Lovrana' ravatalai felett!

VII.

A' KÁPOLNA.

Az esőtlen nyár' forró napjait hűves szellők 's jölte-vő esőzések válták fel; 's míg a' véstől menekültek szomorúan állottak elhunyt kedveseik' sírjainál: a' fellegek' könyétől felvidített természet mosolyogva tárta ki késő nyári kellemeit; mintegy új életre kelvén, szebb jövő iránti reményre, új örömökre intve az élőket.

A' quarneroi öböl' partjain mély csend uralkodott; néma volt a' Soranzo-nyaraló is, 's csak a' kápolna harangjának halotti gyászt hirdető kongása zavará meg koronként a' lég' síri nyugalma.

A' Madonna oltára előtt gyászravatal állott: rajta a' Soranzo-család egyik ágának utolsó csemetéje — Rozalba aludta hosszú, halálos álmát. Menyekzői gazdag öltönye fedte meghült tagjait, 's széjjelomlott gazdag hollófürteit selyemjazzminkoszorú szegé be. Halvány ajkain mosolyült, mely mutatá, mint siette örömmel az égiek' örök honába szeretett Giulioja viszonzlására is! A' ravatal mellett Don Anzelmo térdelt buzgó imába merülten. Imáját koronként bánatos fohász szakasztá meg, miközben az oltár Madonnájára emelve könnyütlen szemeit, mondani látszott: „Meghallgatá az ég' és föld' ura könyörgésünket szószóllásod által, o Istenanya! 's fölvivé fényes trónja köré a' föld' ez angyalát, hogy részesítse minélelőbb a' mennyei ké-

jek' özönében, kinek rövid földi zarándokságában olly dúsan juttatott a' keser' kelyhéből!"

Közelge az est. A Monte-maggiore' kúpjait elhagyott nap, kibontakozva a' megszakadozott felhőkből, nyájosan hinté bucsúzó sugarait a' magyartenger' csilapuló hullámirára, mellyeken a' chersoi sziget éjszaki foka felől kedvező szellőtül hajtott könnyű naszád volt látható melly egyenesen Lovrana felé tartott. A' csak félig dagadt vitorla okozta lassubb haladást izmoskaru matróz iparkodott lapátjával sebesíteni.

A' naszádból Sogliani Giulio szállt partra a' Soranzonyaraló kertje előtt; 's kire a' naszádot bizá, hű cseléde — Gennaro volt.

Ovakodó léptekkel közeledett Giulio az ismeretes kalyiba' ajtajához. Ismételt lassu koczogására Susanna lépe eléje. Kezébeni olvasója mutatá, hogy estimáját végzé a' jó öreg.

— Isten áldja önt, jó Susanna; mint van Rozalba? kérdé aggodalmasan Giulio, kihez a' velencei csapás' gyászhiře már keleten elhatott.

— Ah, a' Madonna áldja önt; viszonzá Susanna. Hát nem halt meg?... Hol jár e' szomorú vidéken, signor Giulio?

— Szomorú vidéken?... mond Giulio mély megilletődést mutató szemeket vetve Susannára. Él-e Rozalba? Él-e ő, és megvan-e szüz koszorúja?

— Meg; ő mátka... nem; ő mennyasszony... felelé Susanna akadozva, mialatt könnyeit törle le agg piláiról.

— Tehát még nem Fabio' neje?

— Nem.

— De mátká;... mennyasszony?

Igen; az ég' mennyasszonya! mond fuldokolva Susanna, jobb kezét eg felé emelve. Őt az ég jegyezte el magának....

— Meghalt!... Oh Istenem! sohajta a' kétségbesés' kínai közt Giulio. Szóljon Susanna, ő meghalt?... Ön nem szól? Ön a' halálnál kínosb veszteség' velem közlését akarja mellőzni, 's azt mondani: Rozalba, Mirani' hitvese, nekem örökre veszve van!

— Nem, Giulio. Rozalba kiszenvedte az élet' kínait; ma reggel tettük őt halotti ágyra, 's holnap temetendjük apja, Giuditta és volt jegyese Fabio mellé. Őt az ég jegyezte el, mint a' szüz maga is ohajtá. Végső kívánata szerint a' kápolnában....

— A' kápolnában!.... szakasztá meg kétségbeset-ten Susanna' szavait Giulio, 's a' kápolna felé rohant.

Ki írja le Giulionak fájdalomtól megtört szive' érzéseit, midőn a' kápolna küszöbén átlépve, a' gazdag ezüstartókon égő viaszgyertyáktól környezett ravatalon gyöngfehér patyolattal beborított szerelmesét örök álmra csukódott szemekkel szunyadni látá? ki rajzolja hű ecsettel a' kínokat, mellyek Giulio' kebelét szaggaták a' gondolatra, hogy kedvesét, kinek életét százszor leende kész önével megváltani, most, midőn kincsekkel tére meg a' szegény fiú, 's midőn a' gondviselés' látogató keze elhárítja az akadályokat, mellyek egyesülésöket gátolák, menyekzői nyo-szolyája helyett, sirjába kénytelen kísérni. Csak ki olly

forrón szeretett, mint Giulio, 's ki oltár helyett a' sír hideg ölébe kísérte szerelmes menyasszonyát, lesz képes felfogni a' boldogtalan Giulio' kétségbeesését!

— Rozalba'! sohajta kínosan, a' kápolnába lépő, 's fájdalomtól lesújtott lélekkel rogyott Rozalba' halotti ágyához.

Az eszmélőt Don Anzelmo' karjai segíték fölkelni, ki miután a' fájdalom' első hatalmas sebei enyhülni kezdettek, a' vallás' kebelnyugtató vigaszaival iparkodott Giuliot a' gondviselés súlyos látogatásának türedelmes viselésére vezetni. Süikerült a' jó pap' szent fáradozása, 's Giulio leborúlva a' Madonna előtt, hő imát rebegett szerelmese' lelki üdvéért.

Késő est lön; a' ravatal körüli gyertyák kialudtak, 's csak egy kis lámpa hinte reszkető világot az oltárra. Anzelmo távozásra inté a' boldogtalan ifjút, ki imáját végezve, ott állott a' ravatal mellett, odamerülve Rozalba' angyalvonásiba, mellyeket a' kápolna' ablakán betörő szende holdsugár dicsőületi körfénynyel vont körül. — Egyszerre úgy tetszék Giulionak, mintha gyenge mozgást vett volna észre a' halott' ajkain.

— Anzelmo! kiálta örömittasan, ő él! . . . Oh Madonna, ne engedd, hogy e' reménysugár, melly életemnek ígér életet, csaloéka tünemény legyen. Te ki annyit szenvedél Istenmagzatoddal, kinek sebzett szive kiapadtalan forrása a' könyörnek, 's mindig készen elfogadására a' hő fohásznak, esdekeld vissza e' szüz' életét mennyei fiadtól! — Rozalba! kedves, kedves Rozalba! . . .

Anzelmo, Giulioéval egyesítvén imáját, ott álltak mindketten a' ravatal mellett, szemöket az ébredő szü zről a' Madonnára emelve, 's majd ismét visszavíve a' szunyadóra. Néhány percz mulva újra melegült vére az ébredőnek, majd szemeit nyitá meg Rozalba. . . . Ő tetszhalott volt. . . .

— Rozalba!

— Giulio! hangzott egyszerre a' szerelmesek' ajkairól.

— Oh, nehéz álma m volt, Giulio; mond rezgő hangon a' ravatalon ülő szűz. Atyám, Giuditta. . . . 's a' véres Fabio ellen védtem ártatlanságodat. Azt mondák, te gyilkolád meg Vittoriot. . . . A' Madonna állt jobbomon, erőt adva vádaik elleni védelmedre, 's ők pirulva tűntek egy sötét barlangba. . . .

— Annál szebb legyen ébredésed, Rozalba; viszonzá a' keblében egymást felváltó remény, kéj, és félelem közepett remegő Giulio, Rozalbat átkarolva, nehogy visszahanyatolják halotti vánkosaíra.

— De hol vagyunk mi?

— A' Madona' kápolnájában; felelé Don Anzelmo; ki e' közben leemelni segíté Rozalbat Giulioval a' ravatalról.

Don Anzelmo röviden tudatá Rozalbával helyzetét; 's mig a' szűz és Giulio az oltár előtt forró hálaimát rebe gének a' felettek őrkdő Madonnának: a' gondos áldozó Susannát hívá Rozalba köntöseivel a' kápolnába, honnan kevés percz mulva a' nyaraló csarnokába vonulának.

— Egy levél van nála m, drága kisasszony; mond a' teremben letelepedőkhez Susanna. Egy levél, melly midő n a' leányasszony menyekzői ruháját szekrényből ki

vevém, abból földre hullott, 's én bánatos gondjaim közt magamnál feledtem azt; most visszaadom.

— Az álarczos' levele; mond Rozalba, a' doge' táncz-vigalmán adá, 's kére, hogy mielőtt Fabioval oltárhoz lépnék, olvasnám el azt. Szorgosan őrizém, 's midőn mennyasszonyi ruháimat megkapám, azokhoz tevém, hogy kellő időben essék kezembe. — Most nincs tartalmára szükségünk. Te itt karjaim között, Giulio!...

— Olvassuk el, Rozalba. Fabio nincs többé; de a' levél' titka talán rád nézve érdekes lehet; mond Anzelmo, 's e' közben a' levelet feltörve, sebesen futá át annak sorait.

— Szent Isten!... kiálta Anzelmo, a' levelet földre hullatva újjai közül. Iszonyú gonoszság!

— Giulio felvéve a' levelet, átnyujtá azt újra Anzelmonak, ki fenhangon olvasá:

„ROZALBA!

„Unokabátyád Balbi Vittorio' gyilkosa — Mirani Fabio!
 „Féltés bírá őt arra, hogy a' kaczér Porziától nálánál
 „inkább kegyelt versenytárust útjából gyilok által eltávolí-
 „tsa. — Vittorio' sajkászatól tudom ezt, ki a' véres jele-
 „nethez közel álla sajkájával. Mire urához sietett, se-
 „gélye késő volt. Vérében hagyá, nehogy a' gyilkosság'
 „gyanúja ránehezüljön. Hallgatott: mert félt a' hatalmas
 „Mirani' boszújától. — Vittorio' meggyilkolása után szol-
 „gálatomba állván, halála előtt néhány percczel vallá
 „ezt. — Önt, kecses Rozalba, atyja és nagynénje Fa-
 „bio keze' elfogadására kényszerítendik. A' tisztelet, mely-
 „lyel ön erényinek minden lovag tartozik; a' barátság,

„melylyel Sogliani Giulio iránt viseltetem, kötelességem-
 „mé teszik: önt figyelmeztetni jellemére a' férfiúnak, ki
 „atyafivérrel fertőzött kezét vakmerőködik a' tiszta lilium
 „után kinyújtani.

SABINI.“

— Nagy Isten! sohajtának csodálkozva, 's rémület-
 tel mindnyájan.

— Hála, oh kegyedért; szóla könnyült kebelével Giu-
 lio; hála neked, hogy kitüntetéd ártatlanságomat. Nem
 volt erőm, oh Rozalba, megmondani neked távozásom
 előtt a' gyanút, mely lelkemre óriási súlylyal nehezült,
 mely miatt börtönt 's kínzásokat szenvedtem, mely tö-
 led távol kényszeríte. . . . Köszönet neked, 's áldás pora-
 idra, oh jó barát, ki miután honodért küzdve esél el a'
 csatában, mintegy jóltevő szellem tűnsz fel, rólam a'
 gyalázatos bűn' gyanúját elhárítani.

— Én tudtam, Giulio; mond szende hangon, ked-
 vese' jobbját mellére szorítva Rozalba; én tudtam a' gya-
 nút, de e' szív, Giulio, ártatlannak ismere, mint ismer
 most a' világ. — A' gyilkos örök bírāja előtt áll, legyen
 ő irgalmas, mint mi neki megbocsátunk.

Rozalbának nyugalomra levén szüksége, Susannával
 teremeibe vonúlt. Giulio Don Anzelmot kíséré szobájába.

*

Egy hónap mulva a' lovranei Madonna' oltára előtt
 Rozalba és Giulio' házassági szent frígye felett monda ál-
 dást Don Anzelmo.

Császár Ferencz.

MÓZES' HALÁLA.

Bérczetön, közel honához,
Népe' táborában
Sorvad Mózes, elmerülve
Néma bánatában.

Látnokfényben leng előtte
A' jövődő' titka,
'S lelke' mélyén fölviharzik
Nemzetének átka.

Búsan állanak körötte
Izrael' vezéri,
Kikhez így hangzának a' nagy
Haldokló' ígéi.

„Két hatalmas kincset adtam,
És biztam reátok,
Lángszerelmem' zálogául —
Vallás ez 's hazátok.

Vallás égjen kebletekben,
 Tiszta lángzatában,
 Mint Abelnek áldozatja
 Őseink' korában.

Mert kinek nagy Jehovához
 Föl nem zeng imája,
 Annak túl az ég' ölében
 Mem leszen hazája.

És e' tartomány' határa
 Szent legyen tinektek,
 Mellyet édes büszkeséggel
 Honföldnek neveztek.

Halni kész, és védni bátor
 E' dicső hazáért
 Légyen minden, a' ki nem hord
 Sziverében korcs vért. —

Átok rá, ki elfajulva
 'S telve léha göggel,
 Szent hitét megundokítja
 Gyáva förtelemmel.

Átok rá, ki önhonában
 Árulóvá lenne,
 'S a' ki bármit nemzetének
 Szégyenére tenne.“ —

És a' holdokló fölállott,
'S nézett a' hazára,
Mellyből őt Isten' tilalma
Áronnal kizárta.

'S látván a' hont — megnyugodva
Visszadölt helyére;
'S egy fohászt az égbe küldvén —
Elnémult örökre.

Königmajer Károly.

A' CSILLAGOK.

Milly szép az égi boltozat,
Ha szende alkonyon
A' nap nyugodni szenderül
Csöndes hullámokon.

'S letünnén végsugárral,
A' csillag ezredek
Homály-derítőn reszkető
Csillámmal fénylenek.

Milly szép az égi boltozat,
És mennyi kéjt fakaszt,
Ha más illy tünde fény között
Ragyogni látja azt.

És én — örülni nem tudok,
Nincs ajkamon mosoly,
Borus arczomra égető
Keserv' könnyűje foly.

És sirva kérdem : mint vagyon
Hogy csillag-milliók'
Körében is szent egyeség'
Malasztí láthatók.

Míg szívvvel áldott emberek
Közt átkos gyűlölet'
Csatája forr , 's a' földkörön
Örök bék nem lehet?!

Sujánszky Antal.

ANYAI ÖRÖM.

Kies virány között
Csendes tanya'
Ölén magányban egy
Szelíd anya;

Hű férje tőle a'
Városba tért
Már hajnalonta, több
Szükségesért. —

A' néma völgyi lak'
Hűs keblébe
Bucsúzva néz a' nap'
Sugára be.

Bölcsőt ringat a' nő
És énekel:
Arczán szülőöröm
'S kéj ünnepel.

Csícsi a' babája,
 Kis életem!
 Nyugodjál csöndesen
 Szép gyermekem!

'S míg üdve' árjain
 Alá merül:
 Mosolygó kisdede
 Elszenderül. —

Szunnyadni látva most
 Benn mindenét,
 Nem halljuk zengeni
 A' dal-zenét;

De látni kellene
 Mostan e' nőt,
 Ha vágytok látni szent
 Üdvében őt.

Mert, ah! leírni nem
 Bírok kezét,
 Milly szent anyában a'
 Kéj-érezet.

Láb ujjon jár, százszor
 Megnézi őt,
 'S csókkal borítja el
 Az ébredőt.

És hogyha férje jő
Elébe megy —
Kebeln szerelmi lang,
Szemében kegy.

'S mutatja néki a'
Kis ébredőt,
És ujra csókokkal
Borítja őt.

Majd ölbe zárja hön
'S ismét leül,
Kéjhont teremtvé báj
Képzelmibül.

'S fölzeng: o ég mi szent
Üdv ez nekem!
Nyugodj' csak, csicsi szép
Kis gyermekem!

Alugy' nyugalmasan,
Te löl h i t e m,
Üdvvel te általad
Környeztetem.

Te löl a' szép remény'
Szebb csillaga,
Mellyben reám mosolyg
Az ég maga.

Te löl, Szerelmem és
Löl életem,
Te benned üdvöt ad,
Isten nekem.

Teérted zeng imát
E' szív' dala :
Üdvem' fegyvertelen
Örangyala !

Szelestey László.

ISTENI SZERETET.

Bárhová tekintek
E' világ' körén ,
Tiszta kéjmalasztra
Gyulva látom én.
„Benne minden tégedet
Hirdet égi szeretet.”

Csillagok ragyognak
Csöndes esteken ,
Halovány sugárban
Fünn a' kékegen.
„S mindenegyik tégedet
Hirdet égi szeretet.”

Éj' sötét homálya
Leng a' föld körül ,
És az ember álom-
Karba szenderül.
„Csöndes álma tégedet
Hirdet égi szeretet.”

Hajnalon a' harmat'
 Tiszta gyöngyei,
 A' kies vidéknek
 Bájnövényei,
 És a' délnap „tégedet
 Hirdet égi szeretet.“

Kéjre olvadt sziv'
 Édes érzete,
 Sőt a' bánat' is melly
 Tőled jöhet,
 „Harmatában tégedet
 Hirdet égi szeretet.“

Mert te törlöd az le
 Nyájas édesen,
 Véle czélt ha értél
 A' gyötört szíven.
 „S így öröm, bú — tégedet
 Hirdet égi szeretet.“

Ha napunk lenyugszik
 Itt a' föld' egén,
 Te derítet azt föl
 Szebb eged' körén,
 „S a' halál is tégedet
 Hirdet égi szeretet.“

Minden, mit szemünk lát
És az ész kutat,
Messze fönn az égen,
És az ég alatt:
„Szól, vagy néma — tégedet
Hirdet égi szeretet.“

S z a b ó I m r e.

ÖNCSALÁS

Nincs hited, azt mondod, 's hogy nincs elhinni szeretnéd, —
'S én látom kebled mint haboz olykor igen! —
Ám van a' szív' fenekén, — tapogasd — egy gyöngé hitér még,
Gyöngé — 's erős mégis, mert ki nem irthatod azt.

Gsajághy Sándor.

HUSVÉTKOR.

A' föld és ég ragyogva állt ;

— A' szóval alkotott! —

'S az így remeklett mű után

Az ur megnyugodott :

Megváltva lön a' bűnvilág

A' kinkereszt' ölén ,

'S Jezus halálra szenderű! —

Pihenni nagy művén.

'S a' szirtkebelbe vájt siron

Feküdt a' nagy halott ; ,

Arczán az öntudat' dicső

Sugára csillogott.

'S az Istenség' szent jelleme

Derítő zálogul ,

Hogy a' halált megtörve — uj

Életre fölvirul.



P. Rubens pinx.

A. Spiehs sc.

Örängyöl 1844.

'S midőn az eiső napsugár
Fényhintve fölmerült,
A' sirban alvó Jezus is
Életre lelkesült.

Ragyogva kelt föl ő — a' hős —
A' bűn 's halál felett;
Halálán váltva meg nekünk
Öröklő életet.

Ő él — 's mint szikla vész között,
Hitünk szilárdan áll;
Szeretve hála-szárnyakon
Imánk az égbe száll.

'S bizton reményljük: a' halál
Ha minket sírba dönt,
Életre a' föltámadás'
Koránya felköszönt.

Sujánszky Antal.

CSUDA.

Hunyva ne véld a' csudák' idejét, a' messze világban

Minden napnap ölen ébrek ezernyi csuda.

Nem csuda-e — mellyért Istent leborulva imádjuk —

Hogy bűneink' terhét hordva, főnáll e' világ.

Sujánszky Antal.

E S T H E R.

SZENT TÖRTÉNETI NOVELLA.

I.

Susan Ahasveros Király' fénylakja mellett egyszerű házacska emelkedék, zöldelő bokorként a' büszke tölgy' oldalánál, 's míg minden szem kíváncsian a' márványpalotára fordult, a' csendeslak feledve lön. Pedig e' lakban a' vidék' gyöngye honolt. Esther a' szép zsidó leány, kinek éj szemében édeni bájak, arczán erény 's szendesség sugároztak. Igénytelen falai között illatos ibolyaként rejtezett, nem tudva, nem ismerve kellemeit, 's napjait gyámatyjának, és Judá Istenének szentelé.

Könnyü esti szellő lengedezett kertének virágai között, a' nap bucsú sugáraival aranyzá kedvencz helyét, 's ő atyjának karján szelid nemtőként lengett a' zöldelő gyepágyság között.

Nézzetek e' bibor arczra, nézzetek ez égi szem' báj sugáira, — csodáljátok a' kedves mosolyt, a' bibor ajkakát, a' gyengéd tagokat; vessétek öszve mindezt, s

előttetek gyönyörű szobor áll, szebb mint valaha Phidias' vagy Praxiteles' kezei közül került elé, szebb Prometheus' önbájoló művénél... és mégis ha ezek' szemlélése túlrágadott' csak a' múltó az enyészendő külsőt láttátok, a' mázat, melly gyakran undok bensőt fedez, 's nem egyéb csalékony álarcznál, melly alatt a' világcsaló szégyen remegésben rettegi a' nyilvánosság' perczeit. —

De Esther' lelke szintolly szép valamint külseje. . Egykori nagy nemzetének töredéke között élt Ahasveros király' országában, — ő, kinek lelkébe Izrael Istene a' szabadság' vágyát égő betűkkel edzette, kinek szive mondhatlan hévvel vágyakozék kedves hona, az elveszett felé; ő, és népének ezrei rabok valának idegen föld' göröngyein, míg hazájok' térén árva panaszbán zúgott a' szél, a' viritó szép hon kietlen pusztává alakult; hiszen elhagyatva lön azoktól, kikhez mint hű fiaihoz hön kelle ragaszkodnia, 's a' legzajgóbb idegen népcsoport között is örömtelen pusztá maradt.

A' szép leány kisdéd kora óta rokonai, barátai között élt, kik naponta buzgó imákat rebegtek Jehovájokhoz a' távol kedves honért, 's mi a' gyengéd lélekben csak sejtés vala, az idővel erősbedve hő honszerellemmé alakult. — És Esther szava a' vénék' tanácsában tisztelettel hallgattaték, az ifjú hölgy kedvencze lön népének', 's ha az ősz férfiak néha csüggedezve egybekülcsolt kezekkel könyeztek elveszett hazájok felett, a' szép nő Istenre, az igazságosra hivatkozék, ki választott népét ős tulajdonától örökre megfosztatni bizonyosan nem engeddi.

Gyámatyja Mardachai, Jair' fia, imádá a' szép leányt, 's az öntetsző tekintet, mellyel szemléli őt, tanusítja, hogy benne büszkesége él.

„Mit szóltak ma az atyák? kezdé Mardachai nyugot felé fordúlva, 's kezével árnyazva arcját.“

„Csüggedeznek“ válaszolt Esther szép fekete szemeit gyámjára emelve, — a' király hangulata szegény rokonink' ellenében mindig aggasztóbb, és. . . .“

Szava elakadt, mintha vonakodnék gondolatainak szókat adni.

„Mondani akarál valamit leányom, szóla Mardachai.“ —

„Igen atyám! . . . de maga a' gondolat. . . .“

„Te sáppadozol. . . Kitől remegsz?“

„A' király' udvaránál hatalmas ellenségünk van, rebegé a' szép nő — Tanácsosa a' gyöngé urnak, ki szavaira lenge nádként hajlik — gyűlöli népünket. . . .“

„Kiről szólasz lányom?“

„Hamanról — válaszolt csöndesen a' lányka.“

Az öreg gondolkozó lön. Haman Ahasveros király' első tanácsosa, és ellensége rokoninak!! És ha visszanézett a' múltba, 's feltűntek a' napok, mellyekben e' büszke udvaronc elött földre borúlt mindenki, térdre omoltak Juda' fiai, 's a' sok csúszó közül, ő a' szegény megvetett zsidó állt egyedül büszkén a' büszkének ellenében, ő egyedül merészlé kimondani, miként térdelni csak Jehovája előtt fog. . . ha föltűnt lelke előtt a' harag' 's düh kifejezés, melly Haman' vonásain mutatkozik, remegni kezdé nem önélteért; mert távol eltiport honától, rabi-

gában kinteljes volt élete — de remegett kedveltje', leánya' jóléte miatt; és úgy látszék neki, mintha e' szelid galamb' feje fölött a' vérszomjú sas ragadozó éhes vágygal rémesen keringene.

Szótalanul álltak néhány perczig egymás mellett, midőn a' kertajtó nyílt, 's két fegyveressel egy királyi tiszt lépe be.

„Mardachait, Jair' fiát keresem, szóla a' belépő.”

„Mit kívánsz? kérdé emez.”

„Hirből tudom, hogy szép lányod van, mondá a' harczos.

Mardachai alázattal hajtá meg fejét.

„Áldassék Isten' szent neve — szóla — itt látod őt, 's ő szép testben, szebb lélekben.”

A' tiszt néhány perczig egy nemével a' meglepetésnek néze a' bájos hölgyre.

„Készülj, mondá végre, követni fogsz.”

„Hova? kérdé a' remegő Esther.”

„A' királyi udvarba, itt a' parancs.”

„De mi okból, kérdé újra a' lányka, 's arczairól a' bibor halványságba enyészett.”

„Minek kérdezed ezt — szóla csendeszen a' fegyveres — a' király parancsol, rabjai engedelmeskedjenek.”

„Igen — de a' király' alattvalói nem rabok válaszolt a' szép hölgy, mig szeme magasztaltság' fényében égett — nem rabok, ismétlé, midőn a' fegyveresek' tekintetét csodálkozva látá feléje fordulni.” — „Csak a' zsarnoknak vannak rabjai, a' jó népatya gyermekeit kormányozza.”

A' tiszt egy ideig néma maradt.

„Ahasveros' koronája előtt Indiától kezdve a' szerecsenek' hazájáig porba hult mindenki, — kiáltá, úr ő száz huszonhét tartomány felett 's ti rab zsidók ellenkezni merészeltek!“

„Az Isten úr a' mindenség fölött, szóla Esther, míg arcza dicsőülten emelkedék a' kék boltozatra, melly fölötte a' nap' végsugáraiban fénylett.“ — „Ő teremte eget, földet 's csillagokat, ő ada királyoknak hatalmat, fényt, és mégis bizalommal hű gyermekekként szabad hozzá szólanunk, ő rabjainak nem tart. Nagyobb-e Ahasveros király a' hatalmas Jehovánál?

A' fegyveres hallgatott.

„Szabad kérdezniem mi czélból kívánja a' király szegény személyemet — kérdezé újra Esther.“

„Elmondom — válaszolt a' tiszt — Vasthi királynő a' hatalmas uralkodó' haragját fölingerlé, megveté királyi parancsát!... 's azért Ahasveros levoná róla kezét, a' világba taszítja... vissza a' porba, mellyből őt trónjára emelé.

Esther feszülten hallgatott: Mardachai rossz sejtésekben járdalt egybefont kezekkel föl alá — az udvaronc folytatá szavait:

„Ekkor mondák a' királyi apródok: keressünk urunknak ifjú szép szüzeket 's a' legszebb legyen királynő az elüzlöttnek helyébe. E' terv tetszék Ahasverosnak, 's ő szerénte cselekvék.“

Mardachai búsan rázta fejét, úgy látszék neki, mint ha az egészben Haman' ármánya lappangana, 's a' rossz

sejtések borús felleget idéztek komoly vonásaira. Esther karjára tévé kezét 's félre szólitá őt?

„Ez talán Isten' akaratja atyám — szóla csöndesen — hogy áldozzam föl magam, 's mentője legyek elhagyott népünknek...“

„Ne remélj lányom, a' hatalom ridegebb a' hideg márványnál, hajolni nem fog, inkább meghasad, 's romjai alá temet.“ —

„Mégis mennem kell — válaszolt lánya — nézd ott a' fegyvereseket... készek magokkal elvonszolni, és ez talán mindent megrontana. Megyek atyám szabadítani népünket... Izrael' Istene veled!“

Nem szóltak többet... az igaz érzés néma, mint a' sír; egy hő kézzszorítás, könnytelt szem, a' kebelnek zajosb hullámozása eléggé tanúsítá mi kínos az elválás, és utóbb midőn a' harcosok elvezeték a' nőt, 's atyja csak lebegő öltönyének szegélyét szemlelheté olly bús magány látszék elterülni a' kedves lak, a' kedves kert fölött, hogy az öregnek szive közel vala a' megtöréshez. De ő bizott Istenében, 's ha fájdalmasan is, megnyugodt bölcs rendeletében... Magára ölté palástját, 's a' királyi lak felé sétált, hogy láthassa a' helyet, hol szive' kedveltje él, és minden nap elméne a' nő termek előtt, hogy megtudhassa mint van lánya, 's mi leend sorsa.

II.

A' királyi lak' fő tereme fényesen vala kivilágítva, keleti pazarfény ömlék el mindenfelé, az aranyzott trón

ezer csillagban tündöklött, 's a' belépő nem kételkedheték, miszerént e' teremben ünnepély készül.

Kevés ideig üres vala a' fényterem, utóbb csöndesen nyílt meg egy oldal ajtó, 's hölgyek lépdeltek be, szebbek a' tavaszi virágoknál, — Ahasveros' országában a' legbájosabbak — Láthatál itt igéző kék szemeket éjszín pillák alatt merengeni, vagy bájoló hótagokat, 's mosolygó hibor ajkakát — de legtöbb arczon elbizottságot is, 's kitetsző vágyat megnyerni a' pályabért, miért most versenyeznek. Egy volt közöttök, ki mély alázattal háttérbe vonúlva nem láttatá arczát, nem leplezé le kellemeit. Hosszú fátyol fődözé vonásait, 's szendén állott egybetett kezekkel vágytársnői között.

Nem sokára zajos hullámozás mutatkozik a' néző csoport' tömegében; elébb elfojtott kiáltások, utóbb hangosabbak, míg végre az egész gyülekezet egy ajkon dörög; üdv Ahasverosnak, üdv a' nagy királynak!

És a' pompás trón nem volt többé üres; tulajdonosa, a' király ült benne. Most méltóság terjed vonásaira, mert lehet-e olly fásúlt kebel, melyet a' büszke öntudat népatyává lenni, milliokat boldogítani, 's hatalmas kézzel osztani jutalmat a' jóknak, büntetést a' vétkeseknek hevesb dobogásra nem készítené? 'S ha ezrek' ajkairól áldás, 's üdv kívánság harsog feléje, lehet-e túl nem emelkednie a' világi köznapiság fölött, lehete-e Ahasveros királynak nem éreznie, hogy ő Istennek, 's népének választottja?

A' zajt síri csönd követé. A' király kémlelő szemeket vete a' hölgycsoportra, melly feszült várakozásban

meredt rá, mondhatlan vágygyal nem a' boldogság, de a' világi fény után. Egy vala közöttök, ki folytonosan föld-re szegzé szemeit, árnyékba vonúlva igénytelenül állott a' lepletlen bájak között, a' legszerényebb, legingerlőbb. E' hölgy Esther vala.

„Ide gyűjtélek benneteket népem' hölgyei mondá a' király, hogy körötökből nőt válasszak magamnak; szóljakot egyenként: Te barna lány ott az oszlop mellett, kinek olly igézők hó karjaid, szolj mit kívánsz szerelmedért, 's mit nyujtasz nekem?“

„Adok szeplőtelen tiszta szerelmet — válaszolt a' hölgy — adok királyom! imádást isteni tulajdonidnak, s' kegyelmedet kérem!“

„Imádd Istenedet hizelgő hölgy! sokat ígértél, 's én nem bizom szavadba! el veled!“

Egy Persa lány lépett ki a' körből.

„Add királyom szerelmedet szolgálódnak mondá — add nagy nevedet, 's magas társaságodat — és... vedd érte mindent mit adhatok.“

„Sokat kérsz — válaszolt komolyan a' király- 's talán követelsz is — Nem szegődöm hozzád, mert utóbb koronámat is le vennéd fejemről.“

És utána több hölgy lön elutasítva. A' király vonásaira komorság borúlt. Egyszerre mintegy mély álomból látszék föltrezenni, szemei merően egy fátyolos alakra függesztvék. Jövő perczben parancsára Esther előlépett. A' hófehér fátyolt elvoná arczairól, 's lesütött szemeivel szeraphként álla a' sokaság között, legszebb virág a' hölgy koszorúban.

„Mi neved leányom? kérdé a' király.“

„Esthernek hívnak uram — atyáim Juda' véréből eredtek.“

A' király tetszéssel nézte a' kedves leányt.

„No 's szólj mit kívánsz, mit ajánlsz királyodnak?“

„Szegény vagyok uram, nincs hazám, és népem is csak töredék a' nemzetek' sorában, mit sem ajánlhatok, 's így kérem sem szabad.“

Ahasveros meglepetve fordítá feléje fejét, utóbb föl-emelkedék.

„S nincs érzésed mit ajánlhatnál? kérdezé.“

„A' jó népatyának minden alattvaló áldást 's örök hálát rebeg. Ha egy szegény zsidó lány' áldása nem érdektelen előtted, vedd ezt tőlem legnagyobb mértékben.“

Éj szemeiben könny csillogott. Becsesb a' legszebb gyöngynél, mert valódi érzés sajtolá ki. A' király mosolygott.

„A' női szivben hő szerelem él mondá ünnepélyes hangon... Szólj gyermekem nem adhatsz szerelmet nekem?“

Esther hallgatott.

„Szólj lányom — ismétlé a' király szeretsz-e?“

„Uram! királyom... suttogá a' lányka — ma látlak először.....

A' király lelépe trónjáról.

„Mióta ura vagyok népemnek — kiáltá — csak hízeltésként hallottam... Minden szó istenítés — 's mi e' gyöngé hölgy, ez elnyomott rablányban nagyobb lélekre talállok, mint dőzsölő nagyjaim között. Szokatlan örömet

szerezél királyi fülemnek ma lány! ide! lépj közelebb. —

Esther zavarodva közeledék... A' király' aprodja kezéből koronát vőn elé, 's a' lányka' holló fürteire illeszté.

„Hölgyemnek választalak — mondá ünnepélyesen, tudja meg egész országom, hogy királynéja vagy... 'S ha nem szeretsz is szép lány, bizom benned — Te hű nőm leszesz.“

Esther nem szólhatott, — érzései erőt vettek rajta a' király' lábaihoz borúlt, könnyekkel áztatá térdeit, 's első szava könnyörgés vala népe' jó léteért.“

„Királyi szavamat rá — mondá Ahasveros — Juda' fiai ne legyenek többé rabok országomban, — én gyermekimnek fogadom őket, 's adják az égi hatalmak, hogy általam soha szem könytetltté ne legyen!“

Igy lön Esther a' király' neje uralkodása' hetedik esztendejében, 's az év' tizedik hónapjában, mely Tebethnek nevezteték.

A' visszautasított hölgyek között pedig Bigthan, és Theres két királyi kamarás' lányai is valának, kik dühös könyhullatások között panaszlák szégyenüket apáiknak — A' férfiak sírni hagyák lányaikat, 's dühösebbek a' sértett nőhiúságnál a' palota elébe léptek.

„Mit mondasz hozzá Bigthan, kérdé az egyik.“

„Gyalázat! kiáltá társa.“ —

„Undokság! lányomat a' bájoló Cere-t így visszautasítani.“

„És gondold meg kiáltá Theres — százados családomra illy szégyent hozni.“

Némán álltak egy ideig egymás mellett; öszveszorított ajkaik, a' villogó szemek 's a' vonaglás melly arczaikon olly rémesen lebeg, tanusítják, miként a' bensejökben kifejlő terv pokoli eszme lehet.

„Ő ellensége honunknak — dörgé Bigthan.“

„Ne olly zajosan — figyelmezteté társa — gyanús zörejt véltem hallani... csöndesen.“ —

„A' suhogó szellő! nem egyéb... csak helyeslését zúgja felénk...“

Theres néhány perczig gondolkozik.

„Igazad van — kezdé — ő ma honunk' ellenségeként cselekvék... Polgári jogokat ígért a' zsidóknak... szégyen fejére.“

„A' balga! morgá Bigthan — nem tudja, hogy idegen népnek egy országban jogokat adni annyit jelent, mint a' honfiaktól ős tulajdonukat elráblani.

Társa nevetett.

„'S zsidó hölgyet emelni trónra — folytatá amaz... Ördög és pokol! Mintha lányaink között nem találkoznék, ki érdemes koronát viselni....“

Theres ismét nevette.

„Te ma felette vidám vagy riada reá társa.“

„Vald meg bátya, hogy nem népünk' érdekében indul haragra lelked; — szóla a' megtámadott, hogy nem az sért, miként a' zsidókban kigyókat táplálunk kebelünkben, hanem büszkeséged sértve van.“ —

Bigthan mogorván hallgatott.

„És igazad van, folytatá Theres — miattam bitorlaná a' nemzet', a' haza' jogait, nem bánnám; tenné e-



gész népét pelengérre, vagy sütné reá a' gyalázat' bélyegét — szinte nem bánnám; de hogy gyermekemet vásárra hurczolt árúként bírálgatá a' néző csoport előtt, 's egy zsidó, ... egy nyomorúlt zsidó lánynak ada elsősegét... ezért megérdemli, hogy...

Elhallgatott, ... de társa kitalálni látszék gondolatát 's helyette szólott:

„Meghaljon!”

'S a' két férfiú öszvenézett, mintha erényes tervet koholna, 's jobbjaik titkos fogadásban egyesültek.

„Haljon meg — ismétlé Bigthan, még pedig általunk. ... a' nép előtt árulónak kiáltjuk ki, 's még jutalmul trónra emelnek...”

„Tégedet?”

„Mindkettőnket. ...”

Theres kételkedve rázta fejét..

„Miért ne? kiáltá hevesen a' másik, nem buzog-e szintugy ősi vér ereinkben? nem vagyunk-e nagyok, hatalmasak? — Megosztjuk az országot, 's fölmagasztaltatunk.”

„Nagyon jó, válaszolt Theres, de a' fölmagasztalásnak egy különös neme is van...

Társa kérdőleg nézett reá... Most ismét új zörgésre figyelmezteté őt Theres, de újra helyeslő szélzugásra hivatkozáék, 's mogorvaságba sülyyedett.

„Tennünk kell valamit mondá Bigthan távozásközben — másként szent tűzünk helyett e' nyomorú nép' Jehováját fogjuk imádni... Magam is kezdem már hinni



hatalmát, ha maroknyi népe ellenségei' millioiban aggályt ébresztetni képes. . . .

Ha a' két ármányos visszatekint vala a' palota' árnyékában sötét alakot látna állani, melly szavaikat figyelmesen hallgatja, — de ők terveikkel valának elfoglalva, 's miután a' gyilkosság' részleteit körülményesen elhatározzák, távoznak. Ez estve még tudósíttatott Ahasveros király neje által az élete ellen szőtt tervről, — 's midőn tudakozódék, ki menté még napjait, Mardachait hallá neveztetni.

És nyomozások tétetvén, az összeesküvés valósúlt. A' két gonosz fákra akasztaték, 's az egész esemény a' király' szemei előtt a' chronicába iraték.

III.

Hetek múltak, 's Esther mindinkább boldognak érezé magát a' király' oldalánál. Helyét a' tanácskozásokban most Mardachai pótolá, kit népe bölcsnek nevezett, ki ellensége Haman előtt folytonosan vonakodék meghajtani térdeit. A' király pedig Hamant Medatha' fiát nagy polczra emelé, és nagyobbá tévé őt a' hercegeknél, kik körtötte valának.

Történt egykor, hogy a' király Hamannal arról tanácskozáék, miként lehessen a' zsidóknak sorsukat könnyíteni, miként ez elhagyott árva népet kiemelni a' szenvedésekből, mikre az események által taszítottak. Haman pedig a' zsidóknak halálos ellensége vala, — gyűlölé min-

denek fölött Mardachait, ki hatalma előtt meghajolni vonakodék; 's gyűlöletében halált esküdött neki, halált egész népének. Feledni látszék, hogy Esther, a' királynak imádott hölgye is rokonhoz tartozik, feledni azt, hogy az általános romlás őtet is vésszel fenyegeté. . . Mire sem eszmélt, csak bosszújára, 's fekete terveivel a' király elébe lépett.

„Mit szólnak a' zsidók kegyelmemhez, kérdezé Ahasveros.“

Haman mély alázattal hallgatott. . . A' király' ismételt kérdésére panaszló hangon folytatá szavait.

„Uram, királyom! mondá, hálátlan nép ez, hasonló az ebhez, mely a' czirogató kezét éles fogaival jutalmazza — Illy csordának nem kegyelem kell uram, de vas fenyíték. . . .“

„Nem értelek — szóla a' király.“

„Midőn kihirdeték parancsodat folytatá Haman, hogy minden zsidó országod' polgára legyen, és szeretett fiad — gyűlést tartának ők, 's Jehovájok' nevére esküvének meghalni inkább, mint elhagyni apáik' szokásait. . . .“

„Tovább. . . tovább. . .“

„Mindent, ki gátolandja őket ellenségnek kiáltának, és fejére átkot, halált szortak. . .“

A' király' arczaira felleg borúlt. Megosztá ő népének előítéletét, a' zsidókban különcködő ellenségeket látott, kik lesék minden alkalmat boszút állani azokon, kik honjukból rabokként hajták el, 's kiknek kebleikben a' szabadsági vágy annál aggasztóbb vala, minthogy valójukat egy akarat, egy ohajtás ércz lánczokkal csatolá öszve. —

Redőzött homlokkal nézett a' légbe Ahasveros, 's utóbb Hamanhoz fordúlt.

„S szent tüzünket tisztelik-e? kérdezé.”

„Megvetik vallásunkat — világos gúnyként fényesbbé teszik szertartásaikat az eddigieknél — és... és...”

„Szólj... mindent tudni akarok.”

„És naponta imát küldenek Istenükhöz, kit Jehovának neveznek, hogy álljon föl újra országuk 's vesszenek ellenségeik. ...”

A' király' arcza mindég borúsabb lön.

„Az ellenségek között pedig folytatá Haman szavait... különösen egynek fejére villámokat kérnek, esdeklenek, hogy a' föld nyelje el, 's omoljanak reá a' hegy' bércei.”

„S kicsoda ez?”

Haman hallgatott..

„E' különösen gyűlölt egyén' nevét akarom tudni — kiálta Ahasveros indulatosan emelkedve föl üléséből.”

Haman hallgatásban maradt.

„Meguntad éltedet dörgé a' király — hogy parancsomal ellenkezni merészelsz?”

Haman földig hajolt meg ura előtt. Nyomorú képe a' csúszó tettetésnek, undok példánya az ármányos gonoszságnak, melly a' trónon ülő gyöngét eszközévé alacsonyítá, 's minden tettével millióknak, népeknek szemeiből könnyeket facsar.

„Legkisebb szolgád vagyok uram! rebegé — parancsolj életemmel, — vedd mindenemet, csak hűségemben ne kételkedjél...”

„A' nevet mond ki — kiáltá újra a' király...”

„E' név... királyom! Ahasveros!”

Halálsápadtan elnémult. Talán a' hazugság' nagysága, vagy az iszonyú következmények' képzelete remíték el... vagy talán e' sápadás is tettetés vala!.... Higyük ez utóbbit; mert illy alacsony férgeknél a' bűn olly köznapi, hogy a' legundokabb gonosztett is hatás nélkül pattan le kőszivekről — mások' szenvedései pedig csak örömmre ragadják, és minden tettök gaz számításaiknak eredménye.

„A' király hevesen járt föl alá szobájában. Haman minden mozdulatát félénk tekintettel kíséré; gyanús szemmel nézett a' márványlapra is, mellyre urának pillantásai meredtek, mintha remegne, miként e' kőlap is dörögve hirdetendi csalárdságát, 's tanúságot teend ellene. A' király hevesen Hamanhoz fordúlt.”

„Igaz-e mind az, mit mondál előttem? kérdezé.”

„Esküszöm kegyelmedre uram, hogy mind való, szent igaz...”

„Átkozott nép! morgá Ahasveros, 's egybefont karokkal némán álla néhány perczig. Haman mindezekből tervének kivitelét sejté, 's csúszó alázattal közelgett urához.”

„Széljel szórt nép ez királyom! — suttogá. — Elosztva az ország' minden részeiben... Törvényük, szokásaik különböznek a' micinktől, 's ők nem tisztelik a' király' parancsait. — Ez így nem maradhat uram, ennek másként kell lennie.”

„Megfosszam őket vallásuktól is Haman! kérdezé a' király, és néhány pillanatig a' jó érzés győzött valóján...”

Szeretném feledni folytatá — hálátlanságukat, és veszélyesnek is tartom őket kétségbeesésig vinni.“

„Minő veszély érheti az erőt, a' hatalmat? uram!! Ha tetszik királyomnak, adjon parancsot, 's én kitörlöm a' zsidókat a' népek' sorából, és vagyonukból tiz ezer mázsa ezüstöt fogok a' királyi kincstárba adni.“

A' király határozatlanul állott. —

„Halál reájok — kiáltá Hámán, kik a' nagy Ahasveros' fejére átkot kérnek Istenüktől.“

A' király pedig levoná újjáról a' gyűrűt, 's átadá Haman Medatha' fiának, a' zsidók ellenségének, és így szóla hozzá:

„Legyen tiéd az ezüst, 's a' nép... tégy velök tetszésed szerint.“

És néhány nap múlva gyors hírnökök királyi parancsot hordának az ország' minden tartományaiba, Ahasveros' gyűrűjével megpecsételve. Vala pedig a' levél tartalma, hogy a' zsidók Ahasveros király országában ölesse-
nek, gyilkoltassanak meg mind egy napon, a' tizenkettedik hó' melly Adarnak neveztetik tizenharmadikán; és vagyonuk koboztassék el.

Hamant e' nap óta sugárzó arcza tünteté ki — kárörömmel tekintte minden zsidóra, 's nyugtalanul várá a' perczet, melly őt, 's az egész országot megszabadítja gyűlölteitől — kiket ő önzésében hazája' ellenségeiként tekintett. Susan városában pedig sirás, és könnyhullatás látszék mindenfelé. Történt pedig, hogy Ahasveros királyt néhány nappal ez' események után nyomasztó unalom fogá el... Mert haragjában megtiltá, hogy feléje parancso-

lat nélkül senki ne közeledjék, 's ki e' tilalmat megszegé, annak fejére halált mondott. Esther is már több nap óta magányban bándék a' veszély fölött, mely rokonit fenyegeté, 's erősen elhatározá megkísérteni mindent, hogy kedveseiről a' romlást elhárithassa.

Est felé haladt az idő... A' király gondolkozva ült palotája' előcsarnokában, 's időtöltésből a' chronica, 's történeti könyveket forgatá. A' chronica' egyik lapján pedig ezt olvasá:

„Gonosz ármány fenyegeté Ahasveros, a' nagy királynak életét, — két kamarás, kik Bigthan 's Theresnek neveztettek, összeesküdtek élete ellen, melynek Mardachai a' zsidó lőn mentőjévé.“

A' király előszolitá főtisztjét.

„Lőn-e Mardachainak jutalma hűségeért? — kérdezé.“

A' tiszt tagadólag felelt; a' király pedig Hamant hivatá elő. A' tettető csúszó mosollyal közelgett urához, 's parancsát kérte.

„Érdem-e az Haman! kezdé a' király, ha valaki egy nép-atya' életét menti meg?“

'Hamant-e' kérdés meglepé. Számításával nem nyomonozható ki, kit ért a' király e' szók által — Mardachai' tette nem jutott tudomására, 's így a' mentőben ön magát képzelé, ki gyöngé urával elhiteté, hogy a' gyűlölt zsidók élete ellen törnek. Egy ideig nem szólott, utóbb ünnepélyes hangon mondá:

„Boldog, ki illyes mit tehete királyom! tette örökre élni fog, 's neve fénylőbb leend az ég' csillagainál.“

„S kit a' király megakar tisztelni, mit érdemel az?“

Megtisztelni? Kit mást akarhata megtisztelni a' király mint a' bölcs, a' hű Hamant? Szóla pedig ez:

„Födessenek tagjai a' király' szokott öltönyével, tessék ennek kedves ménjére, 's feje koronával ékitesék.... És egy királyi herczeg vezesse őt végig az utczákon, kiáltva: Igy jutalmaztatik a' férfiú, kit a' király megtisztelni kíván.“

„Siess, válaszolt a' király; végy öltönyt, lovat, 's koronát magaddal, és tégy szavaid szerint Mardachai Jair' fiával, kit ott a' palota' kapujában ülni látsz.“

Iszonyú csapás Haman' büszke lelkének! Ő, ki előtt porba hajolt mindenki, ez utált zsidón kívül, — Kit Ahasveros annyi kegygyel, annyi jótéteménynyel halmozott; ki föláldozá becsületét, a' nép' szeretetét, talán nyugalmat is, hogy polczra emelkedve tündökölhessen, — kinek annyiszor kelle ura előtt meghajolni, eltűnni szeszélyeit... ő... a' büszke Haman nyomorú lovászként vezesse halálos ellenségét, dicsőítve azt, kit e' földön leginkább gyűlölt. Egy perczig megtagadni szándékozék e' parancs' teljesítését... de utóbb föltűnt lelke előt, mi édes a' hatalom, mennyit árthatand ellenségeinek, 's vérző szívvel hagyá el a' királyt, hogy parancsát teljesítse. Szégyenpír borítá arczait, midőn zajongó néptömeg között ismételé kiáltásait, Mardachai pedig alázattal ült a' fényes öltönyben, feje meghajolt a' korona alatt, súlyos fejéknek találta ezt. És midőn vége lőn a' diszmenetnek

Mardachai újra a' palota' kapujába ült, Haman pedig palástjával fődözé vonásait 's haza sietett.

Neje dühösen fogadá... hallá a' történeteket; 's a' szegycn még inkább sebzé lelkét, mint férjeét... Mardachainak vesznie kellett, ha e' gonoszok' terve sikerült; pokoli ármánnyal szövék körül őt' képzetükben, 's ők, kik az erényes tiszta lélek' óriási erejét nem ismerék, lehetlennék hívék, hogy Mardachai cselszövényükbe ne bonyolódjék; 's ők diadalt ne nyerjenek.

„Építes' — szóla Seres — Haman' neje — egy akasztófát, melly ötven rőfnyi magas legyen, 's mond a' királynak, hogy Mardachait akasztassa reá!”

Haman pedig neje szavai szerént tön; és midőn a' bitófa magasra emelkedve vértanúként rémlett udvarán, elébe telepedék, 's valódi élvezettel szemlélé. — Ugy látszék neki, mintha ágáról egy holttest lógna alá az undorodásig eltorzított vonásokkal — szemlélni hívé az útált zsidót görcsös vonaglásokban végcsatát vivni a' leg-hatalmasb ellenséggel, a' jéghideg halállal... és valahányszor meggyőződék, miként mindezek csak felhevült képzeletének agyrémei, sohajtás emelkedék ég felé a' hyenai kebelből, mellyet embertársak' szenvedései soha sohajtásra nem indítanak. — kedvetlenül lépett szobájába Haman, 's vágygyal tekinté a' jövő napra, melly talán ohajtásait sikerrel koronázandja, 's az útált ellenségnek halált hozand.

IV.

Harmincz nap óta nem vala Esther királyi férjével, mogorva tilalma visszatartá őt, 's ő már népe' végveszélyén kezdé bánkodni.

Lön pedig, hogy Mardachai megtiszteltetése után lányához, Estherhez kívánczók, 's őt gyász között komorságban találá. Itt ülének ők együtt a' hű honfiak, kiknek minden ohajtásuk, minden ímájuk az vala, hogy Isten Juda' fiainak békét, 's nyugalmat adjon e' borús időben, 's kik most elkerülhetlennek láták vesztöket, mert néhány nap után leend tizenharmadik napja a' tizenkettedik hónapnak, melly Adarnak neveztetik. —

És Mardachai panaszolva emlité lányának a' keservet, mi rájok várt, az árvaságot, melly elmaradandó rokonira nehezülend — A' szegény! Feledé, hogy a' királyi parancs értelme szerént halál lön mondva minden zsidóra, és csak az élhetendi túl a' végveszélyt, ki apáinak hitét elhagyva, pogány leend a' pogányok között.

„Semmi mentséget nem remélsz? kérdezé Esther atyját, mig tűzszeméből könnyek omoltak alá.“

„Mentséget!! válaszolt Mardachai — mit tehet elhagyott gyenge népünk a' hatalmas Haman ellenében. Nekünk vesznünk kell; 's én majdnem kételkedni kezdek azon állítás valóságán, hogy Jehova az igaz ügyet nem hagyja el.“

„Isten nem hagyja el azt, ki bízik szent hatalmába — válaszolt csöndesen Esther — ne csüggedjünk Atyám! Hol egy nép' mentségéről van szó, ott egyes ember mérenyeljen, kockáztassa mindenét — Gaz, ki él, midőn halálával nemzetét szabadíthatná!!“

„Mit értesz ezzel gyermekem?“

„A' királyhoz megyek!“

Mardachai meglepetve nézett rá.

„S nem tudod — mondá — hogy halál éri a' mérszt, ki parancs nélkül közeledik feléje?“

„Legyen meg Isten' szent akaratja, válaszolt Esther — tegyen vélem tetszése szerént.“

És leveté gyász öltönyét. . . hófehér köntöst öltö tagjaira, éj szín fürteit aranykorona ékesíté, 's az égi nyugalom kedves arczain hasonlónvá tévé őt az ég' legszebb angyalához.

Bátran lépett férjének trónja elébe — Nagy lön pedig a' király' haragja, midőn őt' parancs nélkül látá feléje közelgeni, — szikrázó szemei tigriséiként csillogának, de midőn kedves hölgyét remegni látá, könnyet rezegni szép szemeiben, megindúlva szökött föl trónjáról, 's tárt karokkal sieté feléje. —

Mert olly nagy a' szende szépség' hatása, hogy előtte kőszívek is olvadoznak, az elfásult kebel is pillanatnyi magasztaltságban föndobog, dicsőítve a' természet' urát, kinek teremő kezéből annyi szép fakadt.

„Esther — királyném! lelke' hölgye! szólj, mit kívánsz?“ kiálta a' király.

A' szép nő egy tekintetet emelt rá, de e' tekintet többet mondott ezer szónál, 's a' király tökéletesen megérté őt — Mély hálát olvasa belőle, 's mit Esther eljegyeztetésekor még nélkülözött. . . . igaz hő szerelmet! És soha inkább nem örült a' hatalmas király tartományok hódításának, mint az érzelem szikrának, melly hölgye' szeméből szerelmet rebegett feléje.

„Mit kívánsz imádott nőm? Ismétlé kérdését. . . Kivánd birodalmam' felét, 's legyen tied. . . .“

„Becseseb minden birodalmadnál kegyességed, mellyel szegény hölgyedet fogadád, rebegé Esther. . . . Adj kegyelmet népének is; mellynek veszte őt árvává teszi; 's elhagyottá fénylakodban is.“

A' király meglepetve nézett rá.

„A' parancs rólad nem szólott Esther — monda — sem rokonidról, sem atyádról, ki ma királyi kegyben részesült. . . Csak a' hálátlan néptömeg' fejére mondtam halált, melly imáiban Istenétől átkot kér reám.“

„Megcsalatal királyom. . . Esküszöm neked Istenünk' nevére! Undokúl megcsalatal. . . Küldj imakönyvünk után, 's ottan szemeiddel olvashatod, mint ohajt minden zsidó áldást, boldogságot Ahasveros' a' jó király' fejére.“

A' király gondolkozni látszék. . . Neje vonásai olly nyíltságot leheltek, — Haman pedig tudtával még nem csálá meg őt, 's im e' kettő egymás ellenében ellenkező vallomást tön. . . Egyik, hogy népet sirba temessen, másik, hogy rokonit romlástól mentse meg. És a' kegyes király hajlandóbb lőn hinni ez' utóbbinak, 's kívánta, hogy úgy legyen, miként neje állítá. . .

„Nevezd meg bárkit — kiáltá — kívánságod szerint megkegyelmezek rokonidnak...”

„Az egész zsidó nép rokonom — válaszolt Esther... Mert jó napok' emléke, 's kölcsönös szenvedés öszvefűztek bennünket, terjeszd ki kegyelmedet mindnyájunkra! Hidd meg Ahasveros — nincs királynak hübb népe, mint melylyel kegyelmét érezteté.”

„Igazad van Esther — de a' királyi parancs már kiadatott, pecséttemmel megerősítetett... miként vonjam ezt vissza.”

„Nagyobb dicsőség parancsot visszavonni, ha átlátad igazságtalanságát — szóla csöndesen Esther, — mint örökké a' következetesség' szabályai szerint cselekvő ezeket boldogtalanítani... Hidd meg uram, nincs veszélyesb érzet, mint trónon az illy álszemérem...”

Az igazság a' legrögzöttebb kebelbe is utat talál... lehet, hogy a' hatás csak pillanatnyi, 's az indulatok' tombolása között enyészik, — de szava hatalmasabb mindennél, mi lelkeket megrázni képes. 'S mégis nagy különbséget tesz az, minő ajkáról halljuk az igazságot! Mert tulajdonsága az emberi gyarló természetnek, hogy mindent külső szerént itél, minden hatást világi fény szabályoz 's míg közömbös ember' ajkairól megindulás nélkül hallotta volna Ahasveros Esther' szavait, addig a' bájos hölgy' lélekfőnsége a' király büszkeségi szikráit lángokba lobogtatá, 's szent föltételt ébreszte kebelelében lelkisméreteken kezelni a' nagy föladást, mire az Istenek által hívattaték: a' népek' kormányzását!

És előhozatá a' zsidók' imakönyveit. Lapjain pedig buzgó ohajtásokat olvasott jóléteért, 's fiúi bizalmat királyi atyáskodása iránt.

'S a' király heves haragra lobbant Haman ellen, ki ennyire bitorlá bizalmát, 's elküldé apródját házához, hogy maga elébe idéztesse. . .

Midőn pedig tudtára esett, miként Haman udvarában ötven rőfös bitófát emeltetett, hogy rá Mardachait a' király nejének gyámatyját akasztassa, túlhágott haragja minden korlátokon, 's a' kertbe kelle mennie, hogy indulatát le csillapíthassa.

Esther pedig szép remények között méne a' vének tanácsába, hol öröm rivalgással fogadtaték, 's elmondá a' király' akaratát, miszerént a' zsidók hű fiakként tiszteltesse nek országában, 's legyen joguk, legyen szabadságuk élni, mint eddig szokásaik, 's Jehova' törvénye szerint.

V.

Hamant a' király' parancsolatja aggálllyal tölté meg. Illy szokatlan időben hivatva ébredezni kezdé lelkisméretének szava, 's ő büntetést sejte bűneinek tömegéért.

Esthert egyedül találta a' királyi lakban, 's csúszva közeledék feléje. Esther' tiszta lelke undorodott ez ármányos kigyótól, melly a' sima mosoly alatt öldöklő mérget rejte, 's visszalépett közelítésekör.

„Mit parancsol szép királynőm — szóla hizelegve az udvaronc.”

„A' király hivatott — válaszolt Esther, 's hidegen elfordult.”

Ez alatt egy tiszt lépett a' terembe, 's királyi parancsot mutatva elő Hamant fölszolitá, hogy őt' kövesse börtönébe.

Most tűnt föl előtte helyzetének isszonyúsága. . . most kezde először eszmélni 's gondolni arra, hogy Esther, 's gyámatyja az útált Mardachai a' gyűlölt zsidók közé tartoznak, 's mint rendesen a' gonoszoknál történni szokott, ha a' nálokénál ügyesebb kéz nyúl gazságaik' cselszövényébe, elveszté minden éberségét, számításai elhagyák, 's olly nyomorúltan állott Esther előtt, hogy sajnálkozásra indítá. Intett, 's a' tiszt kilépett a' teremből. Haman lábaihoz borúlt.

„Kegyelem asszonyom! kiáltá — kegyelem; bűnös vagyok. . . elismerem vétkeket, csak te ne vond meg tőlem pártfogásodat, másként nyomorúan meg kell halnom.”

Egybékúcsolt kezekkel borúlt a' földre, 's tagjain rémes vonaglás, zokogó rángatozás látszaték. Sírt, könnyörgött az életért, melly neki csak becstelenséget, csak gyalázatot hozhat. . . Illy életért csak nyomorú féreg könnyöröghet!

Esther szemeibe könny villant; föltevé magában elkövetni mindent, hogy Haman életét mentse meg, midőn a' külteremben zörgést vélt hallani. —

Haman térdeire emelkedék, arczain halál sápadtság rémlett. . . könnyek omoltak alá. . . Könyek! Emberi szen-

védek soha egy csöppet nem sajtolának ki szemeiből, 's most hullámokat ont a kínos halál félelemben. Föltekintte a' királynéra 's a' részvét, melyet észrevőn vonásain végrementyt ébreszte lelkében..

„Halgass reám imádott királyném — kiáltá — halgass reám! Nem... nem akartam én népédet elveszteni... nem jó gyámatyádat, barátom ő nekem, rokonom... mint többi hitsorsosid; soha hübb részvevőt nem találhattok...“

Újra a' királynő arczaira tekintett, 's síri halvány-ságot látva vonásain — ha visszatekintene haragtól remegő alakot látna ajtóban állani, melly Esther felé hallgatást inte.

„Ki nézhete szemeidbe — folytatá mézes szavait Haman, hogy erántad szenvedelem ne kelne szívében,... Ne fordulj el királyném, tekints alacsony szolgádra, 's hallgass rám: Tudd meg, hogy szigorú rendszabásaimmal népédet zendülésre akarám buzdítani, mellyben Ahasveros veszítse életét... hogy... Neked az országot 's kezemet ajánlhassam!...“

Térdeit karolta körül végszavainál, de jövő perczben dörgéshez hasonló szózat hangzék mögötte. Visszanézett, 's Ahasveros király előtt térdelt, kinek egy intésére Haman' arca elfedték.

Harbona pedig, egy udvari kamarás így szólott a királyhoz:

„Haman' udvarában ötven rőf magas bitófa emelkedik, mellyre Mardachait, királynönk' atyját akará függesztetni..“

Válaszolt pedig a' király :

„Vigyétek , 's akasszátok rá !“

Haman iszonyú lélek kinok között elhurczoltaték. Ő , kinek minden szava tettetés vala , ki hangot nem ejte ki , miből hasznót nem remélhete , ő adá magát vigyázatal-sága által önkényt ellenségei' kezébe. Nyelvét szerette volna kitépni , melly őt halálra fecsegte , vagy inkább lá-baialá zúzni az egész világot , hogy a' teremtések' kinjain legeltesse vérszomjú szemeit. És mindinkább közeledék háza felé , hol eddig őt' csak öröm 's élvezetek várak ; most vészes oriásként rémlett feléje a' magas bitófa , mely-lyet ellenségének készite , 's hol nem sokára ön maga fog vonaglani.

A' királyi palota' kapujánál pedig ismét Mardachait , a' gyülölt zsidót látá ülni , olly nyugalomban , minőt csak tiszta lelkisméret adhat. Először életében ohajtá , hogy ne vétkezett volna , először átkozá a' bűnpályát , mellyen haladott , 's ha jövőjébe tekintett , vagy a' hideg mély sirra eszmélt , melly kevés percz múlva örök jég ölelésre fogja feléje tární karjait , öszveborzadott , 's falevélként remegett aljas halál félelmében.

Más részről azon képzelet tünt föl előtte , mint fog-nak ellenségei tombolni örömben , mint kaczagni őt' az egykoron hatalmas urat a' legalacsonyabb zsidó is , mint fognak hálát adni Jehovájuknak haláláért — és égetőbbek lőnek kinjai , mint a' halálfélelem. —

Kísérői már az udvarba léptek , ő végerejét feszité meg , hogy kibontakozzék karjaikból , de jövő perczben a' bitófán lógott eleinte vonagló gomolyként , néhány pil-

lanat múlva mint eltorzított kékes holttest.

Így függesztették föl Haman a' fára, melyet Mardachai' számára emeltetett, a' király' haragja pedig lecsilapúlt.

És nyugalom lön az országban, miután a' zsidók ellenségeik között nagy vérontást tevének — Esther pedig béke angyalként lebegett mindenfelé 's lépteit áldás kísérére — Áldá őt népe, mit rablángzaiból szabadita ki, áldák az idegen népek' ezrei, kiken szende jelleme zsarnokolni nem engede. Ahasveros oldalánál népe által szeretvé élt, 's trónját csak öröm környezé.

Mardachai a' zsidó pedig lön második a' király után, nagy a' zsidók között, kedvelve rokoni által... Ki népeért jót teve, 's vére' boldogságát előmozdítani törekvék.

M á r k.

TEMETŐBEN.

Szeut béke leng itt, kedves, síri béke,
'S örök, miként az ur' nagy szózata;
Kihalt az élet, 's a' világ' emléke,
Mint lantidegnek végső hangzata.

Halotti csönd ez: a' gyászfűzek' ágán
Nincs egy madárka zengni éneket;
A' küpreszeknek rezgő hóvirágán
A' bús enyészet rajzol képeket.

Ez a' kinokkal küzdött szív' hazája,
Itt lel nyugalmat szenvedés ntán;
Itt bére, mellyet olly epedve vára,
Győzelmet itt ül búján, bánatán.

Itt teljesül a' szív' édes reménye:
Azé lehetni, kit forrón szeret;
'S kit életében a' sors' büszke kénye
Máshoz lekötni oltárhoz vezet!

Ah, küzdök én is szörnyü kínaimmal,
 Hadd teljesülni hő reményemet,
 Megérdemeltem e' hont harczaimmal,
 Halál! fogadd fel megtört szívemet.

Császár.

ÉLŐ TEMPLOM.

Az alkotott világ
Diszében álla már,
'S az égi mű fölött
Fénylett a' napsugár.

'S az Isten végtelen
Kegyelmi zálogul,
Az embert szentelé
Föl élő templomul.

Égő szövétnekül
Világít benn az ész,
Derű-sugáritól
Körében fény tenyész.

Oltárnak emelé
Kéblében a' szívet,
Harangnak önteté
A' lelkis méretet.

Hogy ünnepélyesen
 Emelne hangokat,
 Ha szíve' szűz ölen
 Erény — az áldozat.

Ha lelkesülve fog
 Rebegni szent imát,
 Dicsérve lángolón
 Az élet' fő urát.

Hogy búsán kongana
 Halotti éneket,
 Síró panaszival
 Fölrázva a' szívet.

Ha dult ölen a' bün'
 Kórója teremne,
 'S erénytől parlagon
 Hervadna édene.

Sujánszky Antal.

KORÁNY.

Midőn a' kelti nap'
Koránya fölpirul,
Gyakorta nézek-el
E' bérczek' ormirul
A' messze táj felé,
'S szívem remeg belé.

Szívem remeg belé
'S olly szent a' gondolat,
Olly szent az érzelem
Melly lelkemen fakad,
Mikép ha ünnepen
Egyházban van jelen.

A' tornyok' érczei
 Szivhatva zengenek,
 'S a' fő hatalmu lényt
 Imádni intenek,
 Ki által éj után
 Dereng a' bájkorány.

A' víg madár-sereg
 Álmából ébredéz,
 'S korányi háladalt
 Az urnak zengedez,
 'S szerafi szent karok
 Én rátok gondolok.

Tirátok gondolok
 A' kik szünetlenül
 Imádva zengetek
 Az istentrón körül,
 'S érzem, mint elragad
 A' tiszta hódolat.

A' tiszta hódolat'
 Malasztit élvezem;
 Isten, feléd nyulong
 Imára font kezem;
 'S mert nálam sejtelek
 Elédbe térdelek.

Oh Isten, oh atyám!
Elédbe térdelek —
'S bár némák ajkaim,
Bár szókra nem lelek,
Tudod Te jól magad,
Mi mély e' hódolat.

Szabó Imre.

SZENT SZÓZAT.

Egyházadnak, o keresztény!
Légy örökre híve,
Mert bölcsődből ő veszen föl,
Sírba ő kísér le.

Ő szeret, ha elhagyád is,
Sír zokogva érted,
És ha vissza nyert ölébe
Új örökre éled;

Ő, ha vétkezél, 's ha lelked
Nyugtát nem találja,
Térj hozzá, Isten' kegyéből
Bűnöd' megbocsátja.

Ő, ha üldözések érnek,
Vagy balsors nyomorgat,
Szenvedésidért igéri
Mennyben a' jutalmat....

Egyházadnak, o keresztény!
 Légy örökre híve;
 Mert bölcsődből ő veszen föl,
 Sírba ő kísér le.

És ez, nem lehet különben,
 Mert a' Jézus' vére
 Szentegyházadért omolt ki
 Milliók' üdvére.

És ez, nem lehet különben,
 Mert a' szent atyáknak
 Üldözésekben hiába
 Vérök nem folyának;...

Kell az egyházat szeretni
 Mint anyát a' gyermek,
 És haladni merre a' hit'
 Karjai vezetnek....

Egyházadnak, hát keresztény!
 Légy örökre híve;
 Mert bölcsődből ő veszen föl,
 Sírba ő kísér le....

Brumann Soma.

A' GÖZHAJÓN , DUNAI EREKLYÉK.

I.

Hol annyi vész sujtotta már
Árpád' dicső honát :
Sebes gőzös hasítja most
Az országos Dunát.

Öröm szavaknak tartanád,
Az ágyu ha morog ,
Josló , hogy e' kis nemzet még
Újjá születni fog.

Elszáll — utána a' habok
Egyet kavarganak ,
Miként a' mély imádkozók
Ha felsohajtanak.

Tán ezt sohajtják : a' magyar
Példát erről vehet,
Vigyazva ész' világínál
Haladni mint lehet ?!

II.

A' gőzhajó' sebes nyomán
Habgyöngy kering alá,
'S e' gyöngyöket a' napsugár
Aranyba foglalá.

És ünnepelve lejt odább
Dunánk' határain,
Mint örködő emlékezet
A' mult' vírányain.

Tán azt akarja mondani —
Figyelj rá o Magyar! —
Hogy drága gyöngynél is becsesb,
Vércseppeket takar.

'S fásult szivünk' érzelminél
Még sem emelkedett
Egy köny is, itt elvérezett
Mártyraink felett.

Szelestey László.

ANYA ÉS GYERMEKE.

„Hol a' szép hold mosolyg,
Hol annyi csillag ég,
O mondd meg jó anyám,
Kié a' fényes ég?“ —

„Az ég az Istené.“ —
„'S anyám! kik laknak ott?“
„Kik társid voltak
A' szép kis angyalok!“ —

„Olly tiszta szép az ég,
Olly drága csillagos,
Oh jer, menjünk föl, ott
Nem léssz olly bánatos.“

„Az égbe gyermekem
Csak ártatlan mehet,
Te elmehetsz, — nekem
Fölmenni nem lehet!“ —

„Ha nem jöhetsz velem
Te is föl jó anyém,
Ugy én sem hagylak el
Mert hön szeretlek ám.

Te, sirsz ? ne sirj szülém,
Majd kérem Istenem',
'S addig imádkozom,
Míg följöhetsz velem.“ —

J á m b o r P á l.

AZ ÁRVA LEÁNY.

I.

A' regényes Schveicz' szebb vidékeinek egyike a' Genfi tó' éjszaki bájos környülete, ott, díszelgett egy domb-hajlatban M. olasz uri család' egyszerű stíllel épült nyári lakja. Kies kert övedzte át, mellynek éke nem annyira kertész' mester kezének, mint az áldott természetnek mive volt! A' lehajló nap hosszú árnya meszire terjedt már el a' dombok' oldalán, midőn Carolin össze kulcsolt kezekkel térdelt egy márvány kereszt előtt, melly kettős sírfölött emeltetett, merően függesztve az ég' kék boltozatára bús tekintetét. — Naponta könnyeivel áztatá ő a' sir' zöld harasztját, 's rögzös hantjait, 's bűteljes szíve enyhet mégis csak itt lele, mert kipótolhatlan kettős kincsét földte, e' kettős hamveder — Atyját! és Anyját!

Bánata' mély özönében a' szegény árva leányt kora sorvadás emésztette volna föl, ha az árvák fölött kegyesen virasztó ég, vigasztaló angyalt nem küld az elhagyott-

nak! — Milly nyugtató, milly kedves! — milly boldogító ez élet' zivatarjaiban szelid komolysággal, tiszta keresztény szeretettől lángoló, bajaink és szenvedéseink' nehéz küdelmeiben osztozó kebellet hozzánk járuló erényes egyháznak jelenléte, csak az tudja, csak az isméri hálával el, ki borús napjaiban szerencsés volt áhitatos bizodalommal a' vallás' fölkenntjeihez folyamodni! — Illy szerencsés helyzet enyhíté, Carolin' bánatát is. A' közel városból egy buzgó, 's közösen tisztelt, művelt, 's szép jellemű pap járt Carolinhoz a' hit és remény szent forrásából enyhítő malasztot nyújtani. — Mint Isten' küldöttjét tisztelte ő az érdemdús férfiút, 's ártatlan szívének hű tükréből csillogó szemei' könyborújából, csak akkor tisztult ki, ha Montelino — így nevezték az egyház' férfiát — szent vallásunk' üdvös tanjaiból merített vigasztaló szózáttal lecsendesíté izgatott kedélyét. — E' nap épen akkor nyitotta meg M. a' kertajtáját, midőn Carolin ahitatos bús imájában térden merengett elhunyt szülőinek emléke körül! Áldott légy ég' angyala monda megindulva ő, lám tisztes férfiú mit biztatólag mondál, im abban ujulok erőre, 's e' keresztbe vésem felejthetetlen szavaid', Jer 's olvasd, nem hagytam-e el az aranynál becsesb szavakból valamit.

Az ég' ivén föntündököl,

Hogy árva nem vagyok;

Atyámul Isten él, — 's azért

Csüggedni nem fogok.

Örvendek Carolin, szavaim mint sejdítem nem csak a' márvány, hanem szivedbe is vésve vannak, mert hűn

megjegyezted azokat. — Igen is ott fön menyben a' remény 's atyád az Isten él! Tehát búsongásban túl csapongni bűn, könyeid ugyan igazságosak, 's kedvesek az ég előtt, mert azok a' hálás magzat' fájdalmas érzelmeinek fölcsordult gyöngyei! De szünetlen sírálni mégis bűn, mivel így zúgolodni látszunk a' bölcs Isten' végzei ellen, kinek mindentudását semmi el nem kerülheti. E' roppant világ mérhetlen nagyságában úgy, mint parányi részletességében minden, és így sorsod is az isteni gondviselés alatt áll. Emlékezzél, mit tanított megváltónk, hogy az emberiség' atyja mennyben él, 's így árva nem maradtál, sőt annál inkább ragaszkodjál mennyei Atyádhoz, minél árvább lettél földileg! Te keresztény vagy, tehát nem vesztéd el őket örökre, hited remény-, bizonyos reménynyel táplál, hogy az örökkévalóságban ismét ölelended őket. — A' sötétség melly a' sirok fölött ezredekig uralkodott, eloszlott, mert az, ki ön erejéből a' halál' bilincseit megtörte, nem csalhat, 's pedig ő hirdette, hogy az Isten nem holtak', hanem élőknek Istene! — Szeressed őket, és imád, mellyet naponta szüleidért rebegsz a' legillatosb áldozat; milly boldogító a' mi hitünk, melly utat mutat akkor is, ha már eltűntek kedvesink, őket könyörgésünkkel segíthetni! — De van még testvéred is, őt se felejtsd ki könyörgésedből, ő él, de fájdalom! nem jó atyád intéseink! Az ég előtt igen kedvesek az ártatlan esedezések, 's ritkán maradnak hallgatlanul. —

Mint bő harmat frisiti a' hévtől leforrázott mezőt, úgy éled sajtó szívem vigasztaló szózatodra. Azért kérlek

iszvelt barátom távozzunk kevéssé e' helytől, 's fordulunk a' tó felé, onnét támad még földi reményeim' kis sugára, vajha szorongó keblem öröm 's nem bánatban hullámanék. —

II.

Az emberi ész' emez Isteni szikra' teremő erejének bámulatos művei közöl néhány éve már, hogy a' genfi tó hullámain is föltünedeznek a' gőzösök. Carolin szemeit, szívét is két pont foglalta el, a' kettős sírdomb, 's a' tó' sik színe! — ott az elholtak' gyászos emléke, itt az ölelni ohajtott élőknek képe lengte' körül! Carolin nem egyedüli csemetéje volt M. családnak, Fridrik testvére is élt még, de ez a' kimuló atya' áldását nem vehette, messze, 's bizonytalan távolban kalandozott, midőn vég óráiban így szóla Carolinhoz. Im lelkem már már kibontakozik anyag' boritékából, 's teremőjéhez siet, ott az igaz, 's csalhatatlan bírő széke elibe jutandó! — 's imádd testvéredért Carolin az eget, adják vissza őt gyámul neked! Ha vissza térend egykor atyja' hamvaihoz, mondd atyai kínos fájdalmaim mint gyötörtek, az ügyis sulyos perczekben, legyen méltó ősei' hívsége, hite, és erényeihez; hogy én megbocsátom hibáját, csak ösvényét változtassa meg; 's majd majd elnémult a' hűledező mellben a' hang' ereje, miglen ujra összeszedvén magát, leányához fordult. Carolin még egyre kérlek — kezdd ne nyujtsd hivatlen polgárnak, ne vallástalan ifjúnak, 's e' szókban elnémult ajka. —

III.

Minő télen a' jéggel aczélzott út, olly sikamlós az ifju' ösvénye élte' tavasz szakában! a' bűn és veszély örvénye sűrűn kígyózik léptei körül, 's mint a' gondatlan csajkást messze távolról könnyű lejtéssel csalogatja a' mind inkább szűkebben sodródzó mélység, úgy édesgeti szép mázával, ingerlő gyönyöreivel az ifjut a' bűn, meredek bukásba, honnét nyomor, testi 's lelki gyötrellem, sőt maga a' kétségbeesés' pokla kérődzik föl! Szerencsés ifju, kit a' szívet olvasztó vallásos erényességből fűzött lánczolat nem enged eltévedni, vagy legalább elmerülni. Szerencsés, kit föltüzelt képzelete a' tiszta polgári erény' szent templomából, a' balul fölfogott szabadság és hazafiúság' bűvös képeinek szédítő csarnokába el nem ragadott! Illy szerencsés nem volt Fridrik, nem, mintha a' minden halandót jóra vezérlő ég nehéz próbára tette volna ki, hanem mert részint nem volt elég erős, nem elég gondos, nem hív atyja intéséhez-, vallása- és törvényéhez. Olaszhon, különösen Majland volt serdülő korától neveltetésének fő helye, 's midőn öreg atyjától utoljára eltávozott, ez intést adta áldáskint reá „Kedves Fridrikem, őrizkedjél a' nyughatatlanok' társalgásától — légy hű a' rend 's törvényhez, kerülj minden lázadási merényt, 's ha talán fölgerjedendő buzgalmad tévútra, csalogat, emlékezzél öszfűrtjeim alól legördülő könnyeimre, mellyek egy gyermeke' kétes jövője fölött aggódó atyának

szorongó kebléből tódultak már már elgyengülő szemtükre; fuss a' büntől és ennek alkalmától, féljed, de inkább szeressed a' véghetetlenül jó és szent valót! Így Isten megőrizend, ha te is meg őrized szeretetét; — Társas kocsin utazott Majland felé, 's egy fellengős képzetű freolal, olasz barátjával, ki Parisban több ideig tartózkodott épen az utolsó forradalom' első éveiben, rég rokon szenv fűzte őt egybe, 's baráti viszonyaik újabban megerősödtek Majlandi együtt létökkel. — Az ősz Corregio szeretete ugyan a' jó indulatú ifjút, de főképen Párisbóli visszatérte után nem tetszettek elvei, nem beszédei, 's többször kérte Fridriket, ne osztoznék barátja' nézeteiben, annál bevesebbé tán merényeiben. De ő korán feledte atyja' esdéseit, 's jó intéseit, 's im itt rejlik Fridrik' történetének fonala. —

IV.

Nyílt virág a' fakadó kebel, föltárva egyaránt hasznos méhecske, vagy mérges póknak, mert szívéhez férhet ingerlő kígyó úgy, mint a' nemes és jóra vezérlő barát! a' romlatlan teljes erő szünetlen izgatja az ifjút, 's így mi csoda, ha fogékonyabb minden szikrára, 's ha hamar föl föl szökkenik vére! A' legdicsőbb tettekre hajlik a' tavasz kor, csak ne hagyjuk őt árván legsikamlósb napjaiban, csak a' vallás' istápja, 's bölcs tanácsaink gyámolítsák őt. Ellenben elragadtatik szenvedélye' árjától, miként a' följajlott ár túl tör gátjain! — Im mind ezt Fridrik' története tanúsítja.

Az utolsó forradalom' dicsőítés kéje lengett Fridrik barátjának lángoló képzetében ; őszinte ifjú 's vagyonos lévén , csak a' földúlt rend' romjain kivívott ügy' diadalát ismerte , 's ezért elragadtatva a' szabadság' külső 's magát szívesen ajánló színétől , minden törvényes rendet , lealázó rabságnak tekintett , mi polgár vérből nem emelkedett ! — ő Fridriket a' szebb és dicsőségesb tája felé fordítá a' kivívott szabadságnak , 's az emberi méltóság , szabadság' ismételt neveivel ámitá. — A' tenger milly írtozatos az orkán' dühöngéseitől fölzúdítva , 's mégis mi csöndes és fris a' zivatar után ! 's ki csak ekkor jön partjaira , feledkezik ama tömérdek élőkről , kiket hullamai elnyeltek , feledkezik ama nyomorról , miket számos család , melyeknek reményeit , a' gazdagon visszatérő hajó elsüllyesztette ! csak a' kivetett holt tetemek , árbocztalan gályákról láthatni , mennyi inség és szerencsétlenség' szülője. Ekként van az elvonult political zivatar után is. Az elfogult ifju vagy rajoskodó ember , nem tekint be a' családi élet' belsejébe , nem számítja polgárainak kiöntött vérét — nem a' megrázkódtatott társaság' néha századokra megtágult kapcsait , nem a' földúlt keresményt 's magánosok' megrablását — oh nem , ezt mind nem számítja , 's a' kiküzdött szabadság' mámorától kábítatva , csak jogokról álmodozik. Fridrik erőben ép , érzésben lángoló , szívben bátor 's lelkületben szabad , megbájoltatva a' szabadság' arany álmaitól , lealacsonyító rabságnak nézett minden , ha bár törvényes függést is , 's a' szabadságot összezavarta a' szabados-sággal , a' törvényszerű függést a' rabszolgasággal ! — Ő olaszhont szerette , 's fájt , hogy itt is nem nyílnak a' pol-

gári élet' mezején szabadság' szép rózsái mint Párisban, mert ő nem tudta, mi sok bujtorjány, mi sűrű tövis fonja körül őket ott, mellyek miatt élvezni alig lehet! —

Egyik roszból szövődik a' másik, Fridrik minden áron szabaddá tenni kívánta Lombardiát, ezért gyűlölt mindent, mi eszméit gátolhatá. — A' vallás iránt is hidegült, mert érzette, ennek mi nagy ereje van a' törvény elleni merények' gátlására! került a' nyugalmas polgárok' csendes és tiszta örömeit, 's helyettük inkább a' féktelenül kicsapongók' társaságát kereste! Fridrik fiatal barátjával észrevehetetlenül közeledett a' veszélyhez 's mind inkább bonyolódottabb lett öszveköttetésök. — Bizonyos estén véletlenül az idő kellemetlenségeinek kerülésére egy közel lévő kávéházba szorulván, több elégtelenekkel szövetkeztek, 's így korábban kerültek a' pártütők' öszveesküvésökbe mintsem gyaníthatták volna. És ez második csomója Fridrik életerajzának. —

V.

A' titkos rejtekben elkövetett bűn napfényre siet, 's mit évekig sűrű fátyol fődött egy véletlen esemény vagy pillanat leleplezi! már híre szárnyalt a' titkos öszvejöve-teleknek, éles szemmel kísért minden léptet a' rendőrség, tömve, fulladásig tömve volt a' díszes színház, 's a' tolongás közt kilopták tárczáját, a' mellyben épen a' színi mutatóvány előtt kapott, 's titkos öszvejövetelre hívó levélke is találatott! Csak hamar kezéhez juttatatott az, az

ellenkezőknek, 's még az éjjel szigorú vizsgálat tartatott. Nem volt maradása többé Majlandban sem Fridriknek sem Alberto barátjának, 's még a' nap' fölkölte előtt elosontak mind ketten, félvén a' törvény' bosszújától, 's ez üdőtől fogva az ősz Corregio mit sem hallott bujkáló fiának, 's barátjának létéről, és elhunyt, mielőtt fiát ismét ölelheté vala. —

VI.

Mi imádandó az ég' kegyelme, mely a' veszély' kelyhéből is üdvöt költ, 's épen akkor, midőn elhagyatva véljük a' bajok közepette magunkat, akkor áll hozzánk legközelebb a' fölöttünk láthatlanul jóra intő kéz! — Fridrik fáradalmas álmaiból fölocsódván, egy izletesen bútorozott szobában tiszta ágyon lámpa világnál találta magát. Bágyadtan 's nehéz lélekzettel küszködve, tompult emlékezete nem tudá az elmúltat jelenével egybecsatolni. Hol fekszik — hogy jött ez ismeretlen lakba, ki lehesen az őtet gondosan ápoló, mert mindenből gyengéd figyelme meleg részvét' jelére talált, minél tovább vizsgálódott, annál inkább érezte, hogy nagy szeretet' munkája az, mi véle történik! A' fájdalmas tagok enyhülést keresnek; 's így Fridrik is többször forgolódott nyughelyén, 's erre megnyílt a' szomszéd szoba, ajtaján tisztos férfiú lábhegyen közelít ágyához, hogy a' netalán aluvót fölhaborgassa! De Fridrik éber volt, 's gyenge hangon magához szólítá! Jőjön, kérem, rebege ő töre-

dezett szózatnal nagylelkü jóltevőjéhez, nyugtasson meg, mi sors vetett ide — ki az, ki atyai szeretettel ápol — hol maradt barátom? Mindent tudni fog ön felelé, de az orvos élte' föntartását álmából várja, szemei önnek bágyadtak, 's szenderedésre csukódnak, aludjék, 's reggel elmondom esetét, addig elég legyen, hogy legjobb barátja' hajlékában van! —

VII.

Tiszta derűben emelkedett a' kelő nap, már mikor Fridrik szemeit fölnyitva, ágya mellett ülni látta a' tisztes férfiút; ki adott ígéretéhez hűn elbeszélette, mikint 24 óra előtt bizonyos könyörületes lakosok behozák hajlékába őt, hogy ők Fridriket társával félholtan találták egy öszvetört kocsi mellett, társát minthogy veszélyesnek vélték állapotját az orvoshoz vivék, ki már jobban is lenne ott, Fridriket pedig mint ismeretlent a' jámbor keresztények hozzá, mint Plébánosukhoz hozták, 's így jutott ő a' helyre hol volna! — Ekkor megzavarodott egészen a' beteg, visszaemlékezett gyorsmenetelőkre, nyomba hívén a' sarkaló rendőröket, noha őket aligha üzték azok, de a' mardosó lelkiüsméret nyughatatlanító félelmet támaszt, 's az árnyékban is valót keres, 's üldözőit látja mindenkiben. Ez az elkövetett bűnnek természetes következése! A' jó szívű katholikus lelki pásztor zavarát sejdítván, kérdezé őt, mi oka háborodásának. Ő nyaváláját okozta, de a' vallás' embere lelki bajt

látott! Végre így szólt nehéz sohaj között: „Engedjen ön őszintének lehetnem, szörnyen kínoz egy dolog, mit még föl nem fedezek, sulyosan nyomatom! — Lássan ön érdemetlenre pazarolja jótéteményeit, én áthatva ritka jószívűségétől nem titkolhatom, hogy a' katolikus papságnak engesztelhetetlen ellensége voltam, de már lenni e' pillanatban, megszüntem! nincs gúny mivel az egyházi rendet szóval 's írással nem illetem, őket mind csábítókat, önzőket gyűlöltem, íme tehát megvallom, érdemetlent ápolt gondos keze.“ Szelíd nyájassággal válaszolt neki jóltevője! Nem, ön nem érdemetlen gyámolításomra, hisz ön felebarátom — ön is Krisztus' vérével megváltott atyámfia — de e' mellett ellenségünket is szeretni, 's jót tenni azokkal parancsolta az, ki a' szent kereszten fölfeszítőiért kérte mennyei atyját. Ön ifju 's elcsábítatott, 's higye, nem első, ki gúnyokkal illette a' katolikus papságot, de nem is első kinek a' roszért jóval fizetett. Mutatják épen a' gúnyok, hogy mi olyak nem vagyunk, minőknek gyaláztatunk. — A' gyilkost, a' tolvajt, hítszegőt, csalárdot, istentelent nem szükség gúnyolni, nem rágalomokkal illetni, őket kiki bűnösöknek hiszi és tartja, de a' jót, az erényest, az emberszeretőt, csak illy költött ármányok tehetik gyűlöletessé! Semmi inkább nem bizonyítja tisztaságunkat az ellenünk szórt szidalmaknál, hisz ha olly roszak, olly lelketlenek lennénk, minőknek föstetünk, ön magunk elijesztenők magunktól a' világot! — Milly tömérdek nagy száma a' gyarlók', milly nagy a' megátalkodott gonoszoknak! Ezek bennünk intőjőket látni nem szeretik, ők az gondolják, ha a' pap bűnnek nem

mondaná vétküket, az talán megszűnnék bűn lenni! Mégis emez ellenségink kikben találják föl vigasztalójokat, hanem a' papban? Mig jó, míg erényes, míg vallást tisztelő az ember, szereti az erény és vallás' szolgáját, tisztelet 's szeretettel öleli őt, 's jelenléte és társaságában kedves éledeletet lel! — De ha egyszer az isteni tisztelet kebléből kipárolgott, az erényt bűn fojtotta el — oh ekkor elfordul mindentől mi jobbra inthetne, el az oltártól, el papjaitól, sőt el még erényes barátjaitól is. „Igazak szavai önnek tisztelt jóltevőm, míg híven követtem az erény' ösvényét, szívesen jártam templomainkat, tisztelém az egyház' szolgálait, örömmel társalgottam körülben, mert csak nemesbültem érzéseimben, 's erősödtem hitelveimben. Oh bár soha sem távoztam volna el egy derült elméjű, őszinte, erénydús F. barátom társalgásától, mi szellemi, mi szerényen nyájas volt ő! Hányszor oszlatta szét kétkedéseim', 's tanácsát híven követve a' nagy város' zsi-bongó kényelmei közt sem vesztém el nyugalmamat, nem jó kedélyemet. — De alig hogy hülni kezdettem iránta, nyomban volt ezer baj, 's roszra ingerlő kisértet. Először csak hideg 's egykedvű levék a' religio, a' papság iránt — később kerültem a' templomot, 's szívesen nem találkoztam a' hit' fölkentjeivel. 'S az erkölcstelen és hitetlenek elménczkedései gyűlöletre ébresztettek, utáltam mindent, mindent, mi csak szentnek nevét, avagy színét viselte. — De jaj ekkor szörnyű veszélybe dültem — veszélybe, 's itt elalélt az erőtlen, 's hirtelen orvosi-se-gély hivattatott! —

VIII.

Fridrik ismét magához jött, 's fölcsoódván aléltságából e' két szót rebegte bágyadt ajkain „Atyám! és hugom!” Az orvos tiltott újabb beszédet, mert még mindig élet 's halál' félelme, 's reménye közt habozott, 's gyógyulást csak később várt! De látván később a' lelkigyötrelmet, melly kínosan emészté testi bajánál, ennek orvoslására kevésbé megerősödvén betege, hason gyógyszer lelki vigasztalásban vélt találhatni, 's így a' plébánosnak javasolta a' földerítést. —

Legtisztább értelme, legfogékonyabb kebele, legvidámabb kedélye volt egy nyugalmas éj után, illy tájban üdvözlötte őt, a' valóban ritka gyöngédség, és felebaráti szeretettel ápoló házi úr — Mint mult éjjel csendes volt szenderedése önnek? Édes, igen édesen aludtam, 's egészen újulva érzem magamat, csak fölébredésem előtti álmam ijesztett, és aggaszt most is! Atyámat haldokló ágyán láttam, intéseit hallám, kérve ősei' dicsőségére, elhunyt anyám' felejthetetlen emlékére, lennék hív hitemhez, hazámhoz, 's királyomhoz. Könyes szemekkel buba lesujtva térdelt ágya mellett egyetlen hugom Carolin, 's bennem fölkölt a' megvetett atyai intés' szózata, föl a' hálaadatlanság, 's elfajult magzat' szörnyü bűnének pokol érzete. Hugom, engem minden fölött szerető hugom' kerserve, 's mind ehhez még szerencsétlen helyzetem. Oh Isten' küldötje adj vigaszt, látd a' nyomor meglágyítá

szívemet, az ég' kegyesen gyógyító keze ismét meleg érzésre hevíté a' szent erény és vallás iránt keblemet. Oh ha vissza adnád nyugalmat lelkemnek — vissza barátomnak 's mindkettőnknek — ne borzadj, 's ne iszonyodjál tőlem el. — Itt rövid rajzban adta előéletét, 's ebben botlását, 's egy titkos társulatbani keveredését! Erre szelíd komolysággal válaszolt a' jeles férfiú! A' papnak soha nem szabad a' benne helyheztetett bizodalmat kijátszani, 's a' megtérőt nyílt karokkal fogadja mindenkor, tisztább öröm nem enyhítheti tövises pályáját, mintha az eltévelyedetett ismét az üdv' útjára vezetheti, tudja miként az égben nagyobb az Isten angyalainak öröme egy megtért bűnösön; mint száz igazon! — Ön tehát levetközte a' vallás iránti minden nemesb' érzést fagyasztó közönyösséget! 's az Isten malasztja által sikerült önbe ismét hitet csepegtetni — meggyőződött, hogy ama csillámfény, melly a' vallás gúnyolók' elménczkedésein átvillan, csak lidérczfény, 's nem valódi tiszta nap! Hogy az újabb hitetlenek' könyvei nem rejtenek ismételten bölcseséget, hanem inkább a' régi előítéletek és tévelygéseket, más modor 's köntösben öltöztetve, mik szászorta megczáfoltattak. — Látta, mint bitorolták a' fölvilágosodás' szép hírét, ama nagy nevű férfiak Voltaire, Rousseau, Diderot 's egyebek — kik fölvilágosodásukat a' sötétségben keresték, 's minden okosságukat a' kétségben 's tagadásban helyezék! A' katolika hit' szentégét önnek bebizonyítottam 1-ör tanja tisztasága és szentségéből, 2-or annak csudálatos öszvehangzásából az emberi természeti szükségekkel, 's az

észnek kívánataival. 3-or Csudálatos terjedéséből, melyet szegény tanítványok az egész világon hatalmas császárok ellenében, három százados üldözés közepette is az egész világon nem fegyverrel mint Mahomet—nem felszabadított emberi szenvedelmeknek kedvező tanítással, hanem szigorú erkölcs követelésével elterjesztettek 4-er Bebizonyítám, miként tisztán 1800 éveken át Üdvözítőnk' szent hitét egyedül csak a' katholika egyház tartotta fönn, 's mind ezt ön már elhívén, nincs egyéb hátra, mint béküljön ki Istenével, 's aztán bízza reám, mint fogom én kibékíteni földi királyával. — Ez utolsót annál inkább remélte, mert szerte szálongott a' hír, hogy kegyelmet adand mindenkinek a' jó Fejedelem! 'S valóban Fridrik kibékült szent gyónás által az Istennel, 's a' nyerendő bocsánat reménye, hogy ismét szabad lesz honában, nem kell titkon lappangnia — 's hogy talán mi hamar árva hugát ölelhetendi, életre vídító malaszt volt reá, 's már az orvos is gyógyulást ígért. —

IX.

Szívet indító sors, egy feselő korában árván maradt leány! — De még ennél is nehezebb jutott az árva Carolinnak, ő még szerette testvérjét is, kit elveszte atyja' ehúnyta után, mert felőle csak annyit tudott, hogy Fridrik Majlandból eltűnt, 's őt szinte pártoskodás gyanúja terhelé! Szörnyű helyhezet egyetlen gyámolítójától,

illy körülmények közt megfosztatni, 's rettegni azért, mi még érheti szerette testvérjét! — Még azonban itt nem tellett meg keserüségének pohara; — Fridrikkel Carolin másik szív reménye is elenyészett, Alberto, Fridriknek barátja — már jegyese volt! Valóban súlyosan nyomult fölibe az ég' próbáló keze, de adott a szomorítottinak malasztot, adott jeles egyházi barátban vigasztaló őrangyalt, 's így nem sujtatott kétségbeesésig le, hanem inkább erősödött Istenben bizodalma! Mint írók, a' genfi tó felé ment Carolina barátjával, beszéd közt sétálva közeledtek a' parthoz, mintha titkos sejtémény vontá volna őket oda. Nézték a' csöndes tó' síma tükrére, de sötét füst nem mutatkozott — 's így nem a' gőzhajó megérkezésének reménye sem! Dobogó szívvel fordultak tehát, 's visszamentek a' kertbe ott élvezendők a' természet' ártatlan örömeit! 'S ím fölnyílik a' kert' ajtaja 's levelet nyújt egy szolga az egyházinak által. szerény kíváncsiság szerető szívből, nem gyanús kebelből támadt Carolinban, 's az ezt sejdítő barátja fölolvása tartalmát! „Lombardia a' legszebb s legóhajtottabb napnak örül ma! a' kegyelem, a' feledés, a' bocsánat' eredménydús dicsőült napjának! A' vas korona hideg karikája fölolvadt a' kegyelmes szív' szent melegében, 's eddig még nem bírt ékesség' gyöngyei ragyogják körül a' hálaadó alattvalók' hála örömköneyei! Mert a' fejedelmek legjobbika dicsően uralkodó, 's Majlandban megkoronázott Ferdinand ő Felsége közbocsánatot hirdetett!“ — Áldás, áldás kiáltott föl Carolin, a' jó Felségre, lám ő nekem is visszaadta testvérem', vissza talán, vissza még azt is, ki

hívséget ígért nekem! Oh mi dicsők a' nagyok, ha a' szeretet, ha a' kegyelem' képében mutatkoznak magas trónjokon! A' földi pompa és méltóság' szemfényvesztő ragyogása elenyészik, e' mennyei erények' ellenében! Soha nem hódíthat fejedelem népeket inkább meg, mint kegyelmével! — Így fakadtak meleg érzései ki nyílt szavakban, a' már könnyebben léleklzőnek, mert a' folytonos ború fölfoszlani látszott 's azon keresztül remény sugar' csillámott — hogy ő bár árva, de nem egészen, mert testvérjét, 's evvel jegyesét visszanyerheti. —

X.

Az írásnak szavai „hogy ki Istenben bízik, reményében meg nem zavartatik.“ — Carolin a' vallás' ápoló dajka karjain növekedvén föl nem ingadozott, még a' leglesujtóbb körülmények közt sem az égben helyezett bizalmában; gyakran forró imában esdett kegyelmet 's vigasztalást Istentől, így mostis, hogy az egyházi férfit lelkét erősítő 's reményt élesztő szavakkal tőle bucsut vön; alkonyodni kezdvén a' nap e' szokott idejében, a' szent kereszt előtt térdre hulván végezni akarta illy képen kedves imáját „oh magasságbeli! hozzád, szent imában törekszik lelkem, a' hit, remény, 's szeretet' szárnyain fölemelkedni. — Tekints kicsinségem semmiségre, 's támogasd szent malasztod' mennyei ihletével gyarlóságomat. Löveld hullámzó keblembé a' boldogító remény' biztató sugarát, hogy általa erősödvén, a' baj és viszon-

tagság' zavaros árjainak közepette se csüggedezzen soha búsongásában a' kétségbeesés' örvénye felé! — Hanem inkább ajtatosan imádván bölcs végzeteidet, csöndes fájdalommal viseljem reám mért látogatásaid!" —

Mint máskor, úgy most is bizonyos enyhítő érzés lebbent átal sebhedt szívéen, ez áhitatos ima után! — Mélázva 's kedvesen tünődve ült a' tóra néző ablakánál, majd várva várt testvérjének, majd hön szeretett kedvesének emlékével, az ebből előtermett képével! Testvért és jegyest egyszerre remélni szinten megzavaró öröm, 's úgy tetszik, mintha az emberi kebel egyszerrei élvezésére szük lenne! De eme képzelet alkotta tünemények' enyelgése között villámként sujtott le olvadozó szívében egy fagyasztó gondolat, melyet az elhunyt 's felejtethetlen atyja' utolsó szavaira való visszaemlékezés szült! — Atyámnak, jó Atyámnak ez volt hozzám utolsó intése — így tört ki néma érzése élő hangokba — „kezed ne nyujtsd hívtelen polgárnak, ne vallástalan ifiunak“ — Hátha Alberto e' kettős bünbe esett! oh ekkor szörnyü gondolat, elkell fordítani tőle szívemet, mert ki hazája, 's királyához, ki Istenéhez nem hív, ki megfeledkezett ezek iránti kötelességéről, az néjéhez sem maradhat hív! — nem tartósan legalább! — De ő tudja hogy én vallásos vagyok, 's így vagy nem jövend hozzám, vagy kibékülend előbb az Istennel, ki a' kegyelmes Fejedelemmel! Illy és hasonló reményt és aggályt költő sejtelmeken ringatódzott egész az elmerülésig. — 'S ím föl pattan a' zár, az ajtó föl nyílik 's Fridrik szerette hugának karjai közé szalad! Soká, igen soká jöhetett az örömben el-

alélt testvér csöndesebb pillanatokra, míglen Fridrik húgának elbeszélhette, mint esett ő 's Alberto a' rosz társaság' kelepezéibe, mint szövődött egyik bajból 's bünből a' másik, még csak nem a' végső romlás tátongó örvényének széléhez jutottak, 's ebben már már lesülyedők valának, midőn az irgalmas Isten könyörült fölöttük, — elbeszélte mint jutott egy csekély vagyonú, de igen nagy felebaráti szeretettel lángoló Plébános' lakába, mint menté meg őt, és barátját az inségtől, sőt nem csak testi, de lelki haláltól, kitől fölvilágosítatva, ápoló szeretete által meglágyítva, mindkettőjük meggyőződtek, mi igazságtalan a' világ a' katolikus papság' erényei iránt, mi dicső ez jótéteményeiben, mi fáradhatatlan az emberek' földi és mennyei üdvösségök munkálatában! — Elbeszélte terjedelmesen, miként oszlatta föl az ő 's Alberto ellenvetéseit 's nehézségeit, mikkel a' szerényetlen hitetlenek szokták megszédíteni, a' könnyelmű 's tudatlanokat! 's hogy eloszlatta képzelt előítéleteik' gyászos fátyolát, 's hogy mindketten, ő és Alberto meggyőződve a' katolika hit' szent igazságáról, kibékültek az oltári szentségben ismét az üdvöket illy csudálatosan munkáló Istennel, ki az egyházzal, melly ellen gúny és megvetéssel annyit vétettek, ki a' kegyelmes fejedelemmel, megbánva azon pillanatokat, mellyekben a' törvényes hűséget megszegték, 's ezentúl fejedelmüknek rendíthetetlen hűséget esküdtek. — Alberto így kitisztulva a' bün és hibától, néhány nap mulva sietend hozzád, azon édes reményben, hogy őt jegyesekül most is elfogadja szíved! — Oh hála és dicsőség neked irgalmas Isten, ki testvéremet, ki jegyese-

met csak azért vezetted annyi viszontagságok' próba tűzén által, hogy ők jobbak, nemesbbek és erényesebbek legyenek. Most, most tapasztalom, hogy ki Istenben bízík, nem csalattatik — azért jer Fridrik Átyánk és Anyánk' kettős sírhalmához, rebegjünk ott hálát, a' kegyes, az irgalmas égne. —

Körmöczy Imre.

VIZKERESZT' NAPJÁN.

...Egy ritka csillag tündököl
Az ég' azur ivén,
'S a' bölcsék' szíve feldobog
Varázs tündökletén.

Sugára fönnen hirdeti
Az Izrael királyt,
Ki mint a' hajnal szétveri
A' sűrű észhomályt.

'S forró szívökben vágy lobog,
Köszöntni, látni őt,
A' jászol' szalma vánkosán
Már mostis szenvedőt.

'S keletről utra keltenek,
Túl völgyön és hegyen;
Vezérül utjokon lebeg
A' csillag fényesen.

Elérik Juda' városát,
 'S kiállva sok veszélyt,
 Könnyült kebellet kérdezik
 Az első jött személyt:

„A' kisdéd Izrael-király
 Hol üdvezölhető?
 Egünkön fénylett csillaga,
 Feltüntét hirdető!

'S jövének imádni őt a' szív'
 Leghőbb érzelmivel,
 Ki ur lesz a' föld' népein
 Hatalma' fényivel.“ —

E' hirre, mely mint égcsapás
 Űtött a' nép közé,
 'S a' zsarnokot mint éjeli
 Kisértet üldöze;

Herodes és a' gyáva nép
 Elbámul és remeg;
 'S a' kérdett főpap ajkait
 Illy szókra nyitja meg.

„Az üdvezítő Bethlehem'
 Szent földén születik,
 Mert a' proféta' ihletett
 Könyvében mondatik:

Judaea' térén nem maradsz
 Utósó Bethlehem ,
 Öledben tűn fel a' kiirály ,
 Ki ur lesz népemen.“

'S a' véres tervet forraló
 Herodes álnokul
 Meghíva a' szent bölcseket,
 Illy szó zeng ajkirul :

„Keresni a' királyfiut
 Buzgón siessetek ,
 Ha visszatértek , őt magem
 Imádni elmegyek.“

Sietnek ők, és utjokon
 A' csillag újra leng ,
 Mig a' fiúnak hajlokán
 Megállva , föndereng.

'S belépve , durva fekhelyen ,
 Roskadt fűdél alatt,
 A' szüz anyával föllelik
 Az égből szállt urat.

Borulva , térdet hajtának ,
 'S rebegve hő imát ,
 Elébe önti mindenik
 Hozott ajándokát:

A' tiszta fényben csillogó
 Aranyt, mint bélyegét
 Az érzeteknek, mik hiven
 Dagasztják' hő szivét.

A' tömjén' tiszta illatát,
 Minő a' szeretet,
 Melly ha szivünkben lángra gyult.
 Az égbe elvezet.

A' myrrhát tartós zálogul,
 Hogy e' szivérzeten,
 Nincs tér, idő, nincs csábítás,
 Melly majd erőt vegyen. —

'S bucsút veendők Bethlehem'
 Csodás vidékitől;
 Álmukban Isten' angyala
 Előttük tündököl.

És szól: „Herodes' vad szive
 Vészterveket koho'.
 Más úton térjetez haza,
 Hol béke 's üdv honol.“

Sujánszky Antal.

KIS GYERMEK' IMÁDSÁGAI.

1.

REGGEL.

Uj napra kelte föl
Kegyemed Istenem,
Ujul lelkemben is
A' hálaérzelem

'S im gyöngé ajakam
Rebegve mondja-el,
Hő esdeklésimet
Az uj nap' jöttivel.

„Erőtlenségemet
Malaszttal gyámolyítsd,
A' bűn' töviseit
Lelkemtől távolítsd.

A' jó szülékre hintsd
 Böven áldásodat,
 És tőlem el ne vond
 Vezérlő jobbodat.

Hogy szent ösvényeden
 Járjak, 's félelmedet
 Őrizzem gondosan
 Mint drága kincsemet.

II.

ESTVE.

A' nap leáldozott .
 Sötét homály borong ;
 Toronyból a' harang
 Hálára intve kong.

Én is letérdelek
 Szegény kis gyermeked
 Előtted, oh Atyám !
 Imádni szent neved.

Engedd az éjszakát
 Pihenve töltenem,
 Uj áldásod gyanánt
 Derüljön reggelem.

Szeretet' Istene !
Áldmeg szüléimet ,
'S te szent védangyalom
Őrizz még engemet.

Szabó Imre.

ISTEN IMÁDÁS.

Ha üdv, szerencse elhagyott,
'S a' csalfa álbarát,
Ki üdveid közt bókola
Nem nyújtja gyámkarát.

'S kamrád' sötét ölén csak a'
Bu 's fájdalom veled:
O mond az éltető vigaszt,
O mond: miben leled?

Ne félj, ne félj! ha van hited
Ne rettegd a' jövőt,
Ha van keblednek Istene,
Ha el nem hagytad őt.

Imádkozván malasztos ir'
Fog szüdre omlani,
Mert boldogító érezet
Az Istent áldani.

Szelestey László.

BÜNÖS NŐ.

I.

Szép volt a' nő, ledúlt vonásain
Most fájdalom' borúja ül,
A' büntudat' lesújtó kínai
Beszélnek szemnedűibül

Lehajtja bánatos fejét, 's a' föld'
Porán zokogva térdre hull,
Nem szól, esdőn csak ég felé tekint,
Azt hívja védőtalmaui.

,O! hagyjatok — kiált keserviben
Az üldöző csoport felé —
Önérzetem' maró kigyója megrohant
'S bűnöm jutalmát megelé'.

De a' csoport vadan tolul nyomán,
'S bűnös szidalma végtelen,
Mig szégyen, és kín terhitől a' nő
Leroskadt életjeltelen. —

II.

Mi jobb az életnél? mi édesebb

A' tiszta szív' fohászinál?

Jobb, 's édesebb a' bűnös' érzete,

Ha biztató kebelt talál!

A' porba hult nő fölveté szemét,

És Jézus' arczát látta ott:

A' vész után szivárvány tünt elé,

Melly szivborúin áthatott.

A' részvevő arcz milly dicső vala!

'S magasztos, mint a' napkelet,

Rajt' volt, miket megirt a' biblia, —

Kérdés, 's reá a' felelet.

'S a' tévedőkhöz szól a' Jézus, kik

A' társbűnöst szidalmazák,

'S ők mint a' verseny' győzött hősei

Megszégyenülve álltanak.

,Ki nem talál bünt tiszta kebliben.

Vagy rosztahajló érzetet —

Az légyen első, ki a' nő után

Hajítson büntető követ!

Igy végezé szerény dorgálatát

Szent Jézus a' csoport előtt, —

'S ki bünkövet hajitna, egy se volt

Az öntudat rabok között.....

'S az Istenember fölsegélve majd

A' föld' porában térdelőt:

Mig élte tart, a' büntövis helyett

Erényfüzér diszíti őt.

Halász József.

MERENGÉS.

Gyakran kiint a' csöndes alkony
Szobámból engemet,
Midön a' nap minden sugárt már
A' bércz mögé temet.
'S fölállok a' hegy' zöldes oldalára —
Szent íhletéssel telve a' kebel:
Magasra száll a' lélek' gerjedelme,
Magasra, mint az ég' örök szerelme
'S a' természettel együtt ünnepel.

'S merengve buzgó mámorában
A' hit' malasztja szállja meg,
'S imádja mintegy öntudatlan',
Kitől csak a' bűnös remeg!
'S ha fölzeng benn falun az estharang,
'S buzgón csendelg e' hang az ormokon:
Megnyílnak ajkim e' szelíd imára,
'S lelkem a' sziv' ez érzékeny szavára
Hitében a' nagy éggel lesz rokon.

Szelestey László.

S A L A M O N.

I.

Dávid uralkodásának negyvenedik és utolsó eszten-deje folyt; az erőskaru bajnok, ki egykor a' hatalmas Góliátot egy sima kővel földre sujtá, 's kinek neve a' filizteusok' rettegése lön, most aggságtól és kórtól nyomatva gyöngé volt testében és roskadozó; — eltűnt a' hősi testalkat' parancsoló állása, elenyészett ígérő tüze a' szemeknek, 's minden a' mi földi volt rajta, a' táton-gó sir' nyílt ürege felé látszott hanyatlani. Lelkét is meg-dönték a' testi bajok, 's ki egykor országos ügyeket inté-zett mély belátással, most hasztalan vártak tőle tanácsot Izrael' vérei, hasztalan fordíták esdőleg hozzá szemeiket, mert ő második gyermekkorának sietett elébe. Az orvo-sok' mestersége mindent iparkodott elkövetni, mi a' be-teg király helyreállítására jónak találtatott; de az emberi tudomány' törekvései süker nélküliek voltak, hol a' termé-szet vitte véghez munkáját változhatlan törvényei szerint,

itt segílyt csak az ur' csudatevő keze nyujthatott volna, de ő bölcseségében kiszabta az útat, mellyen teremtményeinek örök szabályok szerint járni kell, 's határt tűzött az ember' életének, mellyen túl lelkünk — az égi szikra — elporló testünkkel nem folytathatja egyesületét. — Dávid' szolgálai, mindenkép gondoskodva királyuk' életéről, Izrael' legszebb szüzét, a' sunemi Abiságot, rendelék kórágýához, hogy a' nagy beteg' hű ápolója egyen.

A' királyi előcsarnokban aggódó szízzel gyűltek össze Izrael' vénei, a' főpapok, tanácsosok és Dávid' gyermekei, ezek közt Adonia, Hagithnak szülötte; tanakodásuk a' nép' ügyeit, az elnyomottak' panaszait, és a' törvények' gyakorlatát illeté. Előhívták Abiságot, ki többnyire egyedül volt a' király' közelében, hogy tőle mintléte felől tudakozzanak; a' válasz azonban, mellyet nyertek, nem vala földéritő, 's az összegyűltek bús arczczal távoztak lakjaikba, egy része csüggedten fohászkodva föl Istenhez, hogy tekintsen népére könyörű szemekkel 's nyujtsón védőkart feléje aggodalmiban, mások pedig, Adonia' sziveltebb barátai, a' károkat fontolgták, melylyek Izrael' népére az elhanyagolt kormányvitelből erednek, 's merészebben ébredt föl agyukban a' gondolat, melly már magányos összejöveleteikben Adonia által lelkökben megpendítettett, bár Dávid engedné át erőtelen karából a' fiatal és ép Adonia' kezeibe a' királyi pálczát. Mindnyájan távoztak, miután Adonia még néhány titkos szót váltott volna Isabbal, meghitt baráti' egyikével, éjelre lakába rendelvén őt és társait tanácskozás végett, 's a' királyfi egyedül maradt Abisággal az előcsarnokban.

Adonia romlott szívü volt, magzati iránt tulságos szeretettel biró atyának és kevély anyának gyermeke, ki-be a' pártütő Absolon' lelke szálla. Midőn megpillantá először Abiságot, azonnal mély szerelem lobbant föl szívében iránta, mellynek nyilatkozásit a' szüz nem hallgatta meg elejénte; később azonban megtudta, milly tanácsot forral Adonia barátival, 's hiuságának hizelegvén, rövid időn királyi férj' nejévé lenni, viszon-szeretete egyetlen föltételéül köté ki, hogy Adonia a' kezdett úton minél gyorsabban iparkodjék előhaladni, mert őt nőül birni csak akkor fogja, ha atyja' tronjáról nyújtja kezét feléje. 'S így váltak el e' beszélgetés után egymástól; a' szüz, kinek szívébe már gonosz indulatok furák magokat, a' királyhoz menve, Adonia pedig baráti' társaságába sietve, hogy őket teltre birja heves szavaival, 's a' gonosz merénnyt, melly szerint atyja' királyi székét vala elfoglalandó, minél előbb bevégezze.

'S úgy lőn, a' mint vakmerőségében ohajtotta; barátai, Ioab és Ab-Jathár, segéd kezeket nyujtának neki, sőt hamis ékesszólásának sükerült testvéreit is részére csábitni, egyen kívül, a' ki nem volt Jeruzsalembe. A' bün' titkos műhelyéből még azon éjjel követek küldettek mindenfelé, hogy Juda' minden emberét Adoniához térítsék, a' legékesebben szólók pedig a' fővárosban és közel környékén széledtek el, hogy mindazokat, kik Adoniát királyúl ismerni készek, másnapra meghijják az áldozat ünneplésére, mellyet Adonia számos juhokban és szarvasmarhákban volt az urnak engesztelésül bemutatandó, hogy az ünnepély' pompája és fénye annál több gyöngé-

hitűnek kábitsa meg fejét 's ragadtasson fegyvert velök árulói czélja mellett.

Adonia nem első fia volt Dávidnak, ki vakmerően föllázadt ellene, 's az országlást erőszakkal kiakarta csikarni kezei közül, ismeretes Absolon' pártütése, ki erős haddával nem csak rettentően megrázkódtatá atyja' királyi széket, hanem maga Dávid csak gyors szökés által menekülhetett fia' üldöző kezei közül. — A' hű barátok közt, kik Dávidot ekkori bujdosásában Arabia pusztái felé kísérték, volt Nathán a' bölcs látnok, és Salamon, Dávidnak 's Bath-Sebának Uria' egykori nejének fia, a' király szemeinek főgyönyörüsége mind ékes termete 's kedves szépsége miatt, mind kivált, mivel benne kisedet korától rendkívüli lélek és ész jelenségi látszottak, miktől Dávid, az országát és népét hön szerető, egykor fényt és dicsőséget remélt Izraelre. Mostis, midőn barátai' közbejárásával seregek' gyűjtésében fáradoznék, mellyeket őt haddal üldöző fiának ellene állithatna, fő gondja Salamon volt, az ő sorsán csüggött szive leginkább, 's aggodalmak, mi lenne a' nagy reményü ifjúból, ha a' csata véletlenül nem kedvezőleg ütne ki, 's ő és fia a' rossz indulatu Adonia' kezei közé kerülnének, nagy részét tevék gondjainak.

Ez aggodalmak és azon gondoskodás, hogy Salamon' jóra hajló szive 's élénk esze, minél jobb útra vezettesék, arra bírák a' királyt, hogy őt a' tábortól eltávolítsa 's egészen Náthán' gondoskodására bizza, ki neki távol a' csaták' zajától 's távol egyszersmint a' királyi udvar' vakító pompájától nevelője 's oktatója legyen. — 'S ez

időtől fogva Náthán oltalma alá vevé Salamont, 's messze országokat utazott be vele, hol tudományok és mesterségek virágoztak, eszét szüntelen az igaz' megfogására oktatván, míg szívébe a' jónak egykor kedves gyümölcsöket hozandó magvait hintené, 's lelkét a' nagy', szép és nemes' szeretetére buzdítaná.

II.

Három vándor állott Hebron hegye' egyik csucsán, Jeruzsalem' ékes épületein és Dávid' erős várán gyönyörködtetve szemeiket, 's ajkaikról a' viszónlátás' azon édes örömhangjai repesének a' város felé, mellyel a' messze földekről megtérő utas szokta honát, szülővárosát üdvözölni. 'S a' mint így, az öröm' derítő könnycseppeivel szemökben, állnának, némán üdvözölve a' rég nem látott kedves vidéket 's ölelő karokat tárva a' város felé, egyszerre számos csoportozatot látnak az alattok fekvő völgybe a' város felől vonulni 's Roget' kutja körül megtelepedni, a' zajongás' azon nemével, melly maga már szokatlan és rendkívüli tetre szokott mutatni. A' távúl eső vándorok nem voltak képesek az alakokat egymástól megkülömböztetni 's fürkésző szemök hasztalan iparkodott ismerősre találni a' csoportozatban; 's csudálkozásuk mindinkább nőtt, midőn Szohelth' kövéről áldozatok' vétérét láták alá patakzani, 's rá azonnal roppant füstgombolyagot fejleni ki az emésztő lángok közül, melly néhány percz alatt az egész völgyet sötét jóslatú fekete lepelkint

borítá el, felhömpölyögve a' ritkább levegőn keresztül utasink' lábaihoz 's a' sziklát, mellyen álltak, fölfüggesztett leplek gyanánt folyva körül; sipok' és czimbalmok' harsány zenéje késérte az áldozat tételt, melly közé harsány kiáltások vegyültek, Adoniát Izrael királyaul üdvözlők.

„Rejtélyesek az urnak útai!“ szólalt föl a' legöregebik vándoraink közül, midőn e' hangokat meghallotta, „Dávid, Izrael' boldogító királya meghalt 's Adonia fiára hagyta székét!“

„Nem halt meg Dávidunk; őt még megtartá Jehova népe' üdvösségére; hanem a' mit láttok, idegenek, az pártütő fiának vakmerő cselekménye, mellytől minden igaz szívü Izraelita visszaborzad.“ Így szólítá vándorinkat egy ismeretlen hang, 's midőn a' csudálkozók feléje fordultak, egy ősz férfit láttak a' szikla megül feléjük fordulni. „Kik vagytok ti, olly idegenek Izraelben,“ így folytatá szavait, „a' kik előtt ismeretlen a' mai nap' bús története, mellyen Dávidnak másodszor kelle pártütőre ön gyermekében akadni?“

„Jojada! lelkem' barátja, te hü gyámola Izraelnek — oh, hogy így kell hosszú idő lefolyta mulva ismét találkozunk!“ szólt a' vándorok' egyike, 's Jojada és Náthán öleléssel üdvözlék egymást.

Vándorinknak azonnal minden tudtára esett, a' mi Jeruzsalembe történt, és Salamon' szemei könnyekkel telének el, siratván a' nagyravágás' tévedéseit, mellynek már második testvére botlott csábító útjára, 's azonnal atyjához akart sietni, hogy őt balsorsa ellen vigasztalja,

's tiszta keble' hü ragaszkodásával némileg kárpótolja azt, mit a' jó atyának többi fiai' hálátlansága miatt földi üdvéből veszteni kellett; de az öregek' tanácsai nem engedék szándékát véghezvinni. —

„Nem! nagylelkü királyfi!“ szólt Jojada, neked most Jeruzsalembe menni nem lehet, hogy áldozata légy testvéred' árulói fondorkodásinak, ha kezei közé kerülnél, oh egyetlen reménye Izraelnek; maradj te és Sabud itt elrejtve a' hegyeken, míg mi Náthánnal, a' mély bölcseségű látnokkal, a' lázangó népek közé vegyülünk; az ő tekintete szent Izrael' fiai előtt tiszta élete miatt, 's lelkem úgy látja, mintha őt Jehova' vezérlő keze hozta volna épen a' szükségek' idején közénk, mert ha a' pártütés' lázangó tüzét csillapítani vagy végkép elfojtani még lehetséges, egyedül ő az, ki e' tettet véghezviheti.

Bár nehezen egyezett az atyját látni 's védni akaró ifju ez indítványba; de még sem lehetett a' szeretve tisztelt látnok' rábíró szavainak ellenállnia. Kirendelék tehát a' viszonti találkozás' helyét, 's míg Salamon és Sabud barátja, Náthán' fia, az erdők' sűrűjébe vonultak, Náthán és Jojada Jeruzsalem felé indulának, a' csillapítás' és béke' jótékony ohaját vinni a' lázadt indulatok viharába, melly Adonia' izgatására — mint orkán a' tengert — zajogtatá Izrael' kebelét.

III.

A' pártütők lármás tivornyát folytattak a' völgyben, mohón emészték a' sült húst, melly az épen égő áldozat-

ból fenmaradt, 's Adonia' gonoszúl számoló lelke gondoskodott, hogy a' bor' folyásának vége ne legyen a' lakomázás közben, mert a' mámor kábitotta főket könnyebben és számosabban remélte pártjára csábíthatni, 's reménye nagy részben jól sikerült, mert mindnyájan, az Izraeliták és Juda' gyermekei, kik áldozat ünneplésére megjelentek, habár első lépéseket azon kíváncsiságból tevék is, melly a' néptömeget mindenkor seregestől vonja oda, hol szokatlan történik, lakomája' folytában tökéletesen pártjára hábulának, — annyira bizonyos az, hogy ki a' gonosz' hatalmába kis részt enged át lelkéből, az egészet rövid időn elvesztette.

Adonia pedig, a' pártütő fiu, nem a' vétek' piritó öntudatával, hanem az elfajultság' és nagyravágyás' vakmerőségével szívében, járt alá 's föl az összegyűlt népek közt, buzdítgatva pártfeleit, dicsérve a' legvakmerőbbeket, bátorítva azokat, kiket a' jog' és igazság visszatartó érzései még egészen hozzá állni nem engedének; úgy volt ő mint gonosz lélektől megszált bujtogató azon népnek közepette, mellyet jóra vezérteni, igaz ösvényen megtartani neki fő kötelessége lett volna. 'S miután az egész serget, melly lakomájára összegyűlt vala, illykép ismételve körüljárta, idején hívé, magát mint új királyt fényében bemutatni párthiveinek, 's bibor palástot öltve fölhágott Szohelath' kövére, hogy szavakat intézzon a' néphez, mellyek annak szívét végkép hozzá csatolják; már megnyitá ajkait a' vétkes ígére, mellyek atyját valának átkozandók, 's a' nép kábult mámorában' mélyen hallgatott, mérget színi magába az elfajult' szájából, mi-

dön véletlenül egy alakra esének szemei, mellynek látása elég volt, őt minden bátorságából kivetköztetni; a' szó elhalt mellében.

Mintha földből emelkedett volna föl, vagy mintha menyből szált volna alá, olly csudásan és jöttében senkitől észre nem vétetve termett előtte Náthán a' látó, a' nép' tisztelt és rettegett embere. Övig érő ősz szakála alatt összekulcsolt karokkal, némán és mozdulatlan tekintett Adoniára; bú honolt homlokán, szelid arczát sajnálkozólag emelte a' pártos királyfihoz, és enyhült tüzzel égő szemei mennyei lágysággal intő szózatokat látszottak Adonia' tévedt szívébe átlövelni akarni, a' harag és szemrehányás' minden jele nélkül; 's Adonia még sem volt képes e' tekintetet kiállani, felnyúló alakja összezsugorodott, 's szemei a' látó' arczáról gyorsan lesikamolva összegyűlt párthivei fölött tévedeztek, egy bátorító pillantás, éberítő tekintet után leselkedve azok közt, de hasztalanul. Valodi képét látjuk benne az öntudat által ostorzó rossz lelkiisméretnek, mert a' látnok' arczát ez alakban szemlélni Salamon' legszebb gyönyörűsége volt, 's Adonia, a' vétek' útján járó, nem mert vele szemközt megállani.

Sebes tűz gyanánt futott végig az egész néptömegben Náthán' neve, rettegést ébresztve a' párt' szövetségesiben, bátorítást pedig és jó reményt azok' szívében, kik a' csábításnak még nem lönek egészen martalékvivá.

Náthán előnyomult csendes halk léptekkel Szoholeth köve felé, 's midőn Adonia észrevevé, hogy a' büntető tekintetü látnok melléje akar fölemelkedni, mint világosságot rettegő gonosztévő, lehanyatlott az ellenkező olda-

lon. Náthán pedig széttekinte magas állásáról 's felnyitá a' néphez ajkait:

„Izrael fiai! Dávid még él, 's ő más fiut nevelt számotokra, ki benneteket királyi székén utána boldogitson! Jertek elaggott hős királyunk elé 's üdvözljük őt a' hü nép' örömhangaival!”

IV.

A' két ifju, sokáig tekintet némán alá a' hegytetőről, vizsga szemekkel iparkodván a' távulból kitanulni, mi sükerrel vezérlendi Izrael' népét Náthán' megjelenése. Salamon mély gondolkozásba merült, 's redőkbe szedett homloka, olykor tüzesen föl villanó szemei 's érzelmi mélységétől egypárszor mozgásnak indított ajkai azt sejteték, mintha lelkében két egyiránt hatalmas gondolat vína egymással, melyek közül csak bajosan juthat egyik győzelemhez a' másik fölött. Barátja sokáig nem merte őt elmerültségében háborítani; végre azonban, midőn a' távozott két őszt a' völgybeli sokaság közt egészen elveszték szemük elől, megszakasztá a' hosszas néma csendet, hogy Salamont a' rendelt találkozási helyre távozásra intse.

Az ismert kedves hang föl rázá Salamont gondolkozásából, de a' helyett hogy Sabud' távozásra hívó kezét elfogadná, nyugodtan és elhatározottan fordult feléje:

„Nem így, Sabud! veled nem fogok menni; itt keblemben a' hatalmasabb szózat, melly engem a' városba parancsol, 's én engedek neki, mert a' szív' sugallata

megegyező jóváhagyást nyer e' részben eszemtől; atyámhoz fogok menni."

„Hogyan barátom“ szól Sabud megütközve, „elfelejtéd-e a' veszélyeket, melyek nyomodban vannak 's melyeket csak úgy kerülhetsz el, ha elrejtve maradsz a' hegyekben, mint Náthán a' látnok javasolta."

„Mind tudom, oh Sabud!“ de a' kötelesség int, 's ha ezt latra vetem a' fenyegető veszélyek ellenében, amannak parancsol belsöm föltétlenül engedelmeskedni. Vagy illik-e ön veszélyemről, mely csak bizonytalan 's melyet ügyes vigyázattal elkerülhetek, illik-e arról gondoskodnom, midőn atyámat, a' legjobb atyát 's hazám' hatalmas gyámolát, a' legnagyobb és bizonyos vész környezi? Jaj nekem, hogy csak perczig is gyáva voltam engedni kérésteknek, mely az önbiztosítás' hiu vágyait fölebreszté bennem, szentebb kötelesség ellenében." Szólt Salamon 's a' város felé fordulva, bucsuzásra nyújtá kezét barátjának.

„S csakugyan távozol tehát, 's szándékosan keresed föl a' veszélyt, melytől ment lehetnél? Nem ostromlom akaratomat, mert ösmerem nemes lelked' föllengős gondolat-folyamát, melyet arra nézve, mit jónak találsz, soha sem hagysz gátoltatni. Jer tehát, együtt megyünk Jeruzsalmbe."

„Köszönet gondoskodásodért, nemes szívü barátom!“ mond Salamon 's mellére kulcsolá az értte dobogó keblet; aztán nyugodt mosolylyal, 's az észfölsőségtől eredő rábeszélői tehetség' azon biztos hangjával 's arcza' kedves derűségével, melynek ellenállni, lehetlen volt, folyta-

tá szavait: „Neked maradnod kell; mit álmodoztak ti veszélyről ott, hol rám nézve teljes biztosság van 's a' bajok csak atyámat környezik? Nem vagyok-e én már évek óta távol szülőföldemtől, 's nem változtattak-e a' hosszas útazás' kiállt küzdései sokat arczomon, melyről eltűnt azon gondolatlan simaság, minő a' királyi udvarokhoz tartozokét bélyegzi? Azon fölül, ki sejtené a' fáradt vándorban, elhanyagolt durva öltözetében Salamont az izraeliták' hatalmas királyának fiát; kit kényelem közt vélnek járni idegen földeken, 's kinek fény és gyarló pompa közt várják hazatérését? Te maradsz, Sabud, elmégy a' rendelt találkozási helyre, 's bevárod Náthán' visszaérkezését, nehogy ígéletünk ellen egyikünket sem találván meg, ő is veszélytől rettegjen ott, hol erre nincs szükség. — Béke veled?“

Néhány szót váltottak még az ifjak, mellyek az ellenkező Sabudat végre rá bírák, hogy barátja' szavainak engedve a' hegyeken maradjon. Salamon megindult Jeruzsalem felé.

Ég felé terjeszté karait a' hátra maradt, rövid fohászban oltalomért esdve Jehovához a' távozóra, 's a' gondolatban, hogy a' bizalommal esdő szív' imája meghallgattatott, megnyugvás lön számára. Szeretet lángolva szemében, bal kezét mellén keresztül kulcsolva, jobbját pedig oldalán függő szablyája markolatára illesztve, mint-ha a' távozót védni készülne megtámadók ellen, kísérte Salamon' gyórs lépteit a' hegyoldalon, ki a' fiui ragaszkodás' szárnyain, mint lég' szárnyas lakosa, könnyedén szökelt alá, dobogó szívvel 's szemeit folyvást Szion' ékes

épületre függesztve. — 'S im egyszerre, midőn Salamon még a' hegytövéhez sem ért, zajos tolongást vesz észre a' szüntelen vizsgáló Sabud a' völgy' sokasága közt: a' néptömeg rövid mozgás után két részre szakadt, 's az egyik — sokkalta számosabb — a' város felé vette útját csöndességben; a' kisebb osztály pedig zajos lármával a' hegyek felé vonúlt, egyre jobban közeledve a' hely felé, hol Salamon' útja ment, csudálkozva látá Samud egyszersmind, hogy a' mint Salamon e' nép tömeget közelebből megpillantá, egyenesen azon irányozta gyorsított lépteit:

Örvendő sietett Salamon a' közeledő csoport felé, azt vélve, hogy Náthánnal és barátival fog találkozni; de nem csekély volt döbbenése, midőn annyira jutván, hogy az arcokat is kiösmérheté, Náthán kívánt alakja helyett Adoniát látá közeledni maga felé pártütő czimboráival; a' visszavonulás már lehetlen volt, hogy pedig megfutamlás által gondoskodják üdvéről, Salamon emelkedett lelkével össze nem férhetett. Zajgó keblét csillapítva közeledett tehát a' férfiak felé, nem csekély szív fájdalommal a' fölött, hogy testvérét, kinek képét olly hiven viselte szívében messze utazási közt, ölelő szeretettel nem üdvözölheti. Az érkezők' nagy része főnakadás nélkül ment el mellette; de Adonia' tekintetét gyanuval telt kebele megmarasztalák arczatán; harag' és bosszú' tüze lövelt szemeibe, midőn azokat az ifju' alakján végig járatá, 's mit a' rokon szeretet nem tehete, a' féltékenység azonnal megismerteté vele a' testvért.

„Megállj vándor!” ordított kaján dühösségében, „szemeim megismertek: a' te neved Salamon, Dávid' fia.”

„Igen Adonia!“ válaszolt szeliden Salamon, „én testvéred vagyok, 's szeretettel nyujtom feléd jobbomat.“

„Gyilkosom vagy, koronám' és királyi pálczám' rablója,“ mond kardot rántva Adonia, „kardodat fegyvered felé nyujtsd, hogy küzdve végezd életedet, mert tud meg e' helyről nem távozol, míg súlyát nem érzed Adonia' csapásának; állj szembe 's küzdj éltedért, mert életedet kívánom eloltani.

Salamon csendesen voná ki fegyverét hüvelyéből, 's Adonia elébe lépett. A' két testvért borzadva fogák közbe a' jelenvolt Izraeliták, félénk szívvel szemlélendők a' vétkes tusát, mellyben Dávid' fiainak vére testvér kezektől fog kiontatni, 's akartalanul ők is kardot rántottak, fegyveres szemtanúi a' hallatlan küzdésnek. — E' pillanatban iszonyú jaj kiáltás hallatszót a' hegytetőről, 's az arra tekintők szemei egy férfi alakjával találkoztak, ki veszedelmes gyorsasággal sietett alá a' kiálló szirteken.

„Víjj utált testvér!“ kiáltott semmi másra nem figyelve Adonia, „mert ezerszer hagyom inkább átjárni testemen' kardod' hegyét, semhogy e' helyről bocsássalak, mert elárulni menél engem Dávid' királyi széke elé.“

„Adonia!“ szólt nyugodtan Salamon, „kardomat csak a' jó ügy' védletére viselem és súlyát csak Izrael' elenségivel akarom éreztetni; de testvérem ellen csak a' szeretet' fegyvercivel bírok. Hatalmadban vagyok, 's elveheted életemet, ha az botránykő gyanánt áll előtted; de ellened karomat nem emelem soha!“ 'S a' biztos kardot messzedobta az útfélre magától.

Csudálkozva hallgatók ez igéket az Izraeliták 's engesztelődött szívvél Salamon iránt fordultak Adonia felé, lesve a' szót ajkairól 's várva, miként fog a' nemeslelkű testvérrel cselekedni. Ő is illetődve látszott; — azonban elég volt egyszeri meggondolása, hogy Salamon által mindent veszthet, mit hiu nagyravágyása legkivántabb kincs gyanánt állított lelke elé, 's azonnal uj harag támadt keblében.

„Ne véd“ ugymond, „hogy gyávaságod erős karomat lefogja fegyverzeni; ha kardodat elvetéd is, tőlem nem szabadulsz, foglyom maradsz, 's éreztetni akarom veled, hogy hatalommal bírok életed és halálod fölött. — „Kötözzétek meg őt!“ parancsolá késérőinek; — a' megvakítottak engedtek a' parancsnak, és Salamont kötözve hurczolta el a' pártütő testvér.

V.

A' mint Náthán' megjelenése az áldozattételnél és intő szavai a' néptömeget két részre szakasztották, az egyik és sokkal számosabb csoport vele indult a' városba, hogy Dávidtól bocsánatot nyerve háborgás nélkül visszatérjen a' béke' és csönd' elhagyott ösvényeire, míg Adonia' némelly megrögzött párthivei — igen kis számmal — vele a' hegyek felé vonultak, tulajdonkép nem tudva mit teendők, csak a' rendbontás' kezdett útain megmaradni eltökéltek. — Náthán pedig és barátai Jojada, Zadok a' pap, Benaja, Simei, Rei 's Dávid' elhiresült

harmincz vitézei, kik mindnyájan nem vettek részt Adonia' pártütésében, egyenesen Szion felé siettek, bölcs tanácsot tartván a' királyi lak' előudvarában, hogy mit fognak Izrael' üdvére leghasznosbat cselekedni. A' mélyen látó ősz fiatal hévvel fejtegeté Salamon' bölcseségét és jeles tulajdonait, mellyektől az országra idővel a' legnagyobb hasznokat várhatni, előadá, miképen maga Dávidnak akarata már régtől fogva az, hogy utána Salamon üljön királyi székében, ki szeretett fiát csupán azért szakasztá el magától és bizta évek' lefolytáig az ő oktatásra, hogy a' szépremények, mellyekkel már gyöngéd ifju korában minden ismerőjét eltölté, annál biztosabban valósuljanak, 's a' jeles lelki tulajdonok annál szebb dszre fejlődjenek ki. Tanulás és elmélkedés közt öszült tanítója mind beutazta vele azon országokat, mellyekben akkor tudományok és mesterségek virágoztak, 's nem mint gazdag királyfival, kit fény és pompa elrekessen az emberek' azon osztályaitól, mellyeknél a' tudomány' kincsei összegyűjtve találtattak, hanem mint köz sorsú izraeliták fordultak meg a' legtöbb helyen, olykor — mint ezt Náthán bölcsen elintézte — inséggel és nyomorral küzdve, mert a' bölcs látnok mélyen tudta, hogy ezek teszik a' legjobb iskolát, mellyben senki sem fordul meg nagy haszon nélkül. Hosszú időt töltöttek a' lelkes görög nemzet' köztársaságiban, hallgatva a' mély értelmű bölcseket, kik Salamon' lelkét hatalmas emelkedettségre 's önállásra fejték ki, figyelve a' lángeszű költőkre, az erény' édeshangu tanítóira, 's vizsgálva a' művészek' dolgozatait, mert jól tudta Náthán, hogy alig van biz-

tosabb támasza az erénynek, mintha az érzelmek is, melyekre a' művészet' alkotmányainak hatni kötelessége, a' szigorú ész' érdekeibe vonatnak, 's mit ez, azért mivel jó, tenni, parancsol, amazok mint szépet teljesíteni könnyen készek legyenek. Megfordultak a' feníciaiaknál, a' kereskedés' szellemével és országboldogító hasznaival megösmarkedők; útjukba ejték Tyrust, hol a' hajó — és másnemű építéseknek láták remekeit, 's hazájok felé térve, még elvándoroltak a' Nilus öntözte Egyiptusba, hol csudálva láták az ember-észnek roppant hatalmát a' természet' erői fölött, mellyel a' számolva intézkedő mesterek hegyeket emeltek a' rónaság fölött, 's hol a' roppant szirtcsúcsok akadályozólag álltak czéljaik ellen, mint ujj intéssel pusztíták el azokat, 's varázs-erejü bűvösök-kint hegyet emeltek hegyek fölé, hogy a' csillagokhoz közelebb jussanak, 's hol a' föld' színét halmok és szírtombok egyenetleníték, mint roppant alkotásu orias, ki-nek feje a' hold' szarvába ütközik, söprék el a' föld' színéről, a' mi szemeiknek nem tetszett. Látogatást tőnek az araboknál is, mielőtt Judaeába visszatérnének, 's részt vettek a' mágusok' csudás oktatásaiban, — mindenütt, a' merre jártak, barátokat szerezve magoknak és jóakarókat Izrael' népének. 'S midőn Salamon hazájába tért, olly művelt eszü 's higgadt lelkü férfit üdvözölhettek benne honfiai, ki bölcseségben és tudományban felmulá Izrael' legvénebbait is.

Illy képet, és a' kép való volt, állita Náthán Salamon felől barátai elé 's mindnyájan örömmel egyeztek meg a' gondolatban, hogy őt Dávid atyjától királyul kérjék

ki magoknak, ki Izrael' hírnevét még nagyobb fenyre emelje az idegen népek előtt, mint volt Dávid' ország-lása alatt. Azonnal el is indultak, hogy könyörögve Dávid' színe elé járuljanak, magukhoz veyén szószólóul Bath-Sebát, Salamon' anyját.

Betegen és gyöngültebben mint valaha üle Dávid királyi székében, Adonia' pártütésének híre rombolólag hatott gyöngé szívére 's nagyon megrongálta azon életerőt, melly ereiben még hátra maradt; egymást érő sohajok fakadoztak keble' mélyéből eltévedt fiáért, kit roszaságában sem szünt meg atyailag szeretni; a' szép Abiság szolgált körülötte 's iparkodott derítő szavaival kedvet ébresztetni a' király' keblében, de a' vigasztalás' hízlgő hangjai nem birtak hatással Dávid' levert lelkére, melly külömben is, mintha rá ismerne az áruló nőre sejtéseiben, nem tudott hozzá tiszta vonzalommal ragaszkodni, 's közelében őt csak az orvosok' és barátai sürgető unszolására türte. — Az előcsarnokban rövid és elfojtott zaj támadt, mintha számosabban gyültek volna belé, még hangosabb lépésekkel sem merve a' beteg király' nyugal-mát háborítani, 's midőn Dávid szemeit az ajtó felé fordítná Bath-Seba alakját látta közelíteni maga felé; kelle-mesek voltak a' nőnek lépései, 's Uria szép hitésének arcán még most is bő jeleit lelete' látni a' fiatal asszony azon egykori ígésző szépségének, melly az erős király' keblét olly ellenállhatlan vágyakra ébreszté, hogy vét-kes botlásán már által esett, mielőtt föllobbanó érzelmeit az ész' elítélő széke elé terjeszthette volna, 's melly nagy részben szülő-oka lön azon lelket-rázó 's mély bűnbánó

kesergéseknek, melyeket Dávid' zsoltáraiban elpanaszolva találunk.

Bath-Seba mélyen meghajtá magát a' király előtt 's üdvözölte őt; Dávid pedig felszólala: Asszony! mit kívánsz tőlem?"

„Uram és királyom!“ válaszolt Salamon' anyja, „Megesküvél szolgálnod az Urra a' te Istenedre, hogy fiad Salamon legyen király utánad és üljön széken. 'S lásd ime, Adonia királylyá emelte magát, és te uram király, nem állsz hatalmaddal ellene, mintha semmit nem tudnál pártütéséről. Pedig te vagy uram, az én királyom, és egész Izraelnek rajtad függenek szemei, hogy te mondd meg nekik, ki üljön utánad a' királyi széken. Mert ha egykor atyáidhoz költözöl, én és fiam Salamon üldöztetni fogunk Adonia által.“

„És hol van az én fiam Salamon?" szolt fölsohajtva Dávid.

„Ő messze országokban vándorol, mint tudod oh királyom!“ válaszolt gyorsan Abiság's a' harag' és féltés' pillantásait lövelte Bat-Sebára, „ő távolabb van tőled, mintsem e' bajban segíthetne.“

„Oh nincs, nincs ő távol tőled,“ fölszólalt Bath-Seba lángoló örömmel, „Izrael' Istene haza vezérelte szerelmes fiadat Salamont, hogy örvendjenek szemeid látásán, és erős karától gyámolást nyerj a' pártütő Adonia ellen.“

Dávid' komor arcza fölvidult és szemei örömkönyek' édes forrásává lettek; fölemelkedett székében, 's mintha ölelésére terjengetné karait, mondá reszkető hangon:

„Hol van fiam Salamon, hol van szerelmes fiam Salamon?”

— Náthán és társai léptek a' király elébe, mély meghajtással üdvözölték őt, 's a' tisztes látnok közeledt a' királyhoz, hogy lábaihoz boruljon, de Dávid karjaiba fogá föl őt.

„Ennyi öröm egyszerre!” szolt Dávid kifejtözve Náthán' karjai közül, „áldalak téged, oh Jehova, mert meg vigasztaltad a' te szolgádat vénségében 's eljövél búját örömhírekkel letörteni.” 'S végig jára a' jelenlevők közt; „De hogyan, Salamon nincsen köztetek, miért nem siet ő szerető atyja' üdvözlésére?”

„Uram király!” mond Náthán, „biztos helyen hagyám őt, a' hegyek' rejtekében, mert nem akartam Izrael' reményét a' veszélynek kitenni, nehogy Adonia' hatalmába kerüljön, ha vigyázatlanul találna Jeruzsalem' falai közt megjelenni; de intésedtől függ csak 's azonnal megyek és karjaidba hozom őt.”

„Menjetek tehát,” szolt sürgetve Dávid, hozzátok el őt és üdvözöljétek mint Izrael' királyát; mert esküszöm nektek, hogy őt még ma királyi székembe ültetem.”

A' király' szavai örömmel tölték el a' jelenlevőket, és sietve indulának, hogy a' kegyes parancsot teljesítsék; Bath-Seba pedig leborulva kulcsolta át Dávid' térdeit, hálát mondván neki a' miért anyai szívét anyira meg örvendezteté. — 'S im, a' terem' ajtaja megnyílik 's kifáradva, izzadtan és portól ellepetve, rohant be Sabud, szóhoz nem juthatott izzadsága miatt, 's a' mint erővesztetten egy székbe hanyatlott, látása borus sejtésekkel

tölté el mindnyájoknak szívét. Csak így volt, ki a' többiekétől külömböző érzelemmel néze a' lankadt szép ifjura, kinek szívében uj, eddig ösmeretlen érzélem ébredt, midőn az erő-teljes testalkatot a' baráti forró ragaszkodás' fájdalomtól lesujtva látta maga előtt, — 's kivel a' mélyebb érzélem, Adoniához hiuság és nagyravágyás szülte ragaszkodását feledheté — Abiság a' sunemi szép hölgy.

„Oh fussatok és mentsétek meg Salamont, — Adonia elfogta őt!“ szolt végre, miután annyi lélekzethez juta, hogy e' néhány szót fuldokolva elmondhatá.

Mindnyájan megrettenve 's mozdulatlanúl álltak, mintha lehetlen volna eszökkel, melly csak épen most a' legszebb remény-nyujtásnak örvende, e' gyászshirt elhihetni. Dávid jajt kiáltva alélten rogyott vissza székébe.

„És mégsem indultok,“ folytatá Sabud szavait, „miért bámultok rám álmélkodva hasztalanul? Igen, ő elfogatott, mert nem volt elég ereje, ellenállni vonzalmának, melly őt atyjához unszolta; elhagyva engem, hogy téged visszatérőt várjalak meg indult Jeruzsalem felé, 's utjában Adonia' pártfeleinek kezei közé került. Láttam miként rántott az egész vadcsoport kardot az egyes vándor ellen, 's azonnal eszméletlenül rohantam védelmezésére; de a' nemes szivü férfi elveté kardját, midőn látná, hogy azt testvére ellen kell használnia, 's megkötözék őt. Én pedig visszafordulva ide siettem, hogy a' veszélyt neked, nagy király, és erőskaru vitézidnek tudtotukra adjam. Oh miért veszteglünk itt tovább

— oh miért vagyok én szabad, midőn Salamonnak, lelkem' felének, rossz testvére' rabbilincseiben kell sinleni!"

'S talpon állt a' nemes ifju és vele mindnyájan, hogy Salamon' szabadítására induljanak. De az előre látó Náthán, ki illy hirtelenkedésről semmi jó sükert nem reméle, lecsillapítá a' hősi hevet, 's rövid ideiglen veszteglésre birta őket, míg ő és néhány előkelőbb vitézek elmenének, Dávid' fegyvereseit összegyűjteni 's csatarendbe állítani.

„Szép jövevény!" suttogá egy asszonyi hang Sabud' füleibe, „te hévvel szerető barátja vagy Salamonnak?"

„Nélküle nem élhetek, mint nem a' föld a' nap' melegítő heve nélkül; lelkem összeforrva van övével, 's ha őt baj éri fogságában, Sabud keserü halállal hal meg!"

„Légy nyugodt Sabud!" folytatá vigasztalva Abiság, mert ő volt ki a' bánkodó ifjut megszólította, „ha erőd és bátorságod olly nagy, mint hősi tekinteted mutatja, úgy Salamont megmentheted, én erre utat nyitok előtted!"

„Oh vedd hálámat örömadó ígéretedért!" szólt amaz lelkesülve. „Ha van-e eröm és bátorságom? nem kérde ezt, ki Sabudat ismeri 's tudja, milly forró barátság fűzi szívét Salamonéhoz. — De ki vagy te szép szüz, ki illy kedves reményt ébresztasz keblemben ígéreted által?"

„Az, kit Adonia szeret, ki iránt teljes bizalommal viseltetik, 's kinek csak egy nyájasabb szavába kerül, ki tudni tőle, hol rejti Salamont," mond Abiság, 's forró ragaszkodását eláruló mozdulattal hajtá meg arcát

Sabud' arcza felé; „maradj“ suttogá illetődött hangon, „maradj a' királyi vár' udvarában, hogy készen kapjon tudósításom.“

Sabud hálásan szorítá meg a' leány' oda nyujtott kezét, és saját keblét heves indulatok izgatván, nem érezé, hogy a' gyöngé kéz károsan reszketett az övében. — Mindnyájan távoztak a' királyi tereméből, Abisággal és Bath-Sebával egyedül hagyván Dávidot.

Míg Bath-Seba a' föleszmélő király körül forgolódnék, Abiság mellék ajtót nyitott meg, 's egy intésére előálló szolgának titkos üzenetü parancsot osztta ki, ki azonnal lóra ült, és lélek szakadva nyargalt Hebron' hegye felé.

VI.

Boldogtalan, ki a' balsors' üdv-osztó csapásit még nem érezte, mert őt az első baj kétségbe fogja ejteni; kit az élet folyam habjai gyöngé ölben ringatva szállítanak tovább, mert valójának lelki virága a' megállapított önösmerés' partjain nem verhet életbiztosító gyökereket, 's a' szerencsétlenség' szélvészekor alá fog sodortatni, 's nem lesz életerő belsejében, melly léte' törzsökéből uj bim-bokat fakasszon ki 's emeljen föl diadallal a' dülő sors fölött; boldogtalan kit e' földi élet elkényeztető anyakint, mindig csak édes itallal kínált a' lét' örömkelyhéből, mert őt az első keserü pohár földhöz fogja sujítani. Fogadd örök hálával, oh halandó! ha az ég' ura szerető

kezével sorscsapásokkal látogatja élted, ha testedet fáj-dalmok' tárházává teszi 's lelkedben marczongló kinokat ébreszt föl világ-intéző szózatával, mert illy viszonyok ápoló harmatcsöpjeit teszik a' léleknek, melyek által épülve nagy és nemes növénné emelkedik életed' fája, melly különben törpe cserje maradott volna, árnyat, tanyát és táplálékot csak szennyes férgeknek nyújtó.

Széttekint szemem Izrael' népe közt, és keresi a' férfit, ki a' lélek-fejlődés minden fokozatát meghaladva, urává lön a' daczoló sorsnak, melly a' gyöngé szivüeket eltiporja; kit a' külről jövő események érinteni igen de bántani nem tudnak; ki nem ösmer veszteséget, mellyet a' lelkében friss erővel fakadozó életforrás százszoros nyereséggel nem kárpótolna számára. 'S lelkem josló sugallata börtön' sötét falai közt mutatja őt nekem, mint áll ott becse' mély öntudatában, mosolygó arccal és derült homlokkal, keble nem szünvén meg észsülte örömök' forrása lenni szenvedések' közepette is.

Salamon ez, a' dicső-övezte férfi, kit Adonia' elfajult kezei mély börtönbe tartanak fogva, hová a' mindent átható napfény sugárának még csak hév alkatrészei sem jutnak el; a' kebléből fakadó mély fohások gyöngének vádolnák ugyan őt, ha nem tudnók, hogy azokat atyjához röpíti a' gondolat' szárnyain, szeretett atyjához, kit még egy óra előtt is látni 's ölelhetni teljes reménysége volt.

Közelgő léptek ébreszték föl a' foglyot andalgásából, 's a' csikorogva nyílt ajtón Adonia lépett be sötét ábrázattal. Harag szikráit szorva szemeiből fordult Salamon felé:

„Azért jöttem“ ugymond, „hogy okos intést hallassak veled, mely megmenti életedet, visszaadja szabadságodat; mondj le szent esküvel minden jogodról, mely által valaha atyám székét követelhetnéd, 's szabadon bocsátlak; ismerőid téged mindig igazságszerető békés férfinak tartottak, én bizni fogok szavaidban.“

„Adonia! testvérem! mit kívánsz tőlem?“ válaszolt megindulva Salamon, „arról mondják-e le, a' mit hogy jól kezelhessek, életemet e' napiglan a' tanulás és utazások' tapasztalásai közt töltöttem; létem' céljáról mondják-e le, mellynek hogy biztosan megfelelhessenek, mindent türtem eddig? Szentségtörő kezekkel hajtsam-e el a' kormánypálczáat kezemből, mellyet az úr, hogy viseljem gondját népének, kezeimbe adott? Ezt nem tehetem, Adonia! gyáva rablélekké süllyednék magam előtt, ha megfélekedzném hivatásomról.“

„Elég, elég!“ ordított boszuval telve Adonia, „röviden akarok veled végezni: e' foghely kétszáz lányira van a' föld' színe alatt, 's az ügyes egyiptusi mester, ki építője volt, úgy eltudá rejténi számos bejárásait, hogy az ide jutottnak semmi idegen hatalom által nincs reménye szabaduláshoz. Válasz tehát: vagy teljesited a' mit kívánok, vagy életed' fogytáig e' mélységben fogsz rabomul szenvedni.“

Salamon ellágyult lélekkel és mély sajnálattal néze testvére, 's midőn szelid pillantásai a' vad vonásokon mit sem enyhítenének, midőn látná, hogy Adonia' dúló indulatinak menthetlen rabjává lön 's a' kiengesztelésre semmi remény nem lehet, elhatározottan mondta hozzá

e' szavakat: „Látom, Adonia, a' fényvágó és nagyravágyás egészen megvakított; de bár milly szenvedéseket mérjen rám haragod, Dávid' királyi székéről le nem mondhatok, nem fényéért, melly hiuság előttem, nem a' hatalomért, mert minden hatalom az úr' kezében van; de tudom, mert az izraeli királyfiak közül csak én viselhetem annak férfiasan terheit; tudom, hogy a' nép-boldogító nagy terveket, mellyeket Jehova lelkembe sugalt, hogy édes hazámat fénypolczra emeljem általa, csak nekem van testvérim közül erőm létesíteni. Vedd a' fényt, méltóságot, hatalmakat, mellyel a' királyi szék környéztetik, csak engedd nekem, hogy tanácsadója, vezére és kormányzója legyek e' szeretett népnek, 's a' királyságon könnyen osztozhatunk: bird te kedvezéseit, én terheit fogom viselni.“

„Magad mondtad ki a' halálos ítéletet fejedre!“ szolt Adonia, 's nem hallgatva Salamon' engesztelő szelid szavaira, bosszút forralva indult az ajtó felé.

E' pillanatban hirtelen zaj és fegyvercsörtetés hallott 's a' megnyilt ajtón Dávid' vitézei léptek be, egészen megtöltvén a' börtön' tágas üregét. Adonia eszméletét veszelve bámult a' tolongó csoportra.

„Üdv neked Izrael' királya, mert azzá tön téged Dávid' akarátja,“ szolt Sabud, kilépve a' sokaság közül 's öröm könyekkel mēnt királyi barátja' üdvezlésére. 'S Náthán, és Jojada és Zadok 's számos Izraeliták tolongottak elő, Salamon' köntösét érinteni.

„Mint látod, jó útra vezettelek és megmentetted általam őt!“ hangzott egy asszonyi szózat, 's a' megdöb-

benő Adonia a' szeretett Abiság' alakját látta Sabud' oldalához simulni; minden vére agyába tolult, 's mintha kísértetet látna, meredt szemekkel nézte a' csoportozatot; utóbb magához térve átkozódásra nyitá meg ajkait.

„Átok fejedre, oh csalárd nő!“ kiálta neki rohanva Abiságnak, „te, kit egyedül szerettem e' földön, kiért mindent, mindent áldozék, te árultál el engemet? Eljátszottam Izrael' fiainak szívét, pártütő levék atyám ellen 's hatalommal bíró testvérem' karját fölingereltem magamra, 's mindent értted, ki csalárdul eladtál engemet. De boszut, örök boszut esküszöm mindnyájotok ellen!“ 'S egy rejtett ajtót nyitott meg, mellyen hirtelen eltűnt a' jelenlevők' szemei elől.

Náthán' intésére néhányan a' vitézek közül azonnal utána indultak, a' többiek pedig Dávid elé kísérték a' megszabadított Salamont.

VII.

Az utolsó események, mellyek Dávidot Adonia' pártütésében és Salamon reménytelen' elvesztésében érték, olly kártékonyan hatottak a' megrongált beteg' gyöngült idegzetére, hogy ájulásából mellybe őt Sabud' rossz hire dönté, sokáig nem térhetett magához, 's Izraelnek körüle összegyült vérei siránkozva várták a' perczet, mellyben atyáihoz fog költözni. — Ekkor megjelentek Náthán és a' vitézek a' megmentett Salamonnal, ki áradozó érzéssel repült atyja' kórágáához, átölelvén

öt remegő karjaival 's forró könnyekkel öntözvén térdeit, „Atyám!” kiálta szorult kebelével, „Dávid, szerelmes atyám! így kell-e látnom téged? ez az öröm, mellyet hazatérő fiad' meglepetésére készítettél? Ébredj, oh ébredj föl aléltságodból, 's áld meg szomorgó fiadat Salamont!”

Mintha varázs-szózat hatott volna Dávid' füleibe, megrázkodott testében, 's kevés idő múlva örömdérülten nyitá fel megtörött szemeit, fiára áldást 's Jehovának hálát suttogván e' végörömrért gyöngye hangon ajkai, 's az atya és fiu egymás' keblére borult, Izrael' két legnagyobb férfia, amaz végén egy a' hon' javára szentelt életnek, ez kezdetén a' királyi pályának, mellyet nálánál dicsőbben senki sem futhat meg.

Dávid távozni inté a' jelenlevőket, 's egyedül maradt Salamonnal. 'S az örök elválás' előérzetének e' szent perczében mondá el a' haldokló király végakarátát, 's adta könyező fiának ama szép intéseket és tanácsokat, mellyek csak a' földiektől való lélekben szülemhetnek mélyértelmű teljes tisztaságukban, 's mellyek' utóhangjai hosszú ideig rezgettek Salamon' keblében. — Midőn a' hosszú beszéd' végeztével az új király az előcsarnokba Izrael' és Juda' vénei közé kilépett, Dávid már nem volt többé!

Éjfél volt, 's a' királyi holt test körül, melly ki volt terítve Szion' vára legékesebb termében, két férfi áll, egyik barátját másik jó atyját, mindkettő Izrael' elhunyt királyát siratva. Mély beszédbe voltak egymással merülve, 's az órák hamar múló perczekként tűntek el

mindkettőre nézve, mert Náthán Izrael' leglelkesebb és legnagyobb eszü fiának adott üdvös tanácsokat az ország-kormányzás' fontos ügye körül, kiről tudta, hogy nála az oktatás' elhintett magvai jó földbe hullanak; itt vette-tett meg első alapja azon nagyszerű tervnek, melyre Salamon később a' kiszámított rendszabásoknak, törvé-nyeknek és intézeteknek az izraeli népet boldogító épü-letét emelte. — Hajnal felé volt, midőn a' koros látnok' gyöngült teste a' természet unszolásának ellen nem állhat-ván, a' halottas emelvény lépcsőzetére dült 's szemei álmra csukulának. Salamon még sokáig merengett a' jö-vő' kedves képein, melyeket Náthánnali beszélgetése keltett föl lelkében, 's végre hosszú virasztástól fárad-tan ő is ledült a' koporsó közelében, melly atyja' tete-meit fődé, a' látnok lábaihoz.

A' hajnal' első sugárai piroslottak keleten, Salamon szemeit még nyitva lelők, ámbár lelke már egészen ma-gába merült, 's benyomást kultárgyatkól nem fogadva el, képzelete' légszárnyain édes sejtemények' honába vándorolt által. A' mint így ülne mozdulatlanul, egyszerre úgy tetszett neki, mintha Dávid' árnyéka jelennék meg előtte 's érthető szavakkal mondaná: Hullj térdre Salamon, Izrael' királya! mert az ur' lelke meglátogat téged, hogy betöltse szived' ohajtásit: kérj tőle a' mit akarsz 's e pillanatban kérelméd meg fog hallgattatni.

Eddig nem érzett édes lelkesedés fogta el Salamont, mintha mennyei cherub illette volna őt, egész valója eltelt forró buzgósággal Jehova iránt, az atyai szellem még mindig körülengé őt, 's mintha hallaná bátorító

szózatát: „Emeld föl oh Salamon, szavadat Izrael' Istenehez!”

Magán kívül és elragadtan borult arcra Salamon, 's lelke' mélyéből szállottak ég felé a' könyörgés szavai:

„Én uram, Izrael' Istene, ki a' te szolgádat királylyá tevéd az én atyám Dávid' helyébe; magasabban állok ugyan én népem fölött, mint bárki Izrael' fiai közül, de azért érzem gyöngeségemet, és nem tudom miként cselekedjem. Adj uram, engedelmes szívet szolgádnak, hogy törvények szerint ítélje népedet, és megértse, mi a' jó 's mi a' rossz; áraszd el eszemet a' bölcsesség' fényével, hogy üdvére legyek a' népnek, melyet boldogítani rám bízál!”

A' nap első sugára köszöntött be a' sugár oszlopok között 's e' hangok csöndültek meg a' leborulva térdelő király' füleiben:

„Minthogy nem kérsz hiu földi kincseket, minden a' mit kívántál, megádatuk neked; 's fény, dicsőség, kincs és hatalom azon fölül.”

— Salamon fölemelkedett; kezeit homlokához vivé, meredten nézett atyja' holttetemére, 's nem tudta álmodott-e vagy valóság volt, a' mi vele történt. De ettől fogva lelkiereje százszorta nagyobb 's észvilága százszorta biztosabb lön.

A' mint körül tekintte, Náthán állott háta megett. Kis idő múlva belépett Sabud Abiság' kíséretében, kötözve hozván magával Adoniát. Salamon engesztelve nyujtá kezét a' testvérnek 's megbocsátotta pártütését. Ámbár későbbben, mert nagyravágyása folyvást fondorkadásokra

ingerlé Salamon ellen, az ország' előkelői, meggyilkoltaták őt, hogy a' bölcs király' uralkodása a' zajongó által ne háboritassék. — A' szép Abiság Sabud' neje lön 's egyik leghűbben szerető asszonyai közül.

Midőn Salamon egészen magához ért elmerültségéből, hévvel ragadta meg a' látnok' karját, 's eltökélt lelkesüléssel szólt:

„Jer bölcs oktatom, hijjuk tanácskozásra Izrael' véneit, hogy okos és tapasztalt férfiak' meghányása szerint készítsük elő az utakat, mellyeken e' népet olly fényre 's boldogságra vezessem, minőt nemzet még nem nyert uralkadójától!“

És Salamon legbölcsebb királya lön Izraelnek, ki Szionban csuda ékességű templomot emelt Jehovának 's fénynyel és gazdagsággal töltötte el Jeruzsalemet; — a-latta Izrael' népe boldogító békében és elégedetten élt mind halálaig.

Vas Andor.

A' SZENT CSALÁD.

„Magasztos érzelem

Igéző bámulat,

Szendergő szivemen

Olly ritka hangolat!

De látva e' család'

Csodás személyeit,

Nincs ajk kimondani

Szivemnek képeit.

Olly tiszta szent e' kör,

Mint angyaltársulat,

Nem férkezett oda

A' vétkes öntudat,

Mennyország' képe az,

Hol Istentrón körül

A' tiszta szellemek'

Szent serge üdvezül.



Schlothauer pinx.

"
Orangyal 1844.



Oh hol van annyi szó
 'S olly forró képzelet,
 Melly visszaadja e'
 Magasztos képletet,
 A' földnek porfia
 Csak térdre hullhat itt,
 Imára nyitva föl
 Halandó ajkait.

Imádva térdein
 Az Istent, és atyát,
 Ki üdvezíteni
 Küldé le szent fiát,
 'S ki a' szülék között
 Mosolygva hirdeti,
 Hogy átkunk' lánczait
 Darabra tördeli.

'S mikint a' szüz anyát
 Úgy minket is szeret,
 'S ez egyben átölel
 Végetlen ezreket. —
 Légy áldva szüz anya,
 Légy áldva szent család,
 Melly Krisztus Jezusban
 Üdvünket ápolád.

HAJADON' IMÁJA.

Imát rebegtek ajkaim ,
Nem testi kellemért;
Mit annyi kába női szív
Örök vesztére kért:

A' rózsá arcznak bájai,
A' szem' varázs tüze;
A' hajtekeres , mit fejdíszül
Művészi kéz fűze;

A' tünde termet; bíborajk,
Min a' ledér mosoly,
A' homlok' csába fényivel
Vakítva összefoly.

Mind pusztá semmi , mind hiu ,
Előtted , Istenem!
Ha a' kebelnek mély ölén
Csak bűn-paraj terem.

A' hit, remény és szeretet,
 'S a' tiszta, szűz erény,
 Melly illatozva fölvirul
 A' szivnek édenén.

Nyer égi tapsot, méltatást,
 'S kegyelmi harmatot;
 Már itten angyalok közé
 Emelvén magzatod.

A' szép alak, ha bent a' sziv
 Erényre nem hajol;
 „Mészelt koporsó, hol halál
 'S bús hervadás honol.“

Sujánszky Antal.

MERENGÉS.

Volt már az ég' 's körén a' csillagok
 Lobogva égtének. Mosolyga már
 Virágok' ezre a' föld' szőnyegén.
 Falombokon csevegve bájdalát
 A' kedves édes hangu csattogány,
 Kelő nap' ébredő sugáritól
 Pirult sötétes éjszakák után
 Sok hajnal, oh de egy sem énnekem,
 Ki még e' létre szülve nem valék.

De inte ő, a' mindent éltető
 Kihív a' semmiség' öléből, és
 Egy női sziv alatt jelel helyet,
 Ki esdve kért 's szerelmi zálogúl
 Viselve egykorig, világra szült;
 A' gyöngé gyermek' anyja lön,
 'S fiát szerelmi gonddal ápolá.
 És im a' törpe test nagyobra nőtt,

Idülve már mozogni, tenni tud,
 És szellemének szolgál eszközü.
 Szemével a' világi bájokon,
 Az ég' azurján, csillagezrein
 Legelve, érzi keble' rejtékén
 A' mondhatatlan édes érzetek'
 — Oh bár örök — forrása mint fakad. —
 Ő tud szeretni, boldog, és remél,
 Gyakorta bár reménye' angyalát
 Elérhetetlen messze látja is.
 De küzd is önmagával, és az őt
 Körülvevő világ' sok tárgyival,
 Mík rá gyakorta hatnak kínosan.
 Egy őszi szél sanyarta cserlevél',
 Egy hervadó virág', egy sirhalom'
 Tekintetére összeborzadoz,
 'S miért e' borzadás, ? a' cserlevél',
 Virág, és sirhalom olly rémletek? —
 Nem rémletek, de minta-képei
 A' létvirágok' hervadásinak,
 'S jövő enyészetre intenek.
 Enyészet! — emberagy koholta szó,
 Csak gyáva hang, a' mellynek tárgya nincs.

Avvagy mit ére vég enyészet itt?
 A' gőz egekbe szállva, hajnalon
 Mint harmat újra földre gyöngyözik.
 A' bájvirág, ha összehervad is

Ujabb növénynek adja életét.
 'S csak engem érne vég enyészet? oh
 Nem — sirom' éjelen is átremeg
 Sugárod élet, — oh! ott élni kell
 Hol ott az Isten, ő az éltető!
 Ha síromig haladna életem,
 'S midőn sötét ürébe rejtetem,
 A' vég enyészet úgy karolna át,
 Hogy nem mosolygna több reménysugár
 Kikelnem abból, 's élnem újlag —
 Oh úgy miért teremtélt Istenem?!
 Kegyelmed átok akkor énnekem.
 Imádni nem tudom hatalmadat,
 'S lelkem szeretve hozzád nem hajol.
 Miért az ész, ha köd borítja azt,
 'S kihatni nem bir a' homály közöl.
 Miért 'a' szív, ha benne vágy fakad,
 De azt lecsillapítani nincs erő,
 'S öröm helyett, keservbe fuldokol!
 Emberszemében annyi könny remeg,
 'S ki nyujt vigasztalást, ha elsötétül az,
 És több korány fölötte nem derül.
 Ugy van! túl barna siri éjszakán
 Lélek! tenéked végtelen élni kell,
 'S dicső czélodra! — kell — fölküzdened.

Csak szender az, a' mit halál neven
 Nevezni szoktatok ti emberek,

Csak szender az, melly ér még ébredést,
Csak szender és nem végenyészet az.

'S mi kéj, remélve szenderedni el?
Remélve nyugtot, 's egykor ébredést?
'S vajjon ki adta nékem e' reményt?
Te adtad Istenem, ki semmiség'
Sötét üléből élni áthivál,
E' szép világod' éden tájira!
'S ki fogja tőlem elszakasztani
E' szép reményem' nyájas angyalát?
Nincs olly hatalmu kéz Ő kivüle.
Ő nyujthat éltet, és csak általa
Lehetne annak semmisülnie;
De Isten a' siron virágokat
Növesztve, ottan is remélni int.
Tehát, ki semmiből jövék elé
Ülébe többé vissza nem dülök,
Ha jó az óra, 's szenderegni kell,
Fejem' kezedbe hajtom Istenem!
És, megpihenve karjaid között,
Álmomból uj életre ébredek.

És majd a' kétely' barna fátyolát
Szelfd angyalkezek lebbentik el.
Elémbe tárul fényölelten a'
Fölréhetetlen titkok' éjele.
És láthatóvá lesz mi nem vala,

Míg járdalék a' földi létuton ,
Hol életünk fölött homály borong.
Lecsillapulnak a' szív' vágyai
'S szent élvezetben lelkem istenül !

Oh jöjj nyugalmam' édes hajnala,
Derengd körül borongó éltemet !
Vezess örök honom' határhoz ,
Hová sovárgó lelkem' vágya vonz ,
Oh hadd boruljak Istenem elé
Dicsérni , áldni szent tökélyeit ;
És nézletében boldog hadd legyek.

Szabó Imre.

FENELON' IMÁJA.

Örök, Mindenható !
Mit kérjek nem tudom ;
Mi jó vagy rossz nekem
Én meg nem mondhatom.

Te azt jobban tudod
Miben fogyatkozom ,
Kegyelmekek' kutfeje !
Tebenned megbízom.

Ki szűmet alkotád
Szeretni önjavam ,
Te engem jobb' szeretsz
Mint én saját magam.

Hozzád, kiált fiad ;
 Add meg kegyelmesen ,
 Mit kérni ő remeg ,
 És olly elégtelen.

Én kérni nem merek
 Sem érdemlett csapást ;
 Sem irgalomkegyül
 Megvígasztaltattás.

Trónodhoz járulék
 Feltárni csak szivem ;
 Hogy lássd Te benne meg
 Mit nem lát en szemem ;

Sebezz vagy orvosolj ,
 Én áldom bölcs kezed ;
 Alázz akár emelj
 Imádom szent neved.

Imádom, hallgatok , —
 Feláldozom magam ;
 Kezedbe mindenem'
 Nyngodtan átadom.

Szivemnek bár mit adsz
 Csak egy imája van ;
 „Akarni mit akarsz
 „Megváltozhattalan’.”

Imára ajkim így
Tanitsa szent szavad,
Szivem' fohásziban
Imádkozz' tenmagad.

Csajághy Sándor.

Dávid' 127-dik Zsoltára.

Boldog vagy, ki félve Istent,
Utjain hűn tisztelel ;
Nem zsarolt falat kezednek
Szerzeménye ételed.

Boldog vagy te is szerencsés
Birtokodban tiszta nő ;
Mint a' dus borág, melly házod'
Oldalán magasra nő.'

Magzatid miként olajfa-
Lombok asztalod körül,
Íme! a' ki féli Istent
Mennyi jóban részesül!

Isten áldjon meg Sionból,
'S lássad élted' napjain ;
Jeruzsalem mint virágzik
A' jólétnek karjain.

Magzatidnak magzatit lássd,
 But ne érjen özsz fejed —
 Béke, munka 's istenáldás
 Boldogítsa Izraelt. —

Dávid' 28-ik Zsoltára.

Istenünkhöz áldozatra
 Fel, fel égi magzatok!
 És elébe ünnepélyes
 Köntösben boruljatok.

Isten szól a' fürgetegben,
 Ő, ha zug a' tengerár,
 És a' szó' erős hatalma
 Zugva, mennydörögve jár.

Szól az ur, 's kidől a' czedrus,
 Szózatára a' hegyek —
 A' Libánon és Sionhegy
 Zergekint szökellenek.

Szól, 's a' szózat lángokat szór,
 Reng a' pusztá, ront a' tűz,
 'S a' futó vaddal, miként az
 Érdökkel játékot üz.

A' világ' szép templomában
Minden ötet hirdeti,
Tenger ég, és föld királynak
Öt imádva ismeri.

Isten őrzi tisztelőit,
Ő népének védőfala,
Ő a' testi-lelki áldás,
És a' béke' angyala.

Dávid' 146-ik Zsoltára.

Fel, dicsérjük a' nagy Istent,
Istenünknek zengni jó.
Énekünk legyen magasztos,
Tiszta, kedves, langoló.

Mert felépül szozatára
Jeruzsalem' romfala,
És a' honfi száműzöttek
Visszatérnek általa.

Ő a' tört kebelnek írja,
Enyhet ő sietve hoz:
Míg leverve, zuzva földig
Egyig elvesz a' gonosz.

Számba vette csillagít mind,
 És neven szólítja meg,
 Bölcs, nagy ő, és a' mikit tesz,
 Mind olly nagyszerű remek.

Dalt az urnak, lángoló dalt!
 Hálaénekekre fel!
 Mert a' fellegek' palástja
 Szózatára terjed el.

Ad esőt a' szomju földnek
 A' mezőknek kedvet ad;
 A' vad állatot kitartja,
 'S a' holló' sivó fiát.

A' kik önmagokra büszkék
 Kegyen nála nincsenek;
 Csak kik őt szeretve 's áldva
 Félik, ők a' kedvesek.

Dávid' 147-ik Zsoltára.

Fel, Sion dicsérd az Istent,
 Áldjad őt Jeruzsalem!
 Mert falad lön, mellyen át nem
 Törhet bármi harczelem.

Ő szülöttidet megáldá
 'S réted, erdőd- 's földedet;
 Isten ínt, és meg van az mig
 Elrepül egy perczenet.

Ád havat, minő a' gyapju,
 Hínt deret, mikint bamut,
 Küld jeget, 's ezek' fagyának
 Ellenállni majd ki tud?

Szól az Ur: — 's felolvad a' fagy,
 A' szelíd lebelnek ínt,
 'S a' patak 's folyam cseregve,
 'S áradozva foly megint.

'S a' miért leghöbben áldjuk
 Jehovát; — ő osztogat
 Jákob' Izrael fajának
 Törvényt és parancsokat.

Tárkányi Béla.

A' HARANGSZÓ 'S A' MEGTÉRÉS.

B E S Z É L Y.

Bevezetés.

Mennyire terjedez napról napra a' harangszó iránti közönösség, leginkább nagy városban mutatkozik. Hidegen hallja itt a' tömeg és illetetlenül a' harangszó' szent intéseit, melyek az együgyü falusi lakos' keblét buzgóságra gerjesztik. Nagy emberek szívében gyakran nagy erényekkel nagy bünök is szoktak párosulni; középszerű lelkekben sem bün sem erény nem emelkedik feltünőségre; az együgyü sziv vagy egészen a' jóság' áldásos ölébe rejti csöndes élete folyamát, vagy egészen a' romlottság' förtelmibe merül. Így van ez az emberek' lakhelyeivel is. Nagy városban nagy dolgok szoktak történni: de az erénytettek' bájsillagai mellett a' bűnnek vést szikrázó szövétnekei is lobognak. Kisebb helyeken egyes jelességek elvegyülnek a' magasra emelkedni nem tudó életnyilatkozat felületességében: 's csak falun találhatni egész tisztaságában az együgyü erkölcsösséget, — vagy közös mé-

tely gyanánt ragad el mindenkre a' bűn. Innen van, hogy némelly községek' csupa jólelkű emberekből állanak, másutt néha az egész falu nem egyéb, mint egy nagy tolvajtársulat. De minden elkorcsulás mellett is vannak bizonyos vallásos érzetek, mellyek külső jelekben nyilvánodni legalább nem szégyelnek ott, hol egyszerűség bélyegzi az emberek' életét: holott álvilágosodás, álműveltség által leigázott tömeg illy külső jelekre ügyelni fölöslegesnek, vagy épen szégyennek tartja. Illy külsőség a' harangszó iránti figyelem. Pedig vajmi mély és szép értelem rejlik a' harang' hangjaiban! A' világ' fia mosolylyal vagy épen gúnynyal nézi a' fáradt földművelőt a' réten ballagva, ki az esti harang' csendülésére ájtatosan leemeli fővegét, 's megemlékezik, hogy van Isten fölötte. O ne mosolyogd az együgyü szív' buzgó kiömléseit; mert minél jobban mosolyogd ezt, annál szörnyebben hasgatandja kebledet a' fájdalom, ha kedvelteid' valamellyikét sírba kísérendi a' végharangszó; mert nem lesz benned erő annak megértésére: hogy a' harang azon üdvös jelkép, mellynek szózata által az úr szíveink mélyébe akar utat nyitni a' hit' malasztjainak! Milly csudás erővel bir a' harang zenése gyakran az ember' lelki életére, annak bebizonyításul elmondok egy egyszerű eseményt, mellyet a' szív-történetek' ezer hullámú özönéből meríték fel.

I.

Éji csend terült el Réthely fölött, mellyet csak a' bagoly' kísértetes huhogása szakasztja időnként félbe. A'

kis Demeter nyugtalanúl fekvék ágyán, azon tépelődve mikép játszhasza ki más ízben atyja' figyelmét, hogy többé olly szigoru megrovás alá ne vétessék, mint ma, elkövetett csinyja miatt. A' tizenkét éves fiú példányképe volt a' szilajságnak 's benne már olly ferdült irányt vőnek az indulatok, hogy atyjának mai intései is, nem bánatra sőt daczra ingerlék őt. Ama izgalmas szellemü harczavarta korszakban, midőn a' török iga' zsarnok súlya nehézkedett édes honunk' több vidékeire, sokkal több nyerseség körzé szüntelen a' gyermeket, hogysen a' már balfelésnek indult szivjellem hathatós ellenszert talált volna az életviszonyok' szelidebb nyilvánodásiban. Atyja, Garályi Boldizsár, nem rég tért meg a' török elleni harczból, megértvén hitvese' halálát, ki ugyan gondos kézzel vezette a' gazdaság' ügyeit; de annál hanyagabbul gyermekei' nevelését, minek kútfeje egyedül az annyiszor tapasztalható, balúl értett szeretetből eredő anyai gyöngeség volt. Azon idő közben pedig, melly az anya' halála 's az atya' haza érkezése közt telt el, semmi fölügyelet alatt nem lévén Demeter, napestig szilaj pajtásokkal társalkodván, annyira elvadúlt: hogy atyja bensőleg elijedt gyermeke' szörnyü változásán, ki őt, mint eleven természetü fürge fiút ugyan, de erkölcsi méreggel még el nem rontottat hagyá el.

A' mint vétkes czélzatú tünődései közt álmatlanúl hanykolódnék Demeter, ugy tetszék neki, mintha neszt hallana az ablaknál, 's oda pillantván óriási alakként látta ott felnyúlni egy a' félhold világ' által rémessé nagyított emberi termetet, melly a' párkányzaton motozott.

Sikoltása felferé álmából atyját, de már ekkor talpra ugrott a' hivatlan vendég, 's rögtön a' szoba' közepén termett, maga után szólítva tolvaj társait. Az elrémult gyermek hasztalan bujkált a' zshiványok elől, míg néhány fosztogatott 's az öreg Garályt kötözgeté, egyik különösen őt vevé üldözőbe, 's midőn kiszökni látná a' gyermeket, utána hajítva éles baltáját dühösen követé, őt segélyhívásban meggátolandó. Demeter fölkapaszkodék a' padlásra vezető lábtóra, 's jobban ismervén az őt követő haramiánál a' padlás gerendázatát, gyorsabban ér el amaz ajtóhoz, melly a' házhoz csatolt kápolna' toronyába nyílik. Itt hirtelen félrevérén a' harangot, távozni kényszerité üldözőjét, ki tanácsosabbnak tartá a' segedelemre esődülő nép elől menekedni. Demeter félholtan találatott a' harang alatt fekve, szörnyen meg-rázkodtatva a' rettegés' perczétől.

E' pillanat óta bizonyos jámborság' kifejezése ömlött el a' fiu' arczán, valahányszor megzendült a' falu' harangja, 's egyáltalán buzgó vonzódást mutatott a' harangszóhoz, úgy, hogy legpajkosabb pillanatában is rögtön magába szállt 's ajtatosan elcsendesült a' harang varázsos szózata hallatára, 's olly szelid, olly engedő tudott lenni, mintha egy jó angyal gyökerében megorvosolta volna lel-külete' mételyes hibáit: mert az ijedelem' ama borzasztó órájában annyira megrázá idegzetét a' veszély' világos szemlélete, hogy kitörülhetlen benyomás maradt hátra lelkében, 's mindannyiszor kiújult szívében a' szent fogadás' emlékezete, mellyet a' harang alatti ájuldozásakor tőn 's eszméletével megújított, valahányszor a' felszen-

telt ércz hangjai mint élet és halál közti választó percz hirnök-szava ütéek meg füleit. Akkor t. i. minden hite, minden jobb érzete, 's szíve' mélyiben szunnyadó öntudatának minden ihletése azon fogadásba pontosult össze: hogyha őt az Isten e' veszélyből megmentené, mindig a' legmélyebb hódolattal hallandja a' harang' zengését, mint Isten' jóra intő nyelvének eleven szózatát. 'S úgy lön; de fájdalom, soha nem bírt tartós benyomást tenni reá illy üdvös pillanat, mikép a' harangszó elhangzott a' távolba a' légnek lebegő szárnyain: úgy enyészett fokonyként benne is a' hatás' gyöngéd varázsa, — 's egészben véve Demeter cseppnyit sem haladott az erkölcsi tökélyesbülésben, — sőt lassanként a' harangozás iránt is mindinkább közönös lett. Csudásak az isteni gondviselés' útai! Sülyedni kelle Demeternek a' romlottság' mélyébe, hogy maga a' bűn legyen a' bűn' orvosa, hogy a' vétectől ősztonszerű visszaborzadás tüntesse föl lelke előtt egész meztelenségében a' rémes kigyót, melly szíven rágódik. 'S igen, sülyedni hagyá őt az isteni gondviselés, hogy annál dicsőbben emelkedjék a' bűn' posványiból az erény' szenthelyéhez.

II.

Volt Demeternek egy kis leánytestvére, kit azonban a' gondos atya távollakó hugához adott nevelésbe, jól érezvén, hogy harczokban némileg elszigorúlt lelke a' lánynevelést nem nagy sükerrel vezérelhetné, 's

attól is tartván, hogy szilaj természetű fiának magaviselete nem gyakorolhat üdvös befolyást a' különben szende indulatú lánykára. Ezt évenként szokta meglátogatni néhány ízben Garályi ur; de fiát illykor soha sem vitte magával, kezdetben ugyan azért, hogy jótékonyan vélt hatni a' fiúra az által, ha őt nem részesíti e' családi örömben, mint olyat, ki meg nem érdemli testvére 's rokonai' viszonzását, míg durva hibáiból ki nem józanúl, — utóbb pedig szinte maga is szégyenlé, minden szigorú gyógyszerei daczára is mindinkább elvaduló gyermekét rokoninak bemutatni, már csaknem kétségbeesvén nevelési fáradalminak remélhetendő sikerén. A' szilajság t. i. már sokkal mélyebb gyökeret vert Demeter elhanyagolt keblében, hogysem a' rögtöni, — ez esetekben szinte elhibázott, — majd zsarnoki keménység azt kiirthatná, melly ugyan a' külső kényszerítésnek engedni kénytelenítetvén a' szívbe fojtódott vissza, 's ott mint alattomban agyarkodó dacz megveté a' későbbben óriásilag kifejlendő bünuralkodás' alapját.

Mindazáltal szigorúsága, 's fia jellemének ismerete mellett sem titkolható egészen az öreg Garályi azon körülményen való atyai örömet, — mit több ízben árult el, — hogy a' haramiák által történt megtámadtás' estején tulajdonkép Demeter harangozásának köszönheté a' menekvést, vagy legalább összegyűjtött kis szerzeményének megtartását, mellyet a' tolvajok felkutatni 's elvinni reá nem értek. 'S észrevéteté, hogy gondos gazdálkodással ama pénzösszeget még mindig szaporítja, hogy azt leányának hagyja, kire nem néz semmi

rész a' különben sem nagy ősi jószágból. Ez új kanócz volt Demeter vad lelke' feltüzelésére, hol egyéb mirigyein kívül a' kincs szomj is befészkelé magát, melly minden előforduló alkalommal kitünteté kétségtelen terjedésének gyászos jóslatú életjeleit.

Évek múltak, 's Demeter nehezen kezdé tűrni azon gondolatot, hogy ő az atyjától összegyűjtött 's még gyűjtendő kincsecskét hugának engedni legyen kénytelen; mert úgy tekinté, mint tőle jogtalanul megvont birtokot, mellyet atyjának jószága gyarapítására vagy új telkek' vásárlására kellene inkább fordítania. Ő tehát erre akará bírni atyját, 's midőn többször ismételt próbái is felsültek volna, annyira elkeseredett lobbanékony indulatának vadsága, hogy azon fenyegetésre vetemednék: miszerint ő kényszeríteni fogja atyját kívánságának teljesítésére. — Ime itt az isteni kéz' első csapása, melly lelöki őt a' sötétség' mélyire! Garályi elszörnyedvén ennyi vakmerőségen, illy istentelen elfajultságon, kitagadá az érdeметlen fiút, 's birói segélylyel üzeté el házából. Demeter ekkor 18 éves volt.

Ott bolyongott erdők' rengetegiben, bérczek' ormain a világból kizárt ifjú, — mert van-e annak számára, lehet-e még életöröm, világúj, kit atyja eltaszít kebeléről; ragyoghat-e annak feje fölött reméltető csillag, kinek számára elaludt a' szülői szeretet' szent tüze az atyai kebelben? Sötétebb lehetett-e az éj az Istennek világot teremő parancsszava előtt azon éjszakánál, melly az atyaveszített 's bűne miatt veszített fiúnak lelkére borúl? Nem; nincs képzelhető olly zord homály, melly

kimerítse ezen lelki éjféli eszméjének egész borzasztóságát. Igen, Demeter lelkében is sötét volt: de nem bánat, nem erényes fájdalom ostorzába cselekvényei emlékezetét: e' szörnyű sötétségben bűn tenyészett, 's rémletes kín vajúdott, melly szörnyeket szült. Lelkét nem töré meg a' tapasztalt atyai büntetés' sulya; hanem a' le-sujtott bűn fölött, hydra fejek gyanánt, ujak keletkeztek, miknek összegéből alakult össze az alvilágnak legfeketébb gondolata, az elfajulás' legszörnyebb iszonya, — 's ez boszú volt, — boszú atyja ellen!

III.

Érzé Demeter, milly nagy a' mélység, mellybe süllyedett, de épen ez izgatá dühét olly kárhozatos fokozatra, ez csigázá föl haragját olly gyötrelmes önkínzássá, melly elkábítva józanabb láterejét, úgy tünteté föl előtte atyját, mint egyedüli okát szerencsétlenségének, ki őt zsarnoki kézzel letaszítá az örvénybe; olly annyira, hogy átkos erőködéssel iparkodott mintegy bele edzeni szívébe a' bűnt, 's abban lelé gyönyörét, ha minél vadabb, minél dulongóbb terveket teremthetett föl lázas képzelődésében. Úgy látszott, mintha magát a' vész' szellemét idézte volna föl, hogy frigyesül ölelje: de e' rettenetes ölelésben maga is haldoklólag fuldoklott. Bárhová fordult fekete szándéka' kivitelére, mindenütt sziklákba ütközött. Igen, csak magában emésztődött vétkes tervein, de azokat véghez vinni még sem bírta, nem meré.

De hasztalan; a' mértéknek meg kelle telni: a' bűnnek előbb önmagát kelle fölemészteni, hogy a' tisztult kebelben salaktalanúl lakhassék a' boldogító erény. Az eset mintegy kezére játszott a' dühében elvakultnak. Ő meghallá, hogy török csapatok tódulnak atyja' birtoka felé, mindent tüzzel vassal pusztítók. Kapott az alkalmon Demeter, 's remélvén esengve ohajtott czélját legalább részben elérhetni, atyja' lakának füstölgő üszkei fölött ismerteté meg magát az ellenes csapat főnökével mint a' ház fiát, 's mivel ez várakozásában csalódva eget sértő szidalmakkal átkozá az elmenekült ősz Garályinak kincsmeddő fészket, Demeter osztozhatás' föltétele mellett ajánlkozott a' kincs rejtkehelyének kimutatására. Csillogó szemekkel adá a' vad török az ígéretet; 's a' pinczében ügyesen eltakart veremből fölvétetett a' vasa-broncsos szekrény. Ám az ozman kikaczagá Demetert, 's elátkozá olly fiu' istentelenségét, ki atyja ellen bír fegyvert adni ellenség' kezébe. — Ez villámcsapás volt az ifjúra nézve, melly még mélyebbre sülyeszté a' lelki inség' örvényébe 's végképen elzuzá egeket ostromlani szándékozó merényterveit.

Földönfutó gyanánt, önmaga ellen dühöngve tévelygett eszeveszetten a' Bakony' bérczein, üldöztetve az öntudattól, hajtatva a' kétségbeesés' ostorától. A' sűrű rengeteg mérföldnyi ölében nincs olly hűvös árnyék, melly enyhíthetné zajló keble' lángzó kínait, — nincs az ezerágzatú völgyek' tekervényein olly csermely, melly eloltaná az önutálat' kintüztét! Ő annyira megtuda feledkezni keresztény erkölcséről, hogy még a' pogánynak is

megérdemlé átkait, hogy a' pogánytól kelle oktatást hal-
lania a' fiúi kötelesség' dicső erénye iránt. O e' gondolat
megsemmisité őt.

'S itt álla ime egy toronyszerű sziklaszálnak szédítő
csúcsán, itt álla lealázva, megvetve, kitagadva, kikaczag-
va, elátkozva. Fölötte ég — de az ég villámival fenye-
geti az atyaárulót, alatta föld — de a' föld elborzad
's megrendül illy emberszörny' vétkes léptei alatt! A' mély-
ségből kísértetes szemekkel pislognak feléje a' csábító
rémek, mellyek tévútain csillogó játékszerekkel kaczer-
kodtak előtte, 's most is olly nyájosan — ördögi mo-
solylyal terjesztik feléje karjait, — a' mélység pedig olly
szépen ajánlkozik síri palótául, — o igen, mélynek kell
lenni a' sírnak, minél mélyebb, annál jobb, hogy kellő-
leg eltakarja őt az Isten' tekintete elől, mert holt tetemé-
től is eliszonyodnék az ég, ha elég mélyre nem temetke-
zik; — a' nap épen leáldozik; az alvilág várja áldoza-
tát! — Még egyszer fölforr ereiben a' marczongoló düh'
kétségbeesése, — egy lépés- egy ugrás! De im
— a' mint végre akarja hajtani az öngyilkolási örültség'
parancsát: megcsöndül a' távolban a' bakonybéli zárda'
estharangja, — 's üdvezítő hangokat szól D e m e t e r'
lelkébe. Térdre rogyva az éles szirtfok' magasában buz-
gó imára fakadnak a' boldogtalannak ajkai, 's hálát re-
begnek az urnak, hálát a' szent szózatnak, melly másod-
szor menté meg életét! — Ime, azon pillanatban, mi-
dön legmélyebbre sülyedett nyújta neki egy kegyes an-
gyal, Isten' küldöttje, jótevő kezét, hogy egy lépéssel
visszavezesse őt az igazság' pályája felé, őt lassanként

egészen visszatérítendő a' jámborok' honába. Isten csudája szól, 's ő oda olvad a' szent hatalóm' bámulásába!

IV.

Rögzött bűn ritkán irtathatik ki egyetlen egy benyomás által, bármi csudatелjes legyen is az. Demeter folytató kalandor életét, 's barangolásai közben, midőn éhségtől hajtattott, nem épen legdicséretesb módokon szerzé meg élelmét. Vadsága egészben véve most is olly mértékben garázdálkodott, mint előbb, csakhogy bizonyos vallásos érzet kezdett szívében föl fölmerülni, melyet a' folytonos bánat és lelkiismeret' mardosása, de főleg az inség, nyomor, és szükség szüntelen nevelt és ápolt. Azonban csak tűnékeny vala mindenkor erkölcsös buzgalmának nyilvánodása, szilárd alapot még nem nyert szívében az erény' méltánylata; 's ő kész volt azon pillanatban, hogy elfordult a' feszülettől, hol imádkozott, ha alkalma volt, akár fosztogatni is. Tágas ut nyílt volna neki legdicsőbb magakitüntetésére a' török elleni folytonos csatákban, mert testi ereje, vitéz szelleme, 's fegyverbeni forgottsága, természetes lángindulatával 's vad szilajságával párosultan a' harczmezőn rettentővé teheték. De ő átalta királyi csapathoz szegődni, tartván, hogy összejöhetne ez vagy amaz ismerősével, ki tudván eseteit, őt tán gúnyra teendné ki. Azért a' városokat 's falukat is gondosan kerülé: tanyája az erdő volt. Kedvencz foglalkozása egyes' száguldó törökökkel összacsapni, 's

megboszúlni rajtok a' vett gúnyt és csalattatást; a' leölt elleneket kifosztá, 's ez által tengeté életét: Gyakran élelmi társzekereket kísérő egész kis csapatokat is megtámadott egyedül maga, 's óriási ereje 's vitéz ügyességével sokszor megszalasztá őket, annál inkább, mert úgy tudá intézni a' dolgot, hogy azok cselt gyanítva még számos társat képzeltek közelben elrejtve, véletlenül rajtok ütendőket. Történt azonban, hogy túlbizakodva fölötte egyenetlen harczba bocsátkozott egy izben, 's halálra összevagdaltan fetrengett vérében az erdő-ösvény szélén, perczről perczre várva a' halált.

E' helyzetében is erőt vőn rajta a' tomboló düh, 's átkozva sebeit és fájdalmát, átkozva sorsát, felhívá habzó ajakkal az enyészet' jótévőségét. De hirtelen elváltoznak halvány élettelen arcának eltorzult vonalmi, 's rajtok bizonyos szelidség kezd előmleni, a' homályosuló ferdült szemben némi magasztaltság' szikrája csillámlik, az alig lihegő mell gyorsabban kezd emelkedni: a' hit' angyala lengett el feje fölött, mert csengetyü szót hall közelgeni; ez támasztá új erőre eszméletét.

Úgy van, ő nem csalódott. A' közel zárdából egy kegyes barát az Urat viszi egy távol lakó beteg szénégetőhez, ki is megpillantva a' sebekkel borított sinlődőt gyors ápolással nyújt keresztény segílyt. Az útjából visszatérő szerzetes az őt kísérő legény' segedelmével beviszi gallyakból font padon a' szenvedőt a' zárdába, — 's ott teljesen fölépül D e m e t e r jámbor kezek' ápolása alatt. Első imádságát, melyet az oltár lépcsőzetén végezhet, ezen fohászszal kezdé: „Isten, áldom kegyel-

medet! Harmad ízben harangszó' csudájának köszönöm életemet, ott az erdőben is a' csöngetyü volt a' mentés' hirnöke. Uram, imádom hatalmadat!"

'S ez idő óta tetemes változás ment véghez Demeter' lelkületén. Vadsága szelidülni kezdte, olly annyira, hogy mikép előbb a' vadság közt csak néha sugárzott föl jobb indulat' fénye, olly gyéren szikrázott most föl a' szelidség' öléből vadság' büntüze.

Kinek lelke ne derülne, mindinkább közeledni látva a' pillanatot, mellyben tanúi leendhetünk egy megtért bűnös javulásának, — midőn láthatni fogjuk, mint vezet'i őt testvéri kézen az egek angyala a' jobb szellemek' társulatába, mint jutalmazandja rajta önmagát az erkölcs, úgy mikép azelőtt a' bűn önmagát bünteté! O embertársaim, érzitek-e milly nagy nyereség az emberi összességnek csak egy lélek megnyerése is, milly nagy diadal, csak egy szivet is a' vétek' mételyitől kigyógyulni látni!

V.

Negyed ízben virultak föl téli nyugalom után az agg Bakonynak gallyai, mióta Demeter e' tájat laká, — 's ő fölötte negyedszer derült föl az égi kegyelem' áldásos hajnala, a' legnagyobbszerü egész életében, melly jövődő egész létére nézve határozand. A' tavasz enyhületes vigasztalásit mindig benső örömmel üdvözlé a' boldogtalan kalandor, mellyek a' zordon tél vihargásai után új életerőre feszíték meg elfásúlt idegzetét, — 's jele-

sen most úgy érzé, mintha vidámabb jövőnek nézhetne elibe, mert szívében megerősödött a' hit' malasztja, melly fölvilágosítá kábult elméjét, hogy nem csupa kinsivatagnak tekinté már az életet, mellyben semmi öröm sem virágzik, — hanem bizva egy, maga sem tudá honnan eredt sugalatban, azon édes reménynek engedé át magát, melly tündéri bájjal tünteté föl előtte egy szívnyugalmon alapuló leendhető boldog élet' festvényét. A' tavasz és nyár mindenesetre fölemelé lelkét, 's némileg fölszabadítá a' roppant bünérzet' nyomasztó nyüge alól, melly télen csak annál irtózatossan nehezült fejére, minél szörnyebben tombolt körülte a' zivatar, minél nagyobb erőködéssel kelle önmegtartásaért az elemek' dühe ellen megküzdenie. Mi sokszor történt, hogy farkasokkal kelle harczolnia, tőlök elveendő martalékaikat, hogy éhségét csilapithassa. Mi gyakran kutató föl a' hörcsök' élés tárát és kizsákmányolá, hogy kikerülje az éhenhalás' borzasztóságait.

Szép délelőtt volt, a' nap héven süttött 's Demeter egy ezer éves tölgynek árnyában elmélkedéseivel mulatott, midőn a' távban sűrű fák közt ballagni lát egy lánykát, ki a' mint látszék, füveket szedett. Fölpattanva az erdők' kalandora, közelb vonúlt a' fiatal alakhoz, miközben szíve önkénytelenül dobogni kezdé. A' lány szép volt, ifjusága' első virágzatában, 's öltözetének minden egyszerűsége mellett keblén kis aranykereszt, néhány drágakővel ekített, diszelge. Demeter a' lányt valami gazdag birtokos' gyermekének lenni gyanítá, — keblének elfogulását pedig szenvedélyi hévnek magyarázá. A' megszólításra megrezzent lány futásnak eredt, mert De-

meter' külsején valóban olly valami sajátyszerű ömlött el, mit, illy látványokat meg nem szokott némbéri szem könnyen nézhetett ijesztőnek. Az özként iramodót tüskén bokron keresztül üldözi némileg nehézkes, de annál hosszabb lépésekkel Demeter, szüntelen kiáltozva, hogy csak azt mondaná meg, ki légyen, 's hol lakik? Azonban Margit' mellében mind inkább növekedett a félelem, 's homlokát halálveríték ülé.

Közel Bakonybélhez van Borostyán. Szent forrás ez, melyet a' nép' jámbor hite csuda erejűnek hisz. E' forrás mellett néhány év előtt csinos kápolna épült, mellyben számos búcsujáró lel imádsági buzgalma által malasztos irt lelki sebeire. — Azon időben, mellybe történetünk esik, a' mostani kápolna' helyén egyszerű fafeszület állt, mellette két águ harangláb, mellyen középszerű harangocska függött.

Ezen hely felé irányzá Margit futamló lépteit, de minden gyorsasága daczára is őt már már utolérendő vala az üldöző ifjú Demeter, fegyverzete azongondolatot támasztá futása közben, az elrémult lányban, hogy őt tán kifosztani, vagy épen megölni szándékozik. Már alig bírák szegényt roskadozó térdei, — az üldöző pedig csak öt lépésnyi távolban van már tőle; most, most nyujthatja ki utána karjait, vagy hajíthatja feléje fegyverét! 'S valóban Demetert az elfutamlás és sükertelen hosszú üldözése rettentőn fölingerlék, úgy hogy előbbi szelid és jóakaró szavai mindinkább dühösebbek 's fenyegetőbbekké változtak. Felszólalt újra benne a' gonosz szellem izgató szózata, — de utószor életében, — 's a' düh ezen kitörése, vadsága' haldoklása volt.

E' szörnyü perczben éré el a' lány a' haranglábat , 's megcsöndítve a' harangot ájuldozó sikoltással rogyott össze tövénél.

E' hangok megrázák D e m e t e r' lelkét, 's mintegy földbe gyökerezetten rögtön megállapodott részvevő szemekkel tekintve maga előtt a' sápadt 's halványságában is olly deli olly igéző nőalakot. Szívében valami szentebb érzelem kezde ébredezni, mellyről magának számot adni nem tudott. A' forráshoz szökött, 's vizet meritve karjára nyugasztá az aléltnak szép fejét, 's homlokát az élte-tő friss nedvvel áztatá.

A' mint megnyíltak M a r g i t n a k gyönyörű kék szemei, ugy tetszék az ifjunak, mintha az erény' angyala tekintne reá, őt a' malasztnak egész varázsával elbá-joló. A' lány sem nézé már ellenének az őt olly lovagiasan ápoló ifjút, 's engesztelő tekintettel mintegy bocsánatot kérni látszott alaptalan ijedése miatt. 'S ekkor közeledett mintegy ötven lépésnyi távolból roskadozva 's betegen bár, a' vidék' jámbor remetéje, ki a' segélyt hívó jelre az ismert hangu sikoltozónak védelmére siet. A' lány' atyja volt ez, kinek számára gyógyfüveket szedett a' szende M a r g i t. Egy éve, hogy itt laktak egy a' hegy' oldalába ásott viskóban, mellynek nyilását bokrok 's indázó növények gondosan eltakarák a' kíváncsi utas' szemei előtt.

Milly nagy volt a' minden részrőlí meglepetés, midőn D e m e t e r a' remetében atyjára, 's ez viszont fiára ismert, nem szükség festenem. Kinek keblében fogékony húr vagyon, melly föl tud rezgeni hasonló érzések-

re, az érteni fogja e' pillanat' egész jelentőségét. D e m e t e r atyja' lábaihoz borulva lelketrázó zokogással kért tőle bocsánatot, — az első könyűk valának ezek, melyeket életében töredelmes érzetből sirt. G a r á l y i viszont megilletődve fiának fájdalomtól kegyébe fogadja a' bánkódót, 's megbocsátva szilaj büneit, zárja őt kebeléhez. 'S ekkor atya' és hűg ölelései közt szállja meg D e m e t e r' lelkét a' dicső erény' szelleme, további életének minden tetteit megszentésítendő.

Az ifjú nem tudná jobb zálogát adni teljes megtéré-sének 's jámbor élete folyamának, mint atyja iránti ápoló buzgósága által. Azért a' remeteségben tölti vele nap-jait, szent foglalkozásra áldozva minden erőit. Mi gyakran volt pedig itt alkalma embertársival jót tehetni, — 's végre a' lelki boldogság' azon legdicsőbb élvében részesült, hogy elhunyo atyjától megáldatott. Ez áldás új életutat nyitott előtte, új erőt öntött egész valójába. Ő kisietett a' harczok' zavarába, 's vitézsége által annyi kincset szerze magának a' török elleni szerencsés merényeiben, hogy hűgának némileg pótolhatá a' vesztett birto-kot. Hazáját szolgálva dicsőséget és tiszteltetést aratott; 's valahányszor lehetett, meglátogató atyja' sírját a' B a konyban, 's forró fiúi könyűket áldozva neki emlékül.

N e y.

SZ. Á G N E S.

Legenda.

Igaz fölött hatalma nincs
A' síma mézbeszédnek,
És ostromára csalfa kincs,
Miként a' rettegett bilincs
Mindig hiába kélnek.

Fogjon kezét bár a' halál
'S gyalázat ellenére :
Mosolygva vélők szembe száll,
Mert védve jebbján Isten áll,
'S borostyánt tesz fejére

I.

A' midőn a' Megváltó' nevének
Csak sírboltban zenge hálaének :

És az üdvezítő szent keresztért
 Annyi sok száz onta hősileg vért:

Ágnes, egy nemes szüz élt Romában,
 Fejledése' legszebb korszakában.

Mit tavaszról szépet monda ének,
 Szép alakján rendre föltünének.

Mert a' nap, melly annyi szép virágot
 Feste rá, lelkétől nyert világot.

Hit 's erény volt lelke' napvilága,
 Külsején azért volt szép virága. —

Jött egy ifjú öcsesaládi névvel,
 Kincshalommal, és szerelmi hévvel.

És mi a' jót is sokszor megejté,
 Ágnesen harczát hizelgve kezdé.

Mézsavakkal szóla gyöngyszeméről,
 Rózsaképe- sugár termotéről.

Földicséri a' mi lányba' jó, szép,
 Vélve, hogy czéljához így közel lép.

De kinek az Isten lett szerelme
 Meg nem ejti azt az emberelme.

Végezé dicséretét a' lányról

A' szerelmes ifju. Most a' lány szól:

„Kérdem, ifju! még mást nem szerettél?”

„Nem!” felelt az, 's szívében remény kél.

„S változatlan lesz első szerelmed?”

Esküszik rá' az, 's örökre gerjed.

„Mérjed, ifju! sorsomat magadtúl:

Első nem te vagy kiért szívem gyúl.”

Erre a' flú holt néma kép lett;

A' leány pedig tön illy beszédet:

„Van szerelmesem, ki már előbb kért,

Értte tudnék adni életet, vért.”

Szép ő mint a' hajnal' rózsapírja,

Szebb, miként hogy nyelv és kép leírja.

Tiszta hűség, kegy, 's minden tökélyek

Központot csak lelkében lelének.

A' világon drága ékszer és kincs,

Mint ő néki, annyi senkinek nincs.

Gyöngyöket (veled szólván) szememnek

Ő adott, szabályt is természetemnek.

Ő plántála rózsát ajkaimra,
Hajnalt ő deríte arczaimra.

Ő jegygyűrűvel kötött le engem,
És csak hűségeskümet ne szegjem:

Gyűrűmmel nem bírnak a' veszélyek;
Lépjek tűzbe bár, én meg nem égek.

Megszelídül a' boszús oroszlán
Jegygyűrűm' csudálatos hatalmán.

Nézd a' távult, szómra ott a' kék hegy
Hogyha kívánom, helyéből elmegy.

Üdvet is kötött még vöm jegyéhez
A' minőt e' földön szív nem érez.

Mellyet majd egy boldogabb hazában
Élvezendek, szíve' birtokában.

Ott, hol atyja van, ki nőt nem ösmért,
És örökszüz anyja nyert örök bért. —

Oh ha tudnád, mint tud ő szeretni,
Tőle nem mennél el hízelegni.

Nézd, a' kedves, vérét ontja érttem,
Hogy szerelmem' célját én elérjem.

Üdvemért halált vön ő fejére :

Oh kinek van illy hű vőlegénye ? !

És a' sírban sem hagyá szerelme ,

Felkelt , hogy más tőle el ne nyerne.

„Élek , itt vagyok , nézd ! “ szóla hozzám ,

'S üdvözülten szívemhez szorítám.

Oh nincs nálam boldogabb menyasszony ,

Nincs , ki jegyesemtől elszakasszon.

II.

Szólt a' szűz ; de a' lélek' beszéde

Nem hat aljas szenvedély' fülébe.

Szégyenülve távozik az ifjú ,

'S őt azonnal ágyba szegzi a' bú.

Ez haragra gyújtja gőgös atyját ,

Rögtön is kikérdezé a' lánykát :

Hév szerelmét milly kedvesnek adta ,

Hogy fiátul értte megtagadta ?

És a' szende szűz , a' mit titokban

Tarta , megvallá szelídneyugodtan ;

Hogy az Jézus, és magas keresztje,
A' kiért az ifjat megvetette.

Istenülés tűnt föl szép alakján,
A' midőn a' szó lezenge ajkán.

Ámde mint a' sátán, hogyha lelket
Kárörömmel kárhozatba ejtett ;

Úgy örült a' vad pogány, hogy a' lány
Üldözött hitét kimondta ajkán.

'S mert kezében volt a' szüz, 's a' fegyver :
Azt hivé a' gyáva, czélt előbb nyer.

Durva lánczot vert a' szüz tagokra,
'S Ágnest a' hitért törvénybe vonta.

De mivelhogy a' bűn' kénye rabság,
És csak tiszta szívben van szabadság :

A' bilincsek rajta szintolly ékek
Voltak, mint a' drága gyöngyfűzések.

Hogy megnyerjék őt a' kéj' fiának,
A' birák szelíd módhoz nyulának.

Kincs, nemes vér, őscsaládi híre
Vetteték a' szent szűznek szemére.

'S hogy magát minő veszélynek adja,
Istenit ha büszkén eltagadja.

Jézus az, felelt ő, 's szent keresztje,
A' mi okbul ezt mint megvetette.

Istenülés tünt föl szép alakján,
A' midőn a' szó lezenge ajkán.

Látva Isten a' szép hősi tettet,
Egy vonalt az érdemlapra jegyzett,

Erre a' szeráfok fölkelének,
'S ajkaikban megzendült az ének.

III.

Kit tanácscsal meg nem ingatának,
Vélik, enged majd a' kín' szavának.

Balga képzet! mintha már a' szírtnél
Több 's erősebb lenne a' dühös szél.

Mit gonoszság, mint legisszonyúbb kint
Tiszta léleknek gondolni csak bírt,

Azt vevé elő; 's a' vad parancscsal
Ágnes és több szolga ment azonnal.

Hol méltóságát érzéki kéjen
Eljátszá gyalázva a' szemérem,

'S mellyről tiszta lélek tudni nem mer,
Mert barommá válik ott az ember:

Ágnes vad kacaj- 's vad szenvedélyvel
Egy kéjház' förtelmihez vivék el.

Szív- 's lélekben összeborzad Ágnes,
Szűz arczán az élet' lángja elvesz.

Ámde a' jeggyűrű jött eszébe —
A' hit — 's ujra földerüle képe.

Tépni kezdik róla szép ruháját.....
Hitt a' szűz és folytatá imáját.

Tépik..... hitt a' szűz.... fölnyúl fejére,
'S hogy gonosz czélját a' bűn ne érje —

Im lehullt hajának gazdag árja
Lett a' szűznek hirtelen ruhája.

Kedveséhez sóhajt most az égre,
A' ki öltönyt ad a' völgyre, rétre.

'S a' jegyes meghallgatá aráját
'S rá csudával hófehér ruhát ad.

Mintha márványhegyre hull a' lágy hó,
 Olly látványt adott a' szent leányzó.

'S mintha lágy havon nap' fénye játszik:
 Hóruhája olly szépen sugárzik.

Szentegyház lett a' bünök' tanyája,
 Mert a' szűznek meg nem szűnt imája.

IV.

Most a' megvetett ifjú belépe,
 Szenvedélytül égett szíve, képe.

'S hogy meglátta Ágnest hőmezében,
 'S a' dicsőülésnek fénykörében.....

Mint a' kit boszús villám ütött le,
 A' kéj' ifja úgy esék a' földre.

'S hogy beronta később gögös atyja,
 És fiát a' földön halva látja:

„Hah! fiamnak gyilkos fúriája!”
 Dörge, 's kart omelt a' szent leányra.

Ámde azt az Isten visszatartja
 És e' szózat jő a' szűz ajakra:

„Én nem, — a' vak szenvedély ölé meg,
Melly bálványa volt bűnös szívének.

De ki Jézusban hisz, őt imádja,
Bárha meghal, élet lesz halála.“

A' pogány' szívében szózat intett,
'S ő magába hévvel bétékintett.

„Ha igaz, kit úgy imádsz, az Isten,
Kérd mutassa azt meg gyermekemben.“

Szólt a' szűzhöz elhatározottan,
És a' szent szűz térdre hull legottan.

Tiszta keblén hála és öröm vív,
Hogy kegyelmet nyert a' vad pogányszív.

És könyörgött, és az ifju fölkel,
És a' mint első lélekzetet nyert:

„Nincsen Isten a' szent Ágnesén kül!
Nincsen üdv, csak a' magas keresztrül!“

Szólt az ifju, szólt az atya véle,
Áldást mondva Ágnes' szent fejére.

Mentek. Ágnes folytatá imáját
Hogy megóvta a' jegyes araját.

Tiszta szívéen hála és öröm vív
 Hogy kegyelmet nyert a' két pogány szív.

Látva Isten, hogy mit érze Ágnes,
 Érdemei' lapjára egy vonást tesz.

Erre a' szeráfok fölkelének,
 'S ajkaikban megzendült az ének.

V.

Ámde a' nép, mert meg nem tapintá
 A' csudát, bűvnek tulajdonítá.

Vad haraggal nagy máglyát rakának
 Mint beszéltek, — a' bűnös leánynak.

És a' szűz a' fényes hóruhában,
 'S jeggyűrűje' biztos birtokában,

Ment az Istent háladón imádva
 A' ropogva égő szörnyű lángba.

Mintha fejlődő rózsákra lépne
 Úgy lépett a' tűz' égő szenére.

Enyhe szellők' lengeteg fuvása
 Volt a' lángok' gyilkos lobbanása.

Hitt a' szűz, és hű volt vőlegénye;
 Ágnesen meg egy hajszál sem ége.

'S mert a' szív' tilos tűzén erőt vett:
 Úgy vivá ki a' szép győzedelmet.

Vígan jardal Istenét imádva
 A' ropogva égő szörnyű lángba!

Látva Isten a' szép hősi tettet,
 Egy vonalt az érdemlapra jegyzett.

Erre a' szeráfok fölkelének,
 'S ajkaikban megzendült az ének.

VI.

Jött az óra, 's Ágnesét szívére
 Felkivánta égi vőlegénye.

Mert szerelmét fény, szerencse, bírák,
 Kín, 's gyalázat mindhiába vívák.

Vért öntött a' vő menyasszonyáért:
 Szinte önként áldozott a' lány vért.

Jó mag volt a' vér: a' szűz' hitére
 Hős halálán sok pogány kitére.

Mennyben a' jegyes 's ara nevének
Vígadással szólt a' nászi ének.

És a' harsogó örömmében
Ágnes így szól üdvezült hevében:

Oh nincs nálam boldogabb menyasszony,
Nincs ki jegyesemtől elszakasszon.

Igaz fölött hatalma nincs
A' síma mézbeszédnek,
És ostromára csalfa kincs,
Mikint a' rettegett bilincs,
Mindig hiába kélnek.

Fogjon kezét bár a' halál
'S gyalázat ellenére,
Mosolygva vélők szembe száll,
Mert védve jobbján Isten áll,
'S borostyánt tesz fejére.

Tárkányi Béla.

A' SZÜLÉK' FÁJDALMA.

„Boldogságunk valál
Egyetlen magzatunk!
Korán bevégezed
Élted ; — 's mi most sirunk.

Fáj, játszni már tudál,
De még könnyörgni nem ;
O mondd „tanítóúl
Angyalt adj Istenem.“

„Aztán rebegj ímát,
Hőn kerjed Istened ;
Ne hagyja sírni lent
Soká szüléidet.

Könyörgj kedves fiu!
 Csinálj helyet nekünk,
 Ha sirni nem birunk,
 Örülni elmegyünk.

Brujmann Soma.

SIRKERTBEN.

Halotti csönd, magasztos nyugalom

Lebeg e' barna halmokon,

'S olly szellemhangon sirdogál

A' zengő sirvirágokon

A' lágy fuvalmu szél.

Amott a' gyászoló füz' ágain

Sirdalt keserg a' csattogány

'S mikint ha búdalát megértené

A' csöndbe szenderült magány

Utána nyögdiscél.

Kisded kereszt előtt imádkozik

Amott törölve könnyeit

Egy gyászalak, kinek e' domb alá

Temette szebb reményeit

A' végzet' angyala.

És még is ő imádkozik! 's miért?
 Mit kér, vagy mit remélhet ott,
 Hol visszasirhatatlanúl a' sir'
 Rideg ölébe záratott

Mi tőle elhala.

Igen imádkozik, 's remélve kér,
 Mert túl a' siri éjszakán
 Mosolygva kél, vigasztalólag int
 Az alkonyatlan bájkorány'
 Öröklő bibora.

Remél tehát viszontalálkozást
 A' boldogabb vidékeken,
 Ha majd lefutva vándorutjait
 E' csöndölelte téreken
 Temetve lesz pora.

Szabó Imre.





P. P. Rubens pinxit.

Adrian Schleich sc. München

Crangyal 1844.

KLOPSTOCK' MESSIÁSÁNAK

első éneke.

Zengjed az emberiség' váltságát, lelkem! az Isten
Ember' alakjában véghez mint vitte, 's ez által
Ádámnak bűnös maradékát kínja, halála,
És diadalma után ismét felemelte magához.
Igy akará Isten, 's így lett; és szent Fia ellen
Hasztalanúl küzdött sátány, és Júda hiába
Lázada fel: meglett a' váltság' isteni műve.

Ó nagy tett! kit más nem bír felfogni, csak Isten,
Szende homályából a' dal közelíthet-e hozzád?
Kérlek imádva, te áldd meg a' hárfát, szellemek' atyja!
Hogy mint tolmácsod magasúlt szépséggel, erővel,
Elragadó bájjal, 's fönséggel zengeni tudjak.
Szent tüzed ihlessen, mellynél a' mennyei titkok'
Leplei széthullnak, 's mi az embert földi porából
Szentelt templommá 's trónodhoz bírja emelni.
Tiszta legyen keblem: tán így a' gyenge halandó

Isteni váltságát elzengheti félve dalában,
'S tán a' rettenetes pályát megfutja remegve.

Emberek! énekemet halljátok, hogyha valóban
Értitek ezt: érttünk vérváltság lett a' nagy Isten!
Ó ti kevés számú nemesek! ti figyeljeteinkább,
Kedves Megváltónk' őszinte baráti! kiket nem
Nyugtalanít a' végítélet: halljatok engem,
'S zengjete a' Fiunak dalt istenes éltetek által.

A' szent város alatt, melly most a' lelki homályban
A' választottság' koronáját félrevetette
Önkárával, az Úr' fényének városa máskint
Ez, 's az atyák' dajkája; de most vad gyilkosok által
Véroltár leve: — a' Mesiás itt vála meg a' nép'
Nagy sokaságától, melly bár tisztelte jelenleg,
Ámde az Isten előtt nem volt feddhetlen ez érzet.
A' Mesiás eltűnt. Pálmák heverének az úton,
'S bár ezer ajkáról harsányan zenge: hosanna!
Ah de nem ismerték ők azt, kit örülve királynak
Hirdettek, 's a' szem gyengébb vala, mintsem az Úrnak
Szentét láthatná. Maga Isten szállt le, 's e' szózat:
„Megdicsőítém őt, 's most újra dicsőítve leend ő!”
Hirdeti, hogy mennyből Istenség jött le e' néphez:
Hasztalan, — a' bűnösök nem is érthették meg az Istent.
A' Mesiás Atyjához ment, ki egébe haraggal
Szálla fel a' néptől, melly szózatjára süket volt.
A' Fiu Atyja előtt még egyszer akarta letenni
A' frigy' szent eskét: hoey megszabadítja az embert.

Jeruzalem mellett hegy nyúlik az égbe keletről,
 Melly, mint a' szentek' szentjébe, az isteni Mestert
 Sokszor befogadá, midőn ő a' hallgatag éjben
 Atyját szemlélé, 's ahítatba merülve viraszta.
 Jézus e' hegyre megyen, 's a' jámbor János utána,
 A' szent síroknál elhagyván égi barátját,
 Hogy mint ő, buzgó abítatban töltse az éjjelt.
 Jézus ezen helyről a' hegy' tetejére megindult,
 Mória' zöldellő bérczén őt áldozatának
 Fénye ölelte körül, hűn jelképezve jövőjét,
 'S a' jelképre szelíd arczczal nézett le az Isten.
 Pálmák' hűsében lágy szellő lenge fejénél,
 Mint a' megjelenő Istenség' enyhe fuvalma.
 'S Gábor, az égi szeráf, Jézus' szolgája a' földön,
 Két czedrusfa között állt elmélyedve az ember'
 Válságán, 's az öröklétnek diadalmin örülve:
 Ekkor előtte megy el Jézus szent Atyja' elébe.
 Gábor tudta, hogy a' válság' nagy időszaka eljött,
 Lángra hevüle ezen, 's halkkal Jézushoz imígy szolt:

„Isteni Megváltó! ezen éjt itt most is imában
 Töltöd-e, vagy fáradt tested nyugalomra lehajlik?
 Párnát készítek, ha parancsolod, isteni földnek;
 Ime kinyújtja felénk a' czedrus' ez évi növése
 Karjait, a' balzam csemetéit, 's gyenge mohával
 A' szent síroknál, nézd, mint kínálkozik a' föld?
 Ints, szent Megváltó! 's ágyat készítek ezekből.
 Ah mennyit fáradsz, Istennek örök Fia! mennyit
 Türsz e' földön hév szeretetből az emberiségért!“

Igy szólt. A' Mesiás megszenteli pillanatával,
 És komolyan közelebb állott a' bércezen egekhez.
 Isten a' bércezen volt; ott volt ahítatba merülten
 A' Mesiás, 's remegett a' föld szózatja' hatalmán,
 'S a' pokol ajtóin vad öröm mennydörge keresztül;
 Mert nem az átkoknak rettentő szózata volt az
 Mellyet a' föld hallott, a' kegy hirdette ki mostan
 Régi határozatát: hogy az embert újrateremti.
 Ott körül a' halmok szép alkonyi fénybe merültek,
 Kedves másolatok földünkön az édeni képből.
 Szólt a' Megváltó; ő 's atyja belátta az íge'
 Nagyszerű tartalmát; de csak ennyit mondhat az ember:

,Istenatyám! a' frigy'. 's üdv' napjai már közelednek,
 Egy fönségesb mű' nagy napjai, mint a' teremtés'
 Műve, mi a' te kezed' 's Fiadénak régi tanúja.
 E' napok olly fényben tűnnek még most is előmbe
 Mint midőn átnéztünk az időknek végtelenében,
 És a' jövődőség fényesb lett pillanatomra.
 Csak te tudod mint érténk akkoron egyet: Atyám! te,
 Én, 's a' szent Lélek a' megváltásnak ügyében.
 Csend vala, szentségét nem háborgatta teremtmény.
 Hárman együtt voltunk, szeretettel 's isteni kegygyel
 Néztük az egykor majd születendő emberiséget.
 Ámde teremtményünk, a' megáldott édeni gyermek,
 Bár halhatlan volt, a' bűn őt porba leverte.
 Sorsát láttam, Atyám! te könyümet: — „Az emberi szívben
 Légyen az istenkép — így szóltál — újrateremtve!“
 'S így a' vérváltság' szent titka határozatunk lett,

És az örök képhez közelítő újrateremtés.
 Ekkor az isteni tett' véghezvifelére tökéltém
 El magamat. Te tudod, milly hévvel.... tudja az ég is,
 Mennyire kívántam magamat lealázni azóta.
 Föld, te csekély porszem! választott pontja szememnek
 Ó mi gyakorta valál! 's te fölötted kánani szent föld
 Mennyiszer andalgék, nézdelvén halmodat, a' hol
 A' frígyvér ömlend! Szűm reszket örülve, hogy annyi
 Évtől fogva vagyok már ember, 's annyi igaz szív
 Tér hozzám.... tüstént az egész ember-nem enyém lesz.
 Itt vagyok, égi Atyám! képednek mása vagyok még
 Ember' alakjában, 's leborúltan fekszem előtted.
 Ah de halálos ítéleted engem vérbe borítand,
 'S testemet a' holtak' hamvához fogja temetni.
 Ime Világbíró! már jössz, már messzire hallom
 Lépteid' rettenetét az egeknek végtelenében.
 Borzadok.... érzetemet fel nem foghatja az égi
 Lelkek' egész neme, bár haragodnak mennyköve tüstént
 Ölje meg: akkor sem foghatja fel. — Éji homályban
 A' kertet látom..... 's te előtted porba borúltan
 Küzdök, Atyám! a' halál' jégcseppei arczomon ülnek,
 Mert ítéleted' és haragod' nagy terhe feküdt rám
 Ámde alázattal viselendem, mert te örök vagy,
 És soha Istennek nem képzelhette haragját
 Szellem, avagy véges lény, mellyet karja' halálos
 Mennyköve semmibe dönt, ha csak int is, rettenetével.
 Isten bír egyedül Istent békíteni. Kelj fel,
 Kelj fel, rettenetes Bíró! ím itt vagyok, ölj meg,
 És örök áldozatom engeszteljen ki az ember'

Bűneiért! Szabadon vagyok itt még, és csak akarnom
 Kell, hogy az ég megnyíljon, e' perczen ezernyi szeráfok
 És miriad kerubok diadallal visszavezetnek
 Szent jobbadra, Atyám! De nem; — én szenvedni akartam,
 'S mit kerub és szerafim legforróbb áhitatában
 Lángra hevülve nem ért, nem is érthet; — szörnyü halállal
 Hal meg az Istenség' Fia....!' — Itt elhallgata Jézus.

És most szóla: „Atyám! fejemet felemeltem az éghez,
 Fel kezemet hozzád, és esküszöm..... Isten az Isten'
 Színe előtt..... hogy megváltandom az emberiséget!'

Szólt felemelkedvén; komoly arczán irgalom és kegy,
 Fönség és nyugalom vala; így állt atyja elébe.

Atyja szelíd kegygyel fordúla Fiához az égből; —
 Nem hallotta szavát angyal..... nem semmi teremtmény,
 Csak Fia érté azt. — Most int, most csend leve, most szól:

„Felkeltem, 's főmet felemeltem minden egen túl,
 Fel kezemet....! halljad, Fiam! im a' végtelen Isten
 Esküszik..... esküszöm én néked: hogy elengedem a' bűnt!'

Szólt, és elnémúlt. Míg ők így szóltak azonban
 A' mindenségen szent félelem ömlede által.
 És az imént született 's még eszmélkedni tudatlan
 Lelkek először most éreztek. Az égi szeráf is
 Reszkete, mintha megállott volna világköre, csend volt:
 Mint mikor a' földet zivatar rettentí közelről.
 Sőt a' kereszténység' születendő lelkeit is kéj

Fogta el, és az öröklét' üdve lebegte keresztül.
 Ah de az isszonyatos pokolörvény' lelkei csak kint,
 Csak kétségbeesést jajgattak vissza. Merényök
 Füstbe megy. A' gonoszak rémítőn zúgva, dörögve,
 Trónjaikról az örök mélység' fenekére zuhantak,
 'S rettenetes szirtek szakadoztak bögve utánok.

Jézus az Isten előtt állt még; 's kezdődtek a' váltság'
 Kínai. Érzé, mint közelít a' szörnyü valóság,
 Láta, mikint jön el őt megítélni az Isten egekből,
 Hallá, bűnösnek mint fogja kiáltani a' nép
 Ördögi szitkokkal; 's ő vérbe borítva kereszten
 Mint hal el a' gonoszak' dühe által Golgotha' bércezn.

Gábor távol volt, 's arczára borúlva könyörgött,
 És új gondolatok ragadák el. Századok óta,
 Sőt a' mióta csak él, 's lelkével visszarepülhet
 Gondolatok' szárnyán a' létnek végtelenébe:
 Illy magas eszmék nem melegíték angyali keblét.
 Tárva lön Istenség, Megváltó, 's ember előtte,
 Váltság, és az örök szeretet, mind tárva levének.
 A' magas eszméket Gábor' lelkében az Isten....
 Most a' teremtmények' könyörülő Istene képzé.
 Felkele, elbámúlt 's ahítatba merüle az angyal,
 Keble örülve remeg, ragyogó fény ömle körében,
 'S vélte, hogy átolvadt az egész föld mennyei fénybe.
 Láta merengését Gábornak az isteni Mester;
 És hogy az ormokat ő ragyogó fényárba meríté:

,Földd be magad, Gábor! földön vagy. — Jézus imígy szólt. —
Készülj fel tüstént, 's ez imát vidd égbe Atyámhoz :
Vidd, hogy a' boldog atyák a' föld' nemesebbjei értték,
Értse a' mindenség az időknék teljesedését,
Mellyet epedve ohajt vala. Menj fel, 's angyali fényben,
Mint a' megváltó Jézus' küldöttje ragyogj ott.'

Némán 's istenileg vídáman szállt fel az angyal;
És az olajfa' hegyéről nézett Jézus utána,
Látva előre miket fog tenni az isteni főnség'
Trónjánál, mielőtt a' napseregekhez elérne.

Most a' Megváltó Atyjával szóla titokban,
És szavaikra lehullt a' sorsnak leple azonnal.
Új, szent, 's rettenetes volt tartalmára beszédök,
Mély titok angyal előtt; soha nem várt teljesedésű
Dolgokról szóltak, mellyek dicsőíteni fogják
Minden lények előtt a' váltság' isteni művét.

És ezalatt Gábor hajnalkint szállt fel az égnek
Legszebb fényéhez, hol ezer nap tölti be a' kört
Dús ragyogásával az eget beborítva palástkint,
Mellyet az ösfénynek sugarából szőtt vala Isten.
Semmi sötét földgömb nem mer közeledni az éghez,
A' felhőkbe borúlt természet lopva kerüli.
'S' messze kicsinységökbe feledve el annyi világok
Mint alacsony porszem férgektől lakva az útás'
Lába alatt mintegy figyelembe se véve bolyongnak.
Számptalan ösvények nyiladoznak szerte az égből
Hosszak, végtelenül hosszúak, környezve napoktól.

A' fényúton, melly földünkhöz vette irányát,
 A' trón' lábainál fakadó patak' árja özönlött
 Szép édenbe, az égi malasztok' csermelye volt ez,
 Partjainál hajnal' 's szívárvány' fénye mosolygott.
 Hajdan e' szép úton kerubok jártak le, gyakorta
 Isten is eijöve látogatóba az emberiséghez,
 Míg a' vétek után a' csermely hirtelen eltűnt:
 Mert a' mennybeliek nem akarták látni ezentúl
 Már szépségökben a' halál' vad 's pusztá vidékét.
 Megborzadva repültek el ök. A' szikla' magánya,
 Melyben az Isten járt: — a' hűs liget' enyhe fuvalma,
 Mellyet az ott mulató Istenség' szelleme ihlett: —
 A' boldog völgyek, hol előbb a' mennyei ifjak
 Kedvvel enyelgtek: — a' lomb' zöld sátora, mellyben az ember
 Sírt örömében, hogy halhatlanságra teremté
 Istene őt: — a' föld sulyos átok' terhe alatt nyög,
 És ez előtt boldog 's halhatlan gyermekinek, most
 Nagy sírjává lett. De ha majd a' hajnali csillag
 A' végítélet' hamvából új diadallal
 Kel ki, 's az Istenség' egyetlen pillanatára
 Ég, föld, és a' világ egygyé leszen: akkor az égnek
 Ősforrásából eredő patak újra megindul,
 És az ujjabb édent tisztább szépségbe borítja.
 Mindig látogatott lesz partja az égi lakóktól,
 A' kik a' földre az új emberhez játszani jönnek.
 E' szent út' nyomain megy Gábor az isteni föntség'
 Fényes egébe, haladva repül, 's már czélja közel van.
 Fönt a' napseregek' közepén tündöklék az éggömb,
 A' nagy mindenség' roppant ösképe, 's az anyja

Minden szépségnek, melly gyöngéd másolatokban,
 Mint rohanó patakok, foly szét a' végtelen űrben.
 Hogy ha kereng a' gömb, szél' szárnyán tőle dal ömled
 Szét a' napseregek' dús hangözönébe vegyülve,
 Mellyhez az isteni hárfásoknak hangja erővel
 És hatalommal zeng, 's egygyé olvadva dicsérik
 Azt, ki fület 's hallást ada, és kinek annyi gyönyörrel
 Csügg füle a' mennyek' dalain, ha elébe repülnek,
 Mint szeme változatos műveinek ezernyi alakján.

Te, ki tanítóném vagy az égi dalokra, 's az Istent
 Látva, szeráfokkal zengsz néki, Sióna! taníts meg,
 'S mondd el a' dalt, mit mostan az angyalok énekelének:

„Üdv neked, 'isteni látványok' szent honja! köszöntünk!
 Látjuk az Istent itt, mint van, volt, 's lészen örökké.
 Itt a' boldogokat nem leplezi messze világok'
 Fátyola. Téged a' megváltottak' tiszta körében
 Látunk, őket is e' nagy boldogságra te hívtad.
 Ah mi tökéletes és végetlen vagy Te! az ég bár
 Megnevez, és Jehovát rebeg, ámde kimondani gyenge
 Téged a' nyelv. Dalaink, a' tőled lelkesedettek
 Képed után futnak, de hiába: felöled az elme
 Még gondolni se bír Istenségedre tekintve.
 Nagy fönségedben egyedül bírsz tiszta tökélylyel!
 Minden gondolatod, mellyel te magadra tekintesz,
 Szebb, magasabb, és szentebb, mint a' néma merengés
 Műveiden. De azért akarál szemlélni kivüled
 Lényeket is mellyekben szellemed' ihlete éljen.

És legelőbb eget, aztán minket az égbe teremtél.
 Ifjabb föld! 's te, nap és hold, a' föld társai! akkor
 Még születéseknek perczétől messze valátok.
 Ég! a' teremtés' első gyermeke, ó te mit érzél
 A' midőn olly sok idő' múltával téged az Isten
 Fény- 's dicslakká választott felemelve magához?
 Mérhetlen köröd, a' mellyet létezni parancsolt
 Isten, már alakult; a' teremtő szózat a' kristály
 Tengerek' első nagy hullámvázába vegyült már,
 És hallották a' szót hűn egymásbafogódzó
 Partjai; halhatlan lény nem hallotta: — Teremtőnk!
 Néma komolysággal magadat szemlélted az új trón'
 Fönségén akkor. — Zengjétek a' gondolatokban
 Elmerülő Istent! mert néktek, szellemi lények!
 Ekkor adott lételt, érzést, 's értelmet erővel,
 Hogy nagy gondolatát, melly bennetek általa ébred....
 Isten' gondolatát felfoghassátok imádva.
 Üdv neked, ó Fölény! téged dicsérjen örökké
 Allelujánk! A' néma magánynak mondtad: „Oszolj el!”
 És a' lényeknek: „Fejlődjetek!” — Üdv neked, Isten!

A' „szent! szent! szent!” ének után dalt zengtek az égben,
 Mellyre felért Gábor, Jézus' küldöttje, 's az éghez
 Legközelebbi napon nagy fényt árasztva megállott.
 Csend vala, a' szerafok most némán ünnepelek az
 Isten' pillanatát, dalaiknak drága jutalmát.
 És most észrevevék a' napban az égi Szeráfot.
 Ránézett Isten, 's Istennel az ég is. Imádva
 Térdre borúlt Gábor, 's míg egy kerub a' „Jehovah!” szót

'S a' „szent! szent! szent!“ dalt két ízben mondta el, addig
Érdemesíté Isten Gábort pillanatára.

És azután hogy Gábort Isten' elébe vezesse

Ünnepileg, — felkelt a' t r ó n' főangyala, a' kit
Választottjának nevez Isten, 's Eloa névvel

Tisztel az ég. A' teremtmények közt legközelebb ő

Áll a' Teremtetlenhez. Minden gondolatában

Eloa olly nemes, olly szép, mint egy emberi lélek ;

Hogyha önérzettel halhatlan létire gondol,

Áldva Teremtőjét. Pillantata szebb Eloának,

Mint a' tavasz reggel, 's kedvesb a' csillagokénál,

Mellyek az Isten előtt ragyogó fényt szórva kerengnek.

Őt alkotta az úr legelőször, hajnali fényből

Készítvén légkönnyű testét. A' midőn ő lett,

Felhő vette körül ; tárt karral emelte ki Isten

Abból, 's áldva imígy szólt hozzá: „Itt vagyok , ó lény!“

Látta Teremtőjét a' teremtetett angyal, — örülve

Néze reá, 's felkelt, 's ismét új lelkesedéssel

Nézte Teremtőjét, és elvesze pillanatában.

Végre beszélt ; rohanó hévvel tára' ki Urának

Minden gondolatát, érzelmei lángözünével,

Mellyek a' nagy szívben most hullámozottak először.

Elvesz a' mindenség, 's hamvából újra kikelhet,

Századokat felamészt az enyészet: 's áhíthatában

Illy hévvel nem fog, nem bír érezni keresztény.

Most született egy új fénysugár, Eloa ebbe

Öltözik, és Jézus' követéhez megy le, hogy onnan

Őt a' kibékülés' oltára elébe vezesse.

Messzirül ismeri meg Gábort, és lángra hevüle,
 Látva a' halhatlant, kivel ő hajdanta az Isten'
 Műveinek sorait megnézte lakóival együtt,
 És kivel olly sok nagy tettet vitt végbe, minőket
 Nem tesz az emberiség.... 's legjobbjai tenni csekélyek.
 Már közelitettek szeretettel, 's anyagi fényben,
 Tárt szívvel 's karral, nyájas lángpillanatokkal,
 És midőn átölelék egymást, reszkettek örülve.
 Két igaz és lelkes testvér így reszket örülve,
 A' midőn éltét a' honnak szentelve, csatákból;
 Fényes tettekkel hazatér, 's hős vérbe borítva
 Még hősb atyja előtt egymást kebelére szorítja.
 Látva az úr őket megszenteli, és a' barátság'
 Által szebbé lett angyalpár így megy az Isten'
 Trónjához, 's már a' szentek' szentjéhez elére.
 Fönt a' trón mellett a' szentek' szentje homályban
 Egy bércezen nyugszik; ragyogó fény őrzi belölről
 Istennek titkát, mellyet szent föllege minden
 Angyal előtt elrejt: de azért a' szent lepel olykor
 A' legfőbb hatalom villámhangjára kifejlik,
 És a' mennybeliek betekintvén ünnepet ülnek.
 Im közel a' szentek' szentjéhez Gábor előtt most
 Tünt fel a' békítő oltár szent föllege nélkül
 Mint egy bérce. A' szép Gábor két tiszta aranyból
 Készült tömjénzőt vön elő, 's elmélyede; így állt
 A' szent oltárnál. Mellette nagy Elóa hárfán
 Isteni hangokat önt, hogy Gábort áldozatára
 Felkészítvén hőbb 's magasabb ahitatra hevítse.
 Gábor' lelke dagadva feszült, mint fürgetegeken

A' tenger, ha az Úristen' szava dörghi keresztül.
 Gábor látva Urát lelkes dalt zenge. Az Isten
 És az egek most hallák Jézus' békeimóját.
 Isten az áldozatot maga gyújtá meg csodamódon,
 És az imádságot szent füst kísérté lebegve,
 Melly lassú hullámban szállt Isten' elébe:
 Így lebeg a' felhő a' bércek' pusztá tetőin. —
 Jehova mindedig földünkön csügge szemével,
 Mert a' Fiú még szólt Atyjával lelke' hevéből,
 És szavaikra lehullt a' sorsnak leple azonnal.
 Új, szent, 's rettenetes volt tartalmára beszédök,
 Mély titok angyal előtt soha nem várt teljesezésű
 Dolgokról szóltak, mellyek dicsőíteni fogják
 Minden lények előtt a' váltság' isteni művét.
 Mostan egét tölté be az Isten pillanatával;
 Ünnepi szentséggel fogadá azt minden az égben,
 Minden az Úr' szavait várá: a' mennyei czedrus
 Nem susogott, némán remegett öblében a' tenger,
 És a' menny' élő szele vashérczekre lekötve
 Nem mozdúlt, de kitért szárnyakkal várta az ígét.
 Most halk mennydörgés szállott a' várakozókhoz,
 'S a' szentek' szentjét megrendítette szavával.
 Ámde az Isten még nem szólt; a' mennybeli dörgés
 Hirdeti csak, hogy az ő kegyelemszózatja közelget.
 Csend leve; és a' t r ó n' angyalseregének az Isten
 Feltára titkát, készítvén őket előre
 Isten' gondolatát mint foghassák meg eszkössel.
 Urim, a' szent Lélek' meghitt kerubimja, felindúl
 'S szép Eloát komolyan szólítja meg: ;Eloa! mit látsz?'

Eloa felkelvén lassúdan előre megy, és szól:

„Ott aranyoszlopokon a' sors' táblái, 's az élet'
Könyvei fekszenek, és bennök, ha kitárja az égi
Szél, a' kereszténység' születendő hőseinek szent
És koszorús neveit látják a' mennyei lelkek.
Hah milly rettentő az ítélet' könyve! kitárvák
Lapjai, mint harczos kerubok' zászlói; bűnösnek
Szörnyű látvány ez! — Nézd, Urim: lepleiből mint
Kel ki az Istenség! Nézd ottan ezerszer ezernyi
Lámpa mi fényt áraszt az ezüst felhőkön! a' lámpák
Képei a' megváltandó szent társulatoknak.
Urim! a' szent számot számláld meg.“ — Válaszol Urim:

„Tudjuk bár az egek' számát, 's a' mennybeliek' nagy
Tetteit és örömét: de az irgalom' isteni műve —
A' megváltás' nagy szüleményei titkok előttünk.“

„Látom az ítélőszéket; — mond Eloa 's reszket. —
Hah te Világbíró Mesiás! milly rettenetes vagy!
Ime a' szék, Urim! távolról ölvé halált szór.
Ime a' bosszúláng! ezt élő fürgeteg űzi
A' dörögő felhőkbe. Világ' bírása, kegyelmezz!
Ah Mesiás! ki halált hordasz rettentve, kegyelmezz!“

Eloa 's Urim ekép szólottak. Az éji homályban
Hétszer mennydörgött, 's a' szentek' szentje kinyílt,
És kebeléből az Úristen' szava lenge szelíden:

„Én vagyok a' szeretet. Mielőtt létezhetne ég 's föld,

Léteztem, 's a' világrendszert alkotva valék az,
 A' ki vagyok, midőn e' nagy, szent, mély titku, magasztos
 Tettet végbeviszem. De ti a' Fiu' szörnyü halála
 Által a' mindenség' bíróját bennem imádva
 Félni..... csupán bennem fogjátok. Hogyha a' bíró'
 Szent keze fel nem tart, elvesztek', látva halálát
 A' Fiunak, mert véges lények vagytok, az, Isten.'

Szólt a' kibékítendő, 's a' bámúlat előtte
 Összefogá a' szent kezeket. Most int Eloának;
 És a' szeráf érté a' beszédet Jehovah' arczán,
 A' menny' angyalihoz fordúlva hatalmasan így szólt:

„Választott igazak! szent gyermekek! íme az Isten
 Nézzétek milly jó! ti reátok gondola legtöbb
 Keggyel, az emberiség' üdvét forgatva eszében.
 Látja.... tanútok az Úr, mint kívántátok az üdvnek
 Napját, 's a' Mesiást láthatni. Ti szellemi lények!
 Isteni gyermekek! áldás rátok, 's hála Atyánknak;
 Őt nézzétek, a' legfőbb lény ő, kezdete, vége
 Mindennek, kegyelem forrás ő, 's mint Atya száll le
 Hozzátok Jehovah, a' szent, a' végtelen Isten.
 Jézus kedvetekért küldé fel békekövetjét
 A' magas oltárhoz; 's ha ti nem lennétek a' váltság'
 Műve' tanúi gyanánt választva: az isteni Fönség
 Csak maga szólott volna Fiával róla titokban. —
 Földi lakók! e' szent napokat töltsétek örömmel,
 'S kebleitekben a' kéj fakadozzék háladalokra.
 Mink veletek vigadunk, 's váltságtok' nagy szövevényét

Félve csodálandjuk ; tisztábban fogjuk azonban
 Látni mi titkát, mint Mesiástok' hű követői,
 Kik szomorú szívvel még lelki homályba' bolyongnak.
 Ah de kik üldözik őt, mind elkárhoznak! az Isten
 Őket a' szent könyvből régen kitörölte, 's egéből
 Fényt csak megváltottinak ad, kik sírva ezentúl
 A' váltságot nem nézendik, látva miként foly,
 'S mint merül a' szent vér az öröklét' boldog ölébe.
 Itt a' béke' honában majd vígaszra találnak,
 'S a' fény' és nyugalom' diadalmát ünnepelendik.
 Kezdjétek, szerafok! 's ti, atyáknak megszabadított
 Lelkei! kezdjétek az öröklét' ünnepeit most.
 Ó azok a' végetlenségig' tartani fognak,
 'S a' föld' gyermeki majd hozzátok gyűlnek örülve
 Minden nemzetből: míg új testökben a' szörnyű
 Végítélet után közös üdvre jövendenek össze.
 Menjetek addig szét, trón' angyali! és a' világok'
 Őreinek hagyjátok meg, mint kelljen az ünnep'
 Nagy, szent, választott, 's mély titkú napjait ülni.
 És ti, az emberiség nemesebbjei, Jézus atyái! —
 Mert a' halandóságnak azon teteméből credt ő,
 Bár Isten 's ember, melly most porotokban aludván
 Érik, míg feltámad; — atyák! kik az égi örömben
 Mellyet egészen az Isten csak szent öntudatában.
 Élvez, részt vesztek, szép lelkek menjetek el most
 A' váltságoltárt besugárzó naphoz, e' holyról
 Nézzétek Jézust, 's a' váltság' isteni művét.
 Szálljatok e' fényúton alá: a' messze világok
 Újult szépségben fognak mosolyogni felétek:

Mert ez időszak után maga is meg akarta az Isten
 A' nyugalomnapot, a' másik nagy s z o m b a t o t ülni.
 Angyali lénynek! e' nap fönségesb és magasabb lesz,
 Mint amaz általatok dícsért nap volt a' világok'
 Elkészülte után..... a' teremtés' ünnepi napja.
 Tudjátok ti, az új természet mennyire kedves
 Szépségben tűnt fel, 's mint hajlottak meg a' hajnal-
 Csillagok Isten előtt, veletek dicsérve hatalmát.
 Ámde dicsőbb tettek fognak most végbevitetni
 A' Mesiástól; hirdessétek el ezt a' világnak,
 S z o m b a t a már feltűnt önkéntes alázata által,
 Ezt az örök frígy' s z o m b á t j á n a k híjja az Isten."

Eloa elnémult, 's némán nézett fel az ég a'
 Szentek' szentjéhez. Krisztus' követének az Isten
 Int, a' legfelsőbb trónhoz megy az, ott Urielhez,
 'S a' föld' öreihez most titkos rendeletet vön
 A' csodadolgokról, Jézusnak szörnyü halálán.

A' trón angyali már szétmentek; Gábor utánok,
 'S ez midőn a' föld' oltárához jönne, sohajtást
 Hall, melly messze a' boltozatokból lenge feléje,
 Jaj 's zokogások közt kívánva az emberek' üdvét.
 A' hangokbul az első ember' hangja kitűnt, ő
 Azt gondolta, mikép aeonok szállnak alá most.
 Itt ezen oltáron látá Patmosbul az égi
 Képet az új vérfrígy' szent látnoka; itt a' magas bolt,
 Mellybe a' martyrhag vádlólag szállt fel; a' lelkek
 Angyali könyeket itt sírtak, hogy az isteni bíró

A' bosszú' szörnyű napját későbbre halasztja.
 Most midőn a' föld' oltárához szállna le Gábor,
 Forró vágygyal elébe jön Ádám: aetheri fényttest
 Födte sugarival őt, a' holdog lelket, — alakja
 Olly szép volt mint a' kép Isten' gondolatában
 A' mikor ő Ádámot akarta teremteni, 's ott állt
 Néma komolysággal szép éden' holdog ölében,
 'S egy kis föld szakadott el alatta, a' létre jövendő
 Ember' testéül. Ádám Gáborhoz imígy jött,
 Arczán égi mosoly, kebelén vágy, ajkain e' szó:

„Áldott békekövet, légy üdvöz. mennyei angyal!
 Fönséges tisztednek híre alig jöve hozzánk,
 'S lelkem örömrre hevült. Megváltóm! bár e' szeráfkint
 Szemlélhetnélek, mint embert, szép alakodban,
 A' kegyelemnek azon képében, mellyben az én el-
 Romlott gyermekimet megakartad váltani...! ó jer,
 Gábor! Megváltóm' nyomait csak látni ohajtem,
 Látni barátomat..... ő hol járt, 's kele, jer mutogasd meg. —
 Szent imahely! hol nagy Megváltónk égre emelvén
 Arczát; esküt tön: hogy megszabadítja az embert,
 Téged örömkönnyek közt láthat-e vajjon az első
 Bűnös?.... hisz' hajdan legelőször az ő laka voltál!
 Ó föld! ó anyahon! mint vágylak látni! Az átok'
 Villámszózata által szétdúlt pusztá vidéked,
 A' Mesiás mellett, — kit azon test föld be, minőt én
 Ott a' halandóság' hamvában hagytam enyészni, —
 Kedvesb lesz, mint a' szép éden, az égi vidéknek
 Mása, az elvesztett ég!....' Így szólt keble' hevéből.

„Első választott! — szól hév bizalommal az angyal —
 Vágyadat a' Megváltónak tudtára adandom.
 Szent akaratján áll, 's ha szerinte van, akkoron Ádám
 A' megalázódott Istent látandja csodálva.“

A' kerubok most ünnepi fénynyel szálltak az égből
 Szét a' viláγκközben; maga ment csak Gábor a' boldog
 Földre. A' szomszéd csillagok ezt szép hajnali fénynyel
 Üdvözlék, 's minden részről hallotta az angyal
 A' föld' új neveit: „A' világok' közt te királyné!
 „Te a' teremtmények' választott pontja! „Az égnek
 Hőn szeretett kedveltje, barátja! „Az isteni fűnség'
 Másod lakhelye! „A' megváltás' nagyszerű titka-
 'S nagyszerű művének halhatlan drága tanúja!
 Így hangzott a' kör, szerafoκ' dala zenge szavába;
 Hallá Gábor, azért gyorsan szállott le a' földre.
 A' hűs völgyeken itt még álom lenge, homálylyal
 Barna barátságos felhő ült néma tetőin.
 Gábor a' Megváltót keresé a' hallgatag éjben
 Lángpillantatival, 's őt egy szűk völgybe' lelé fel,
 Melly az olajfáknak bércei közt lopva futott le.
 Gondolatokba merűlvén ő itt szenderedett el,
 'S egy szirtoldal volt fekvőhelye a' Mesiásnak.
 Gábor látta minő édesdeden alszik előtte,
 Néma csodálattal függött szépsége' vonásin,
 Mellyeken Isten- 's emberség olvadtanak egybe.
 Lángszeretet, nyugalom, kegyelemmosoly, égi szelídség,
 És örök irgalmának hév könnyűi mutatták
 Arezain a' Megváltó' lelkét tiszta tükörként,

Bárha vonalmait a' szelid álom' fátyola fűdte.
 Egy vándor szeraf így láthatja nyugodni virány közt
 A' föld' színét a' tavaszalkony' szürkületében,
 Hogyha az estcsillag feltűnt a' tiszta egen már,
 És a' derengő lombsátorból bámulatára
 Csalja ki a' bölcsset. Gábor szólt végre hevűlten:

Ó te, ki mindent tudsz, 's fentartasz földön, egekben
 És szavamat hallod bár szent porsátorod alszik,
 Drága parancsidat én készséggel végbevívém mind.
 'S ekkor az első ember vágyát tárta előmbé:
 Arczodat ó Mesiás! mint ég ő látni, 's imádni?! —
 Most uram elmegyek én, ez Atyád' akaratja, parancsa.
 Megdicsőítendem váltságod' mennyei művét.
 Ó ti teremtmények! hallgassatok addig e' körben;
 Mert e' néhány rohanó percznek, míg itt van az Isten,
 Drágábbnak kell lenni tinéktek minden időnél,
 Mellyben az embernek kész, hű szolgálai valátok.
 Hallgass el, szellő! a' sírok' pusztá mohánál,
 Vagy kelj fel szeliden remegő halk lengedezéssel.
 És te közel felhő mélyebb nyugalomba merítsd el
 A' hűvös árnyakat. Ó szép czedrus! zúgni ne merj most.
 Kis liget! ó hallgass: a' Teremtő szendereg itten.

A' gond' szózata így hangzott el az angyali ajkon.
 Gábor a' szent Örökhöz szállt most a' kiket Isten
 Titkai' szentségébe avatván küldé a' földre,
 Hogy kormányozná azt, ő vélők van örökké.
 Gábor először ezekkel akarta tudatni a' boldog

Lelkek' ohajtását, a' m á s i k sz o m b a t o t, és a
Váltság' áldozatát: mielőtt a' napba repülne.

Ő te, ki Gábor után a' váltság'helyre vigyázasz,
'S örözöd a' sok halhatlanok' anyját, a' ki koronkint
Küldi fel őket teljességben az égi vidékre,
'S lelkök' enyészendő porleplén halmokat alkot,
Mellyeken a' siető vándor nyúgodni nem is fog, —
Ó te, e' régte dicső 's boldog föld' isteni öre,
Eloa! engedd meg, hogy az édeni boldog időszak
Óta földött lakodat feltárja barátod az ember'
Lelki szemének, lángra hevítse Sióna' dalától.
Hogyha csak egyszer is ömlengett ő néma gyönyörben,
'S tiszta hevülettel felszálla az égi körökbe:
Hogyha az angyalokéhoz csatlá gondolatát, és
A' tisztább lélek hallotta az égi beszédet:
Eloa! engedd meg, ha miként a' mennyei ifjak
Olly magasan 's bátran nem zengi barátod az ember'
Eltűnt nagyságát; de az angyali körbe vezérli
Most az öröklétnek 's a' halálnak gyermekit együtt.

A' komor éjszaki sark' láthatlan, néma ölében
Nyugszik a' zord éjjél lomhán 's elhagyva, belőle
Felhők ömlednek, mint zajló tenger örökké.
Igy nyugovék a' sötétben, melyet Mózes előhítt,
És megadott Isten, hétágu vizével Egyptom,
Igy az örök gúlák, a' királyok' sírjai akkor. —
Szem soha nem látá e' vidéket, pusztá, lakatlan,
Éji magány földi azt, ott nem zeng emberi szózat,

Nincs betemetve halott, 's egy sem támad fel örökre.
 Néma merengés, mély eszmélet tészí dicsővé
 Azt a' szeráfok előtt, midőn ők vad sziklatetőin
 Orionokkint járnak, 's látnoki csendbe merülnek,
 Nézve az emberiség' üdvét, és nézve jövőjét.
 Itt e' vidék' közepén nyílik fel az angyali ajtó,
 Melly a' föld' szent őreinek titkába vezérel.

Mint midőn a' zordon télben szent ünnepi nap kel
 Sok szomorú nap után a' fagy- 's hólepte tetőkön,
 Futnak előre az éj 's zord felkők, és a' jeges rét,
 'S a' magas átlátszó erdők fényt öntve ragyognak:
 Így mene Gábor az éji sötétség' bércein, és már
 A' szent ajtónál állott. Ez előtte suhogva,
 Mint kerubimszárnyak nyílt ki 's azonnal utána
 Zárva lön. A' földnek kebelében jár vala most; itt
 Az ocean lomhan hullámszék pusztá lakatlan
 Partjai közt, és minden gyermeke, a' folyam, és gyors
 Csörgeteg atyjának kebelébe zajongva viharkint
 Fut, rohan, és elvész: Gábor ment, 's már közelített
 Egy felhőkapuhoz, melly szétolvadva előtte,
 Mint a' mennyei fény, megnyílt. Lopva futott el
 Röpke nyomán a' homály; a' sötétlő parton az angyal'
 Lépteit mint lobogó lángok villogtak utána.
 Gábor végre elért nagy örömmel az angyali körbe.

Tőlünk messze, a' föld' közepében, mennyei légtől
 Általölve van egy tágas kör. Benne szelídebb
 Nap forog enyhítő sugárözönével. Az élet

És meleg ebből foly fel a' földnek ereibe; segédje
 Ennek a' külső nap, 's ezek együtt képzik a' földön
 A' tavasz' éveit, a' forró nyár' lenge kalászat,
 És a' hervatag őszt a' szőlők' sárga tetőin.
 Benn soha napkelet és nyugat nincs, ottan örökké
 Rózsakorány mosolyog bíbor felhőkbe merülten.
 Isten e' felhőkön csodamódon közli jelekben
 Gondolatát angyalseregével, 's gondviselése'
 Drága gyümölcseit úgy árasztja ki rájuk özönnel.
 Így jelenik meg az Úr jótékony zápor után a'
 Szivárvány fényén a' felhők' könnyözönében,
 Föld! neked áldását és frígyét hirdeti akkor.

Gábor az elrejtett szép hon' napjába repüle,
 Melly földünk kebelét, 's mindent a' mi létezik, él ott,
 Bárha nem is látjuk maradandó fénynyel eláraszt.
 Így holdunk társát nem látjuk véle kerengni.
 Mert csak szürkölletes, múltó fényt szór kebeléből
 Szét — e' szilárd anyagot nem földheti éji sötétség, —
 Ámde az estcsillag', 's Jupiter' polgarai látják.
 Több csillagban szint' a' sokholdu Saturnust
 Nem látják roppant kört képző fordulatában. —
 Gáborhoz gyülnének a' nemzetek' őrei: a' harcz'
 És a' halál' szent angyali most, kik az isteni kézíg
 Tudják a' sorsnak fonalát felvinni. Titokban
 Ők kormányozzák a' királyok' tetteit, ámde
 Ollykor ezek, mint öntettőkben, azokra kevélyek.
 Most a' kevés igazak' védangyali jöttek elő, kik
 Távolról kísérik a' bölcslet gondolatában,

Hogyha a' földi gyönyör' sok rabját futva kerüli,
 És az öröklétnek könyvét könyörögve kitárja.
 Titkon azok sokszor bejárnak a' gyülekezetbe
 Hol a' keresztény érzi hevülve, hogy Istene szállt le,
 A' midőn egy testvérnép megszentelve a' frígyvér
 Által a' megváltót dicséri 's imádja dalában.
 A' megholt hívek' szent lelkei hogy ha tulajdon
 Testeiket látják a' halál diadalmi jelével:
 A' sápadt arcot, jégcseppeket, a' vas erőszak'
 Kényét a' természetén; akkor ez angyali örök
 Őket öröm 's szeretet közt vigasztalva fogadják:
 „Kedveseink! mi ezen romokat mind egybeszedendjük,
 Épen e' porsátor, 's minden csont, mellyel a' zsarnok
 Úr, a' halál ily vad módon bánt, egykor a' bíró'
 Nagy napján új 's szebb alakot fog venni magára.
 Jöjjetek, ó ti jövő polgári az égi hazának!
 Ime reátok vár a' fő hős, jertek elébe!

Gábor elébe jövének azon szép lelkek is, a' kik
 Még bimbókorban hagyták el testöket; ők azt
 Szótlán 's gyermeki gyöngédséggel sírva hagyák el.
 Félénken, 's csak alig pillanthatták meg a' földet
 'S a' kis együgyük azért nem mertek még a' világok'
 Rettenetes nagy színtérére kilépni azonnal.
 Angyalaik kedves dalok által a' hárfa' magasztos
 Hangjainál öntik szívökbe az égi tanítmányt:
 Honnan, 's mint lettek? emberben az isteni szikra,
 A' lélek milly nagy? 's mint jöttek az Isten elébe
 Nap 's holdak születésük után ifjúdad örömmel.

Rátok atyák várnak, szép lelkek! tiszta tökélyben,
 'S Megváltótok vár trónján szent színe kegyével. —
 A' bölcseségben így képzik az égi tanítványt,
 Így ama mély tanban mellynek fényébe a' gyarló
 Ember nem nézhet, csak tűnő árnya után fut.
 Majd a' fény' ragyogó sátrát elhagyva minyájan
 A' föld' öreihez gyülekeztek hév bizalommal.
 És mostan Gábor feltárta a' szellemi körnek,
 Mit hagyja mondani a' Mesiásról néki az Isten.
 A' magas isteni hírnök szóla, 's a' lelkek örülve
 Néma csodálattal mély gondolatokba merültek.

Benjamin és Jedidda rokon két gyermeki lélek,
 Egy kedves kis pár, egymást megölelve imígy szólt:

„Ó Jedidda! ugyan nem Jézus-e a' bizodalmas
 Drága tanító, a' kitől ennyit szólt e' szeráf most?
 Ah tudom, érzem még, minket milly hévvel üelt át,
 'S milly gyöngédséggel, dobogó keblére szorítva!
 Arczain a' kegyelem' hév könnyét mintha csak itt most
 Látnám, — ó azt felcsókolnom mennyei kéj volt!’

„Benjaminom! tudod, ott álló szüleinknek azonnal
 Szólt: — Legyetek tí mikint a' gyermekek, égi Atyámnak
 Országát máskép nem bírhatjátok! — imígy szólt.”

„Így, igen ezt mondá. Jediddám! általa lettünk
 Boldogok, ő Megváltónk! Jer kebelemre, 's ölelj meg!’
 Így csevegének a' két ártatlan lelki barátok.

Gábor felkele most új tisztét végbeviendő ;
 Ünnepi fény ömlött mindenhol röpke nyomában.
 A' földnek napját így látja ragyogni a' holdnak
 Népe ha éjein át a' felhők' harmatöléből
 A' hegyek' ormain az leereszkedik. Ékesen így állt
 Gábor 's a' szabadabb légkörbe repüle az angyal
 És szellemcsereg' diadalhangjátul emelve,
 Mint az ezüst ívből kirepített 's győzni futó nyíl
 Száll, a' csillagokat mellőzván Gábor, a' napba ;
 'S már templomja fölött lebegett gyors lengedezéssel.
 A' templom' tetején az Atyáknak lélei voltak,
 Kik feszülő vágygyal várták a' mennyei sűgárt,
 Melly a' kelő hajnalt Kanaán' völgyeibe leküldje.
 Volt az atyák közt egy, méltóság ült komoly arczán,
 Isten képzé őt, ez az új föld gyermeke, Ádám.
 Vágyva ohajtá ez, Gábor, 's a' nap őrei látni
 Már az olajfa' hegyét a' váltságtróli beszéd közt.

T á r k á n y i B é l a .



TARTALOM.

	Lap.
BRUJMANN SOMA.	
Szent szózat	105
A' szülék' fájdalma	227
CSAJÁGHY SÁNDOR.	
Öncsalás	63
Fénélon	187
CSÁSZÁR FERENCZ.	
Örangyalhoz	5
Rozalba. — Beszély	7
Temetőben	98
HALÁSZY JÓZSEF.	
Bűnös nő	141
JÁMBOR PÁL.	
Anyja és gyermeke	109
KÖNIGMAJER KÁROLY.	
Mózes halála.	51
KÖRMÖCZY IMRE.	
Az árva leány. — Beszély	111
MÁRK.	
Esther. — Beszély	66
NEY.	
A' harangszó 's a' megtérés. — Beszély	195



SUJÁNSZKY ANTAL.

Csillagok	54
Husvétkor	64
Csuda	65
Élő templom	100
Vizkereszt' napján	133
Hajadon' imája	180

SZABÓ IMRE.

Isteni szeretet	61
Korány	102
Kis gyermek' imádságai	137
Szent család	178
Merengés	182
Sírkertben	229

SZELESTEY LÁSZLÓ.

Anyai öröm	56
A' gőzhajón, dunai ereklék	107
Isten imádás	140
Merengés	144

TÁRKÁNYI BÉLA.

Dávid' néhány Zsoltára	190
Sz. Ágnes	214
Klopstock Messiásának első éneke	231

VAS ANDOR.

Salamon. — Beszély	145
------------------------------	-----

BUDÁN,

A' M. K. EGYETEM BETŰIVEL.